POLIROM

Anna Gavalda

Armura străpunsă

BIBLIOTECA POLIROM

În cele şapte povestiri cuprinse în acest volum, scrise toate la persoana întâi, Anna Gavalda aduce un elogiu celor care au puterea să-şi înfrunte vulnerabilităţile şi să-şi recunoască slăbiciunile. Povestirile ilustrează cât de important este să treci peste rănile trecutului şi să-ţi deschizi inima spre iubire, prietenie, iertare şi familie. De la fata săracă de la periferie, care se îndrăgosteşte de un tânăr bard burghez parcă din alte vremuri, la camionagiul ce-şi eutanasiază câinele bătrân, singura mângâiere după moartea prematură a fiului său, ori la văduva cu doi copii mici, copleşită de vinovăţie din cauza alcoolismului, personajele se confesează cu o sinceritate aparte şi un glas uimitor de familiar, în care cititorii vor regăsi acea sensibilitate jucăuşă şi tulburătoare care constituie farmecul şi savoarea universului gavaldian.

BIBLIOTECA POLIROM

ACTUAL

Scriitori contemporani, voci şi tendinţe noi
în literatura universală de azi.

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Dan Croitoru.

Anna Gavalda, *Fendre l'armure*

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

GAVALDA, ANNA

Armura străpunsă / Anna Gavalda; trad. din lb. franceză şi note de Ada Tanasă. – Iaşi: Polirom, 2020

ISBN: 978-973-46-8214-0

I. Tanasă, Ada (trad.)

821.133.1

Printed in ROMANIA

Anna Gavalda

Armura străpunsă

Traducere din limba franceză
şi note de Ada Tanasă

POLIROM
2020

lui Bénédicte

Iubirea curtenească

1

— Încetează, îți zic. Chiar n-are rost să insiști.

N-aveam nici un chef să merg. Eram ruptă de oboseală, mă simțeam urâtă și, în plus, nici nu mă epilasem. În cazuri din astea n-ai ce scoate de la mine și, cum știu că n-o să mă aleg cu nimic, sfârșesc mereu răscolită ca un teren de manevre.

Știu, sunt prea sensibilă, dar e ceva peste puterile mele: dacă n-arăt perfect, cu păsărica aranjată și curată, nu sunt deschisă la nimic.

Fără să mai pun la socoteală în ce hal mă enervase idiotul ăla de șef al meu în timp ce-mi terminam cuștile și că treaba asta mă epuizase pur și simplu.

Era în legătură cu noua gamă de la ProCanina, *Puppy Sensitive*.

— N-o vând, îi repetam întruna, n-o vând. E o abureală. „Ajută la dezvoltarea creierului și a vederii“,

am citit iar, dându-i înapoi porcăria aia de sac cu crochete la 27 de euro trei kile, ajută la dezvoltarea creierului, prostii, dacă chiar e-adevărat, păi atunci mai bine să le halească ei, cretinii.

Șefulețul meu se îndepărtase zbierând: și raportul lui, și ținuta mea, și limbajul meu, și CDI[1]-ul pe care n-o să-l capăt în veci, și na-na-na și ni-ni-ni, dar mie mi se rupea în paișpe. De când sunt aici, profiturile s-au dublat și am adus cu mine, ca zestre, toții clienții vechi de la Favrot, așa că...

Bagă-ți-l în cur, aparatul de pontaj. Bagă-ți-l drept în cur.

Nu știu de ce se înfurie așa de tare când vine vorba de furnizorul ăla. Mi-nchipui că agentul de vânzări îi promite o grămadă de chestii. Carcase de telefon în formă de crochetă, pastă de dinți pentru canișul lui sau weekenduri la mare... Ori, și mai bine, uite, un weekend la mare camuflat în seminar de vânzări ca să și-o tragă cu cine are chef departe de ochii nevesti-sii.

Ar fi genul...

Eram la prietena mea Samia. Mâncam prăjituri făcute de maică-sa, uitându-mă la ea cum își îndreaptă

1. Contrat à durée indéterminée (CDI) – contract individual de muncă pe durată nedeterminată.

părul șuviță cu șuviță cu șuviță cu șuviță. Dura ceasuri întregi. Să porți văl părea, prin comparație, de-a dreptul o emancipare a femeii. Îmi lingeam degetele pline de miere și îi admiram răbdarea.

— Păi, ăăă… De când vindeți voi chestii pentru moși? m-a întrebat ea.

— Ce să vindem?

— Crochetele alea… N-ai zis că sunt pentru papaie?

— Nuu. Sunt pentru *puppies*. Asta-nseamnă „cățeluși“ în engleză.

— A, pardon, a spus ea râzând batjocoritor. Ei, și? Care-i problema? Nu-ți place gustul?

— …

— Bine, hai, nu face mutra asta. Nu mai pot să zic nimic? Vino cu mine-n seara asta. Hai… tee roog… Hai, Lulu… Nu mă lăsa baltă acum.

— La cine-i petrecerea?

— La fostul coleg de apartament al lui frate-meu.

— Nici măcar nu-l cunosc.

— Nici eu, da’ ce contează? Aruncăm un ochi, ne alegem un tip, facem an-tan-te și pe urmă povestim!

— După cum îl știu pe frate-tău, o să fie din nou o chestie din aia de burghezi…

— Ei, și? Care-i problema? Burghezii-s papa bun, miam-miam, fata mea! Nu-i nevoie să suni paișpe

veri ca să găseşti nişte prafuri, ba sunt şi unii care dimineaţa îţi aduc croasanţi uneori.

Nu eram prea încântată. Nu îndrăzneam să-i spun, dar aveam o grămadă de episoade din *Sexy Nicky* de recuperat, şi-apoi mă săturasem până-n gât de planurile ei jalnice.

Numai gândul de-a lua din nou RER-ul mă deprima, mi-era frig şi foame, miroseam a căcăreze de iepure şi nu-mi doream decât să mă bag singură în pat cu serialul meu.

A lăsat jos BaByliss-ul şi-a îngenuncheat în faţa mea, cu buzele strânse rugător şi mâinile împreunate.

Bine.

M-am îndreptat oftând spre dulapul ei cu haine.

Prietenia.

Singura chestie care ajută la dezvoltarea creierului meu.

— Ia topul meu Jennyfer! mi-a strigat din baie. O să-ţi vină trăsnet!

— Ăăă… Chestia aia de piţi?

— Termină, e superfain. Şi-n plus, e cu un animăluţ din strasuri. Îţi zic eu că-ţi vine ca turnat!

Bine. Din nou.

Am împrumutat trimmerul ei pentru fifi, am făcut duş şi m-am căznit din răsputeri să-i fac pe domnii Roro şi Ploplo să intre în tricoul ei XXS cu o Kitty sclipicioasă.

Ajungând jos, lângă cutia de scrisori, m-am răsucit în fața oglinzii ca să verific dacă se vede bine barbişonul lui Moumou al meu ieşindu-mi din pantaloni la spate.

A, nuu, la naiba... A trebuit să-mi trag un picuț în jos blugii slim.

Îmi plăcea la nebunie tatuajul ăla. Era Mouchou (cred că, de fapt, se scrie Mushu) (dragonul lui Mulan) (am văzut desenul ăsta animat, nu glumesc, de o sută cincizeci şi şase de ori, şi am plâns de fiecare dată. Mai ales la faza cu antrenamentul, când ea reuşeşte să se cațăre până în vârful stâlpului.).

Tipul care mi l-a făcut s-a jurat că e autentic, din dinastia Ming, şi îl cred, fiindcă şi el e chinez.

— Uau... Eşti rupere.

Venind de la prietena mea cea mai bună, n-am prea luat în seamă complimentul, însă când am văzut mutra tipului care ieşea din lift, mi-am dat seama că chiar eram rupere.

Nu mai putea.

Sami a arătat spre perete.

— Hei, domnu'… E-un extinctor uite-acolo…

Până s-a prins, noi eram deja în stradă şi alergam spre gară râzând pe înfundate şi ținându-ne superstrâns de mână fiindcă, cu tocurile pe care le-aveam, eram fix ca Bocănilă şi Bambi la *Holiday on Ice.*

Am luat SCOP-ul de 19.42 şi-am verificat că, în caz de ceva, mai era un ZEUS cu care să ne întoarcem la 00.56. Pe urmă, Samia şi-a scos sudokurile ca să facem pe intelectualele, altfel suntem agățate tot timpul.

2

O chestie de burghezi, zău aşa. Trebuia să treci de cel puţin patru interfoane ca s-ajungi la chipsuri.

Jur că, prin comparaţie, secţia de poliţie din Bobigny era ferma Playmobil.

La un moment dat am crezut chiar c-o să ne petrecem noaptea după o pubelă galbenă. Făceam spume. O treabă de rahat gen nu-mai-am-credit-dar-trimit-oricum tipică pentru Sami.

Din fericire, a ieşit un tip să-şi scoată schnauzerul pitic la pişare, altfel am fi fost şi-acum acolo.

Am sărit pe el. Săracul, cred că l-am băgat în sperieţi. Totuşi, n-aş face rău niciodată unui animal. Chiar dacă, recunosc, nu mă omor după schnauzeri. Nu mi-a plăcut niciodată părul sârmos – barba, mustăţile, laţele de pe burtă, de pe labe şi tot restul –, serios, e groaznic de greu de întreţinut.

Am făcut aşa un tărăboi la toate interfoanele, că până la urmă am fost lăsate să intrăm şi, cum am dat

de căldură, nu ne-a luat trei ceasuri să găsim antigelul, asta sigur.

Sorbind dintr-un pahar cu punci călduț și destul de scârbos, am aruncat ochii în jur ca să cântăresc marfa din ofertă.

Mda. Deja îmi regretam serialul. Nimic altceva decât niște țânci care se agățau încă de fusta mamei. Deloc genul meu.

Era o chestie de artiști, dac-am priceput bine. Expoziția foto a unei tipe care fusese în India sau nu știu unde. Nu m-am uitat prea atent. Măcar o dată eram și eu în partea bună a periferiei, așa că n-aveam chef să văd iar săraci.

Era OK, aveam tot ce-mi trebuie acasă.

Sami deja scotea din minți un soi de arătare gotică cu o claie rebelă și mâzgălită cu kholul Gemey al maică-sii și, sincer, planul ei de distracție mi s-a părut cam prost, până mi-a sărit în ochi că micuțul ei Dracula, tot numai ținte, avea un amic în Gucci chiar lângă el.

Și-atunci, OK. Atunci, clic. Atunci era un selfie bun.

Fiindc-o cunosc pe Yaya mea. Gândul că, pentru prima oară în viață, o să se frece de-o curea Gucci care nu e luată din talciocul de la Porte de Clignancourt probabil că-i pregătise deja bine terenul tipului ăluia.

Sculei lui, să zicem.

Ca să nu par a cincea roată la căruță, m-am dus să vizitez apartamentul.

Pfui.

Nimic altceva decât cărți.

Mi-era milă de femeia de serviciu...

M-am aplecat să mă uit la o poză c-o pisică. O birmaneză. Se vedea după lăbuțele albe. Îmi plac mult, dar sunt sensibile. Și-apoi să vezi cât costă... Dai pe-o birmaneză cât pe două siameze, deh, lăbuțele-s scumpe. Asta m-a făcut să-mi aduc aminte că aveam toate sisalurile și toți copacii de sfoară de despachetat. Pfui... Chiar nu mai am loc în raionul ăla. O s-aştept sfârşitul promoției la...

— Ți-l prezint pe Arsène.

Draci, ce m-a speriat cretinul ăsta.

Nu-l văzusem. Tipul stătea chiar în fotoliul din spatele meu. Era ascuns în întuneric şi nu i se zărea decât piciorul. Mă rog... decât şosetele de mătuşică şi ghetele negre. Și mâna de pe brațul fotoliului. Mâna lui mare jucându-se cu o cutiuță de chibrituri.

— Motanul meu. Al tatălui meu, ca să fiu mai exact. Arsène, ți-o prezint pe...

— Ăăă... Lulu.

— Lulu?

— Da.

— Lulu... Lulu..., a repetat el pe un ton hiper-misterios. Lulu poate să vină de la Luce sau Lucie. Sau mai degrabă Lucille... Ba chiar Ludivine... Doar dacă nu e... Lucienne?

— Ludmila.

— Ludmila! Ce noroc! O eroină a lui Puşkin! Ia zi, Ruslan al dumitale pe unde-i, draga mea? Încă te caută împreună cu ticălosul ăla de Rogdai?

Ajutor!

Fir-ar să fie! De fiecare dată când scapă vreunul de la Cotorep[1], poţi să fii sigur că-i al meu.

Zău aşa. Ce noroc!

— Cum? am zis eu.

S-a ridicat şi-atunci am văzut că nu semăna deloc cu picioarele lui. Că era de-a dreptul drăguţ. La naiba! Chestia asta nu m-ajuta prea tare.

---

1. La Commission Technique d'Orientation et de Reclassement Professionnel – instituţie franceză care s-a ocupat, în perioada 1975-2006, de problemele persoanelor cu dizabilităţi şi de reintegrarea lor profesională.

M-a întrebat dacă vreau să beau ceva şi, când s-a întors cu două pahare care nu erau de plastic, ci pahare adevărate, de sticlă, de la el din bucătărie, am ieşit să fumăm pe balcon.

L-am întrebat dacă Arsène venea de la Arsène Lupin, cu mănuşile lui albe, ca să se prindă că nu-s aşa de tâmpită cum par, şi imediat am zărit o mică umbră de dezamăgire întunecându-i privirea. M-a felicitat, ba chiar a exagerat cu felicitările, dar se vedea bine că-şi zice: „Căcat, n-o să fie aşa de uşor cum pare să i-o trag cretinei ăsteia".

Ei, da. Nu trebuie să judeci după aparențe. Sunt mai din topor, însă e doar un camuflaj. Ca şopârlele gecko care se confundă cu trunchiurile copacilor sau ca vulpile polare care-şi schimbă blana iarna, asta vreau să se vadă, nu sunt aşa cu-adevărat.

Există nişte găini, nu-mi mai amintesc cum se cheamă, care au pene pe picioare, la spate, şi-şi şterg urmele pe măsură ce înaintează ei bine, şi eu fac la fel, doar că în sens invers: răvăşesc totul încă dinainte să intru în contact cu cineva.

De ce? Din cauza corpului, care întotdeauna mă face să par ce nu sunt.

(Mai ales când mă îmbrac cu topurile din hârtie de prins muşte ale prietenei mele Samia, recunosc.)

Deci am început să vorbim despre motanul lui, pe urmă despre pisici în general, pe urmă despre câini şi bla-bla-bla, care sunt mai puțin nobili, însă extrem de afectuoşi, şi-am ajuns la jobul meu.

S-a amuzat grozav când a aflat că răspund de toate animăluțele de la Animalandul din Bel-Ébois.

— Toate?!

— Păi, da... Viermii de pescuit, câinii, porcuşorii de Guineea, gerbilii, crapii, peruşii, canarii, hamsterii şi... ăăă... iepurii... pitici, berbeci, de angora... Plus toate alea de care nu-mi mai amintesc acum din cauza romului, dar care sunt acolo, ha!

(De fapt, nu răspund eu de ele, însă, cum el locuia față-n față cu Notre-Dame şi eu în spate la Stade de France, am simțit nevoia să echilibrez un picuț situația.)

— E fantastic!

— Ce?

— Nu, pe bune, mi se pare pitoresc. Romantic chiar.

A, da? mi-am zis. Să cari chestii de colo-colo, să pui etichete cu prețul, să ridici şi să stivuieşti saci cu haleală aproape la fel de grei ca tine, să suporți toți cumpărătorii, crescătorii idioți care ştiu mereu totul mai bine decât oricine, dresorii de câini care te scot din sărite cu prețurile, babele care te bat la cap ceasuri

întregi cu poveştile lor despre pisici bătrâne abandonate şi indivizii care-ţi cer să schimbi hamsterul mort al puştiului lor, oftând superenervaţi de parcă n-ar fi măsura potrivită. Să te iei în gură cu şefii, să descoperi că programul se schimbă după cum vor lingăii, să te baţi pentru pauza ta, să hrăneşti toată liota, să verifici recipientele cu apă, să desparţi masculii dominanţi, să uşurezi chinurile muribunzilor, să scapi de mortăciuni şi să schimbi mai bine de şaptezeci de litiere pe zi era o chestie superpitonuşcum, aşa-i?

Cu siguranţă, pentru că mi-a pus un miliard de întrebări.

Ce-s alea Nac[1] şi dacă-i adevărat că unii oameni cresc pitoni şi cobre în apartamente cu două camere, şi dacă snackurile cu mentă pentru câini chiar fac ceva, fiindcă labradorului pe care-l are bunicu-său îi pute gura îngrozitor (pe urmă, vorbind despre el, nu i-a mai zis „bunicu'", ci „Bon-Papa", „bunelu'", ca borcanele alea de dulceaţă pentru burghezi, ce drăguţ), şi dacă-mi plac şobolanii, şi dacă *Ratatouille* crease pe bune o ratomanie, şi dacă mă muşcase vreun animal, şi dacă sunt vaccinată împotriva turbării, şi

1. Nouveaux animaux de compagnie – animale de companie exotice, neobişnuite.

dacă avusesem vreun şarpe, şi care rase merg cel mai bine, şi…

Și ce se întâmplă cu animalele pe care nu le cumpără nimeni?

Ce facem cu căţeluşii care cresc prea mult?

Îi omorâm?

Dar cu şoarecii? Îi donăm la vreun laborator când avem prea mulţi?

Și dacă-i adevărat că oamenii îşi aruncă broaştele-ţestoase în toaletă, că punkiştii cu câini sunt nişte bunicuţe duioase, că iepurilor nu le place canabisul, că prin canalele din Paris se plimbă în voie crocodilii…

Și eram năucă de cap. Dar în sensul bun. Nu ofticată, beată.

Abţiguită, ce mai.

Și fiindcă-mi iubesc munca, pe bune, nu m-a deranjat deloc să-mi pun iar halatul. Chiar şi într-un apartament de bogătani şi mult după ora închiderii.

Îi povesteam despre rafturile mele cu talaş până-n tavan şi el mă asculta superatent, repetând: Excelent. Excelent.

Excelent.

— Și peştii?

— Și peştii, am aprobat eu.

— Hai, laudă-ți marfa.

Era ciudat. Mă distram superbine şi nici măcar nu eram rangă.

Era... Cum zisese?

„Pitoresc".

— Păi, domnule, mai întâi trebuie să vă hotărâți dacă vreți un acvariu cu apă sărată sau unul cu apă dulce, fiindcă nu sunt echipate la fel. Dar, în rest, pentru un acvariu decent v-aş recomanda foarte frumosul scalar, care înoată maiestuos cu aripioarele sale lungi şi elegante, iar apoi discusul, în formă de disc, care e absolut minunat... Și-apoi peştii zebra-danio, mrenele, peştii rasbora, peştii-neon, care sunt nişte bijuterii veritabile cu reflexe fluorescente... Ca nişte licurici, însă în apă... Și să nu uităm de peştii otocinclus, nişte sanitari ideali, care mănâncă alge, şi de hypostomus, care şterge geamurile şi... ăăă... mie-mi place şi botia vărgat cu trei dungi negre, are clasă, însă el stă mai mult pe fundul acvariului. Nu-l vezi prea des. Și peştii guppy... Și gourami. Dar cu ăştia trebuie să aveți grijă, sunt o belea. Fiindcă au obiceiul să înfulece peştii-neon. Oricum, vă sfătuiesc să-i creşteți pe toți împreună şi să-i cumpărați de mici. Bineînțeles, vă oferim şi o gamă largă de acvarii. Aquatlantis, Nano, Eheim, Superfish, plus toate accesoriile care se găsesc pe piață, dar şi o

selecție variată de produse de import în exclusivitate. Nisip, pietricele, alge, plante, decoruri, sisteme de filtrare și de încălzire a apei, pompe de aer și kituri de testare a pH-ului. Vedeți… Avem de toate…

Era prima oară când dădeam peste cineva atât de interesat, fascinat chiar, de ce învârteam în fiecare zi.

Depozitul meu din celălalt capăt al magazinului, kilometrii pe care-i făceam mergând încolo și-ncoace, oboseala, grijile în legătură cu igiena, bătăile de cap cu râia, rapănul, coriza și tot restul. În plus, cred că era sincer. Că toate astea chiar îl interesau. Altfel ne-am fi dat seama mai repede că muream de frig stând la palavre așa, sprijiniți în coate deasupra Parisului în miezul iernii.

Nu zic că nu mă studia uneori pe furiș, dar… ăăă… în felul lui, liniștit. Și asta mă deruta. Eu și țâțele mele nu eram obișnuite să se poarte cineva atât de drăguț cu noi.

Mi se făcuse pielea de găină, așa că mi-a propus să intrăm și ne-am întors la muzică și fum.

Nici n-a apucat să închidă ușa dublă, că o tipă slabă moartă s-a repezit la el și l-a întrebat gemând superexcitată unde dispăruse, ce făcea, de ce muzica era așa de ra… și s-a oprit brusc când a dat cu ochii de mine.

Ei, chestia asta a trezit-o instantaneu din beție, slăbătura.

— A, scuze, s-a strâmbat ea, nu știam că ești într-o companie așa *selectă*...

(Mda. Nu mi s-a părut. Chiar a zis apăsat „selectă“, curvulița.)

Iar el a răspuns cu un zâmbet motănesc:

— Nu. Nu știai.

Ea m-a măsurat cu privirea, trăgând cât mai mult de colțurile gurii mari ca să-mi arunce un zâmbet amabil care voia să spună: „Un puf de hormoni, teritoriu marcat, așa că grăsana o s-o șteargă repejor dacă nu vrea s-o fac praf“, pe urmă s-a agățat de brațul lui ca să-l tragă spre ceilalți.

Am profitat ca s-o caut pe Sami a mea, dar fără succes. Probabil era deja în drum spre Italia, via triunghiul Bermudelor...

Nu mai rămăsese nimic de mâncare, muzica era de-a dreptul de căcat, gen zgomotoasă, însă nu destul cât să-i deranjeze pe vecini și invitații se strânseseră grupuri-grupulețe.

Am scos un pulover din geantă, l-am tras pe mine să nu-i înghețe boticul lui Mouchou al meu și, înainte de-a mă duce să-mi caut geaca, am scanat

pentru ultima oară apartamentul, numai ca să-i spun la revedere singurului om care vorbise cu mine în toată seara aia.

N-a fost chip să-l găsesc. El, care era atât de fascinat cu două minute-n urmă, mă lăsase baltă acolo imediat ce-l acaparase curva aia.

Na... Chestii din astea se-ntâmplă. Mă rog, mi se-ntâmplă mie. Chiar des. Cum se arată un tip interesat de altceva decât de marfa mea, în general interesul nu-l ține prea mult.

Repede pipăită și repede aruncată. E desssss... tinul meu.

Vorbeam adineaori despre toate rahaturile de la serviciu, însă adevărul e că nici unul dintre animăluțele mele nu m-ar fi tratat vreodată așa. Nici unul.

Când mă ocup de ele, mă port drăguț cu toate și am grijă să le fie bine, animăluțele țin minte.

Și în orice moment al zilei, de câte ori trec prin fața cuștii lor, toate au un fel aparte de a-și arăta afecțiunea.

Se opresc din mâncat, înalță capul, unele scheaună, altele țipă, piuie, tropăie, șuieră sau chiar cântă și, de cum mă îndepărtez, hop, se pun iar pe ciugulit.

De altfel, de câte ori pleacă vreunul, mă apucă tristețea. Chiar dacă-i doar un șoricel alb sau un peruș stupid și cumpărătorii par oameni de treabă.

Nu sunt deloc în apele mele şi nu mai bombăn ore întregi.

Samia zice că-i din cauză că părinții mei sunt departe şi fac retenție de lipsă de iubire. Nu ştiu. Cred că, de fapt, sunt doar idioată.

Bârrr. Era groaznic de frig. Înăuntru. Afară. În capul meu şi pe stradă. Aveam degetele degerate şi moralul la pământ.

Exact genul de moment când e o idee superproastă să-ți faci bilanțul vieții şi exact genul de moment când ți-e imposibil să te abții.

Eram singură. Locuiam într-o garsonieră de tot rahatul. Mai mică până şi decât cotețul în care mă relaxam la serviciu. Duminica mă duceam la soră-mea şi mă jucam cu puştii ei pentru ca ea să-l poată ajuta pe bărbatu-său să termine casa, iar în concediu nu plecam niciodată de-acasă, fiindcă luam în pensiune animăluțele clienților mei preferați şi ale câtorva vecini din bloc. Și pe Shirley, cățeluşa Yorkshire a portăresei. Asta îmi oferea un pretext ca să nu mă duc în vizită la unchiul şi mătuşa mea şi-n plus, mai scoteam bani de-o chirie.

Iar în restul timpului hămăleam.

Uneori ieşeam cu prietenele şi mă trezeam băgată în nişte poveşti una mai tâmpită decât alta. Mă rog,

„poveşti" nu-i chiar cuvântul potrivit, dar cred că se-nțelege.

Am o colegă care mă tot bate la cap să-mi caut iubirea pe internet, însă mie asta nu-mi spune absolut nimic.

De fiecare dată când mi-am comandat vreo chestie luându-mă după poze, am fost dezamăgită. Oamenii sunt cretini cu computerele lor. Cred cu tărie în ele, când nu e decât nişte marfă pusă la vânzare într-o vitrină luminoasă.

Nimeni nu-şi închipuie că sunt aşa. Genul de fată care-şi face singură bilanțul în capul ei, care ştie să distingă cuvintele potrivite de cele nepotrivite şi care are chiar şi păreri despre internet.

Oricum, nimeni nu ştie nimic, aşa că...

Eu, acum câteva ceasuri, nu ştiam nici măcar că în mijlocul Parisului sunt două insule. Tocmai ce mă prinsesem şi eu stând la palavre pe balcon. La douăştrei de ani, zău dacă nu-i jalnic.

O luasem la galop spre Châtelet, fiindcă mă temeam c-o să pierd RER-ul şi că n-aveam cu ce să iau un taxi în clipa aia, când am auzit:

— Prințeso! Prințeso! Nu fugi aşa repede! O să-ți pierzi condurul!

Nuuu...

Nu-mi venea să cred...

Era chiar agentul Mulder...

Poate avea o ultimă chestie să mă întrebe? Cât costă un canar sau o minge pentru dihori?

Era îndoit de spinare şi încerca să-şi recapete suflul:

— De... De ce-ai ple... plecat aşa repede? Nu... fff... nu vrei să mai bei un... fff... ultim pahar?

I-am explicat că nu vreau să ratez ZEUS-ul şi el a izbucnit în râs, iar pe urmă mi-a propus să mă conducă înapoi pe Olimp, lucru care m-a întristat.

Aveam de-a face cu chestii grele şi ştiam foarte bine că n-o să pot susține miza prea mult. Că o să fiu silită să mă culc cu el dacă vreau să rămân în joc. Da, ştiam foarte bine că, în afară de menajeria mea, n-aveam mare lucru de vânzare şi că toate celelalte atuuri ale mele erau extrem de comune.

N-am răspuns.

Am coborât împreună scările în fugă şi, fiindcă el n-avea bilet, i-am făcut semn să se lipească de mine ca să treacă de turnichete.

He-he... Acum mi-am permis şi eu zâmbetul meu de Garfield.

Stația era pustie şi atmosfera, destul de dubioasă: un dealer care tocmai îşi deschisese un magazin cu prețuri speciale la intrarea în tunel, câțiva petrecăreți

deja abțiguiți bine și niște femei de serviciu moarte de oboseală.

Ne-am așezat pe ultima bancă liberă din capătul capătului peronului și am așteptat.

Tăcere lungă.

Nu vorbea, nu mai punea întrebări, iar mie îmi era prea frică c-o să se vadă, anii mei de școală chinuiți și CAP[1]-ul picat, așa că făceam pe gecko: stăteam nemișcată și mă contopeam cu peisajul.

Citeam reclamele, mă uitam la picioare și la bucățile de ziar care zăceau pe jos, încercam să ghicesc cuvintele nespuse și mă întrebam dacă chiar are de gând să mă conducă până acasă. Asta mă înspăimânta de-a binelea. Eram gata să mă car până la Eurodisney, trecând pe la Orly, ca să-l împiedic să-și facă vreo idee despre viața mea și despre locul unde stau.

El se uita la oameni și simțeai că are un chef nebun să le pună tot atâtea întrebări ca și mie.

Cât costă gramul? De unde provine? Care-i profitul dumitale? Și, dacă se iscă vreun scandal, ce faci? O iei

1. Certificat d'aptitude professionnelle – diplomă ce atestă specializarea ca muncitor calificat într-un anumit domeniu.

la fugă prin tunel, aşa-i? Şi dumneata? La ce fel de distracţie ai fost? O aniversare? Un meci de fotbal? Şi-acum unde te duci? Ia zi, tot mama dumitale o să şteargă şi voma asta de-aici? Şi dumneata, doamnă? La birouri sau la magazin? A fost greu? Măcar îţi pun la dispoziţie aspiratoare ca lumea? Din ce ţară eşti? Şi de ce-ai fost nevoită să pleci? Cât ţi-au luat călăuzele? Regreţi? Da? Nu? Puţin? Ai copii? Şi cine are grijă de ei cât dumneata aştepţi RER-ul după miezul nopţii şi aşa departe de Mali?

Totuşi, după ceva vreme, prefăcându-mă că restabilesc legătura, am început:

— S-ar zice că toţi oamenii te interesează.

— Da, a şoptit el, adevărat. Toţi... Chiar toţi...

— Lucrezi în poliţie?

— Nu.

— Atunci ce faci?

— Sunt poet.

Fir-ar să fie, ce mutră de idioată am făcut. Nici măcar nu ştiam că mai există o asemenea meserie.

Probabil şi-a dat seama, fiindcă a adăugat, întorcându-se spre mine:

— Nu mă crezi?

— Ba da, ba da... numai că... ăăă... Nu-i tocmai o meserie...

— Chiar?

Și dintr-odată, țac, s-a întristat rău de tot. Față pământie și ochi de cocker abandonat. Serios, nu mi se mai părea așa de amuzant și eram nerăbdătoare să-mi vină cât mai repede caleașca din bostan.

— Poate că ai dreptate, a continuat el încet, poate că nu-i o meserie. Atunci ce-i? O amăgire, o favoare, o onoare? O escrocherie? O fatalitate? Sau o afectare la-ndemână ca să aburești o fată drăguță într-un loc sinistru în timp ce-l aștepți pe zeul trăsnetului?

Rahat. Ne-am întors în a patra dimensiune.

Uite ce se-ntâmplă când îți dai prea multe aere, îți pierzi echilibrul la fiecare adiere.

Și RER-ul ăsta groaznic de leneș care nu mai vine odată...

După o tăcere mult mai apăsătoare decât cele dinainte, fiindcă acum nu se mai uita în jurul, ci înăuntrul lui, și ce descoperea părea mult mai puțin „pitoresc" și „romantic" decât doi drogați, trei bețivi și o femeie de serviciu epuizată, a adăugat fără să ridice capul din gândurile lui:

— Și totuși. Dumneata, Ludmila, de exemplu. Dumneata. Dumneata ești dovada că poeții au un motiv să existe. Ești...

Nu reacționam în nici un fel, pentru că muream de curiozitate să aflu ce sunt.

— Un vis de blazon.

— Ce?

Lumină. Uite-l revenit printre noi.

— În secolul al XVI-lea, a început el să turuie, din nou vesel și sigur pe sine, toți stihuitorii, poetașii, versificatorii și alți visători s-au dedicat, s-au aplecat, ar trebui să spun, asupra acestor farmece divine cu care uneori ne miluiți. Să compui un blazon însemna să preamărești cât mai simplu și mai delicat cu putință feluritele părți ale trupului feminin, și dumneata, frumoasă Loulia, când te-am…

S-a apropiat de mine ca să mă poată atinge pe cap și a spus încetișor:

— „Mândre plete revărsate și strălungi,
Ce inima mi-o strâng în chingi…“[1].

Apoi și-a plimbat mâna peste piercingurile și cerceii mei:

„Ureche ce în suflet dăltuiești
Vorbe pe care buzele ți le șoptesc.

1. Versuri din poemul „D'un bracelet de cheveux“ („Dintr-o cunună de plete“) al poetului francez renascentist Mellin de Saint-Gelais (1491-1558).

Ureche-n care-ntruna trebuie să turui,
Ce către obraz vrea s-o ia haihui..."[1]
şi m-a făcut să mă uit cruciş:
„Sprânceană ce nourii îi strângi şi-i izgoneşti
Doar după cum arcul delicat ți-l unduieşti..."[2].

Apoi, exact ca într-o ghicitoare pentru copii, arătătorul lui a continuat să mi se plimbe pe față:

„Nas drăgălaş şi fin, bine-alcătuit,
Nici scurt, nici lung, ci numai potrivit..."[3].

Zâmbeam. Atunci a ciocănit în dinţişorii mei:

„O, dinți încântători, uniți, alăturați,
Şiragul vostru îmi trezeşte-o mare desfătare
Ori, dimpotrivă, mâhnire când ştiți doar să muşcați!".

Şi gata, am izbucnit în râs.

Şi, de cum am izbucnit în râs, am ştiut imediat că m-am fript. Mă rog, că era posibil. Totuşi, ce plăcut mi se părea dintr-odată mirosul de ars.

---

1. Versuri din poemul „Blason de l'oreille" („Blazonul urechii"), scris de un autor anonim.
2. Versuri din poemul „Blason du sourcil" („Blazonul sprâncenei") al poetului francez Maurice Scève (1501-1564).
3. Versuri din poemul „Blason du nez" („Blazonul nasului") şi, respectiv, următoarele din poemul „Blason des dents" („Blazonul dinţilor") ale poetului francez Eustorg de Beaulieu (1495-1552).

„Trenul intră în gară“, clipea panoul. M-am ridicat. El a venit după mine.

Eram singuri în tren cât vedeam cu ochii, aşa că ne-am aşezat faţă-n faţă.

Din nou, tăcere lungă, stranie, pierdută în huruitul şinelor. După câteva minute, a adăugat ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic:

— Sigur, mai sunt multe altele... Blazoane, adică. Îţi închipui că între păr şi vârful degetelor de la picioare există, mă rog, *ar exista*, o grămadă de alte surse de inspiraţie...

— A, da? am făcut eu abţinându-mă să zâmbesc.

— Cel mai celebru, de pildă: „Blazonul frumosului sfârc“[1] al marelui Clément Marot.

— M-am prins care-i genul...

Mă chinuiam să număr luminiţele din tunel ca să-mi păstrez moaca serioasă.

— Sau buricul, de exemplu. Acest „Mic Nod care din mâinile divine, după-ntreg trupul desăvârşit, cel de pe urmă şi cel mai delicat a răsărit“, mă privea zâmbind, acest „cotlon unde dorinţa de plăcere gâdilicioasă s-a pitit“...

1. „Le blason du beau tétin“ (1535).

— Și buricul?!? am exclamat foarte mirată, pe tonul micii tocilare care se arată exagerat de interesată de tâmpeniile profului.

— Păi da... Cum îți spun... Buricul şi vecinii săi de dedesubt...

Ce seară. Ce plan de agățat marțian. Era nebunie curată. Dacă mi-ar fi spus careva că într-o zi o să iau RER-ul de la linia D, la miezul nopții, împreună cu Victor Hugo în persoană şi că, în plus, pe chestia asta o să mi se strângă stomacul, zău că m-aş fi întors să văd cu cine vorbeşte.

Atunci am întrebat cu un zâmbet de Magdalenă:

— Aşa, şi? Pe ăştia nu ți-i mai aminteşti?

— Ba da, dar... ăăă...

— Ăăă... ce?

— Ei bine, n-aş vrea să şochez pe nimeni. Ne aflăm totuşi într-un loc public, a şoptit arătând din ochi spre vagonul absolut pustiu.

Și-atunci, în clipa aia a vieții mele, chiar înainte să ajungem la Gare du Nord, mi-am spus trei lucruri:

Unu: Am chef să mă culc cu tipul ăsta drăguț. Am chef să mă culc cu el pentru că mă distrează şi, dacă stai să te gândeşti bine, nu există nimic mai plăcut pe lume decât să te distrezi în doi, în pat cu un băiat drăguț.

Doi: O să sufăr. O să sufăr iar. E o treabă ratată din start. Gen războiul lumilor, ciocnirea culturilor, lupta de clasă şi-aşa mai departe. Deci nu dau nimic. Mă dezbrac, ascult părţile înfometate din mine, mă ospătez bine şi-o şterg. Fără număr de telefon, fără mesaje a doua zi, fără pupici pe gât, fără mângâieri, fără zâmbete, fără nimic.

Nimic tandru. Nimic care-ar putea să creeze amintiri. Blazonul, OK, însă foarte, foarte blazată dacă nu vreau să bocesc iar ceasuri întregi ca o proastă luni dimineaţa, strângându-mi în braţe iepuraşii.

Fiindcă toată droaia aia de poezioare tactile era foarte drăguţă, dar şi-un truc de agăţat tipic, ba chiar superfumat. Ca să le ştie pe toate pe de rost trebuie să le fi folosit de mii de ori pân-acum.

În plus, nici măcar n-am părul lung.

Deci, tăcere acolo sus ca să recapitulăm înainte de atac. Foaia de drum e foarte simplă:

Bună ziua, domnule; Bine aţi venit, domnule; La revedere, domnule.

Adio.

Trei: Nu la mine acasă. Nu acolo.

— La ce te gândeşti? s-a neliniştit el.

— La o cameră de hotel.

— O, Doamne, a gemut el prefăcându-se absolut şocat, eroinele lui Puşkin… Ar fi trebuit să am grijă.

Un poet care rânjeşte fasolea te topeşte de-a dreptul.
Râdeam.
— „O, râs, tu îmi deschizi a ta celestă cale"...

Nici că s-ar fi putut spune mai bine.

3

După urmarea evenimentelor, după iepurița bine astupată c-un stacojiu boboc sau c-un rubin ce drept pafta slujea[1] şi după curul grozav de bucălat, gingaş şi greu de cucerit, mai dihai decât pe stâncă-nfipt între două creste de care vreun duşman nici să se-apropie nu îndrăzneşte[2], după toate orele alea de chestii plăcute şi de trăncăneală în franceza veche din vremurile de-altădată, pe când ne odihneam şi mă ținea lipită de el, l-am întrebat:

— Dar tu?

— Cum?

— Toate astea-s chestii pe care le-ai citit prin cărți, dar tu, tu ai putea să-mi faci unul? Unul doar pentru mine?

---

1. Versuri din poemul „Blason du con" („Blazonul pizdei") al poetului francez Claude Chappuys (1500-1575), valetul şi bibliotecarul regelui Francisc I, unul dintre cei mai valoroşi poeți ai vremii sale.
2. Versuri din poemul „Blason du cul" („Blazonul curului") al poetului francez Eustorg de Beaulieu (1495-1552).

— Un ce... un copil? s-a prefăcut el îngrozit.
— Nu, tâmpitule. Un poem.

A rămas tăcut atât de mult timp, încât am crezut că adormise, de altfel, mă pregăteam să fac şi eu acelaşi lucru, când mi-a ridicat o şuviță de păr.

Frământându-mi pe fese mustățile lui Mouchou al meu, mi-a şoptit la ureche:

— Sfinte Gheorghe, frățioare, într-o seară,
M-am folosit, spre eterna-mi falã,
De-al meu jargon de aur,
Ca să m-apropii de ăst' mic balaur.

Am zâmbit în întuneric, după care am aşteptat momentul.

Nu voiam să dorm. Somnul ar fi însemnat prea multă încredere, prea multă deschidere.

Sigur că sufeream deja fără să vreau, sigur. Când oamenii te fac să râzi, deşi nu recunoaşte, inima-i deja fututã.

4

Până la urmă am luat IVON-ul de 06.06.

Stăteam acolo cu aproape aceiaşi oameni ca la Châtelet, cu câteva ore mai devreme, în afară de echipele de curățenie, care erau altele.

Toată lumea moțăia.

Cu fruntea lipită de geamul rece, mestecam o gumă imaginară ca să nu mi se pună un nod în gât şi să mă sufoc.

Îmi venea foarte tare să plâng. Mă agățam de tâmpenii. De oboseală, de frig, de noapte... Îmi repetam: E din cauză că n-ai dormit destul, imediat ce faci un duş ca lumea, o să te simți mai bine, o să vezi. Și dădeam sonorul la maximum ca să acopăr iar totul.

O ascultam pe Adele la căşti. Muream după vocea ei. Era a mea. Mereu gata să se frângă. Tocmai de-aia, bineînțeles, nici n-am rezistat până la sfârşitul piesei.

Bun, păi, măcar aşa eram gata demachiată.

Să ți-o pui, să ți-o tragi, să te fuți, să te cordeşti, să te regulezi, să te iepureşti, să te dai huța, să te tăvăleşti, să te coțăieşti, să te ciocăneşti… Folosim tot timpul substitute sigure pentru a spune „să faci dragoste" când ştim prea bine că nu există dragoste şi nici n-o să existe vreodată. Dar eu – şi n-am spus lucrul ăsta nimănui, cu atât mai puțin Samiei –, dar eu, când… În mine există întotdeauna. Corpul meu e… Corpul meu sunt eu. E şi el eu. *Eu* trăiesc înăuntrul lui şi…

Și de-aia îmi pârlesc penele de fiecare dată.

Sau îmi prăjesc solzişorii, ar trebui să spun.

De fiecare dată.

Eu n-am trădat niciodată pe nimeni.

Niciodată.

Am împărțit mereu totul.

A, ia uite… Uite iar blocurile-turn, zidurile cu graffiti, secțiile de poliție, hanoracele şi flegmele.

Uite iar căsuța mea.

Ieşind din IVON (celuilalt, poetului, nici măcar numele mic nu i-l ştiam), am respirat adânc şi am luat-o repede la picior spre patul meu.

Suflam în pumni, zâmbeam, mă încurajam. Hai, îmi ziceam, hai... De data asta-i altfel, ai fost blazonată.

Chiar şi-aşa.

Era mai cu clasă.

Maquisarda

1

Mă mutasem cu copiii într-un apartament minuscul din spatele Panthéon-ului.

La etajul cinci, fără lift, paradit, alandala, complet aiurea, pe care îl subînchiriam de la sora fostului meu coordonator de teză, o femeie pe care n-o întâlnisem niciodată și căreia nu fusesem în stare să-i spun la telefon cât aveam de gând să stau acolo. Soluție provizorie, situație provizorie, aranjament provizoriu, n-avusese decât cuvântul ăsta pe buze și eu mă ferisem cu grijă s-o contrazic. Sigur. Sigur. Totul era provizoriu. Băgasem la cap.

Pe lucarna din birou zăream ieșirea de urgență din sanctuarul Marilor Oameni și îmi plăcea grozav ușița aia. Îmi plăcea ideea de-a lucra, de-a dormi, de-a găti, de-a strânge din dinți, de a-mi crește copiii și de-a lua totul de la capăt la umbra fantomelor lui Dumas,

Voltaire, Hugo sau Pierre şi Marie Curie. E ridicol, ştiu, dar vă jur că-i adevărat. Chiar aşa credeam. Oamenii ăştia mă ajutau. Fusesem silită să îndes grosul vechii noastre vieţi într-un spaţiu de depozitare şi nu aveam voie să ne punem numele pe cutia de scrisori. E un detaliu, însă diavolul se ascunde în detalii şi, într-o astfel de împrejurare, ar putea foarte bine să jubileze, fiindcă, deşi locuiam acolo, folosind adresa de corespondență a unui unchi, fără cutie de scrisori, cățărați aşa de sus, aranjați aşa de prost şi sprijinindu-se doar pe nişte oseminte mai vii decât noi, nu eram, de fapt, acolo. Nici acolo, nici în altă parte şi, nefiind, de fapt, acolo, ne-am rupt cu viclenie – noi, Raphaël, cinci ani, Alice, trei şi jumătate şi cu mine, treizeci şi patru la vremea aia – de restul lumii.

Tatăl lor murise într-un accident de maşină cu un an înainte. Un tip depresiv, elegant şi conştiincios, care mă făcea să mă îndoiesc că ciocnirea lui cu o cruce de piatră pe o şosea pustie din Finistère fusese într-adevăr accidentală, dar să nu am nici o grijă pe plan financiar, fiindcă îmi lăsase moştenire, pe lângă doi orfani şi-un Jaguar buşit rău, „capitalul de deces" al unei asigurări de viață care ne punea la adăpost pentru câţiva ani de-acum încolo. Câți, nu ştiam.

Era mult mai în vârstă decât mine, ştia că e bolnav şi nu suporta gândul de-a ne pune în cârcă degradarea

lui, îmi repeta întruna că trebuie să-mi găsesc un iubit mai tânăr şi mai în putere, că trebuie s-o fac pentru mine, pentru copii şi pentru liniştea sufletului său. Mai ales pentru liniştea sufletului meu, iubito... Ştii cât de egoist sunt... L-am făcut să tacă atâta timp cât mi-a stat în putere, cu sărutări, proteste, tăgăduieli, sfidări, râsete şi lacrimi, totuşi la urmă mi-a tras o păcăleală zdravănă.

Mi-a fost ciudă pe el. Multă vreme mi s-a părut că, departe de-a ne scuti de degradarea lui, ne-o pusese în cârcă pentru totdeauna. Nu i-am luat pe copii la înmormântare, nu i-am invitat nici pe părinții lui, l-am însoțit singură la crematoriul Père-Lachaise şi pe urmă am luat metroul înapoi, ascunzând sub pulover urna călduță încă. Chiar în seara aia m-am făcut praf cu Lorenz W., asociatul lui, şi l-am implorat să mi-o pună. Eram foarte sentimentală în clipa aia, dar văduvele tinere sunt adesea foarte sentimentale. Am trecut printr-un calvar vreme de câteva luni, apoi am hotărât să ne mutăm şi apartamentul ăsta micuț ne-a salvat.

Fără mobile, fără amintiri, fără vecini, fără măcelari, fără brutărese, fără vânzători de la chioşcul de ziare, fără chelneri de la cafenea, fără vânzători de vinuri sau angajați la curățătorie care să-l fi cunoscut

şi adesea să-l fi simpatizat, fiindcă era un om extrem de amabil, fără colegi de clasă pe cât de bine intenționați, pe atât de în stare să rănească, fără profesoare pline de compătimire şi mult prea mieroase ca să fie sincere, fără repere, fără obiceiuri, fără cutie de scrisori, fără sonerie, fără lift, fără plasă de siguranță, fără nimic, am putut, în sfârşit, să dăm frâu liber tristeții.

Viața noastră încăpea într-o batistă ale cărei patru colțuri se despătureau astfel: minimarketul de jos, grădinița de pe rue Cujas, aleile din Jardin du Luxembourg şi, *last but not least*, pubul The Bombardier, pitit chiar vizavi de biserica Saint-Étienne-du-Mont, în piața din fața căreia ne opream la sfârşitul după-amiezilor şi unde Raphaël şi Alice beau câte-o limonadă, numărându-şi bulinele primite, vânătăile, bilele, cartonaşele cu pokémoni sau mai ştiu eu ce cât mămica lor se matolea încet, dar sigur.

Odată culcați copiii, mi se întâmpla deseori să cobor din nou pe terasa de la Bombardier şi, cu o halbă în mână, să mă amestec, fără să schimb vreo vorbă cu ei, în pâlcurile de studenți din Cartierul Latin.

Da, făceam chestia asta. Da, îmi încuiam copiii în casă noaptea şi-i lăsam în voia sorții. Au avut

coşmaruri? Le-a fost frică? S-au trezit? M-au strigat uneori?

Nu cred.

Copiii sunt aşa de cuminţi...

Imediat ce-şi întrezărea calvarul, iubitul meu se punea pe băut, iar eu l-am însoţit adesea, la urma urmei, călătoream împreună şi, când el n-a mai fost acolo, mi-am continuat drumul singură. Aveam o problemă cu alcoolul, nu neg. A, ba da, vedeţi, încă neg. Nu aveam o problemă cu alcoolul, eram alcoolică. (E groaznic, recitind ce-am scris şi, deranjată de acest ultim cuvânt, jignită mai degrabă, întrebându-mă dacă nu merg un picuţ prea departe şi nu rămân tânăra văduvă sentimentală despre care pomeneam mai sus, m-am dus să caut definiţia cuvântului „alcoolic" în dicţionar: „Care bea prea mult alcool".) Bun. Deci beam prea mult alcool. N-am chef să dezvolt subiectul, cei care ştiu sunt în temă şi n-au nevoie să li se spună cu câtă ingeniozitate se pune creierul în slujba gâtului, iar cei care nu ştiu n-au cum să-nţeleagă. Vine un moment când îţi dai seama că alcoolul (şi toate gândurile care decurg de-aici, să te baţi, să rezişti, să te tocmeşti, să cedezi, să negi, să câştigi teren, să lupţi, să negociezi, să triumfi, să capitulezi, să te învinovăţeşti, să mergi înainte, să te retragi, să te poticneşti, să cazi, să pierzi) e ocupaţia cea mai

importantă a zilei. Scuze. E unica ocupație a zilei. Cei care au încercat o dată sau de mai multe ori, însă mereu în zadar, să se lase de fumat au o vagă idee despre mizeria morală în care te aruncă deşertăciunea unei astfel de relații cu tine însuți, cu singura diferență, şi ce diferență, că fumatul nu e un act ruşinos în ochii lumii. Uite. Să trecem peste.

Sculam copiii, îi îmbrăcam, le ungeam feliile de pâine cu unt, le dădeam câte o ciocolată caldă, îi duceam la şcoală, beam o cafea pe rue Soufflot răsfoind ziarul, mergeam la cumpărături, făceam ordine prin căsuța noastră, pregăteam prânzul şi mă duceam să-i iau de pe rue Cujas, le dădeam să mănânce, îl însoțeam din nou pe Raphaël până în clasă şi mă întorceam imediat cu Alice, grăbind pasul ca să n-apuce să adoarmă în cărucior, o culcam, citeam romane polițiste, pe care le cumpăram cu o monedă de cincizeci de cenți sau de un euro din cutiile de la Gibert, de la Boulinier sau de la anticari, o trezeam, ne duceam să-l luăm pe fratele ei din fața şcolii (gângurit al fetiței odihnite şi zâmbet al băiatului în sfârşit liber, cel mai frumos moment al zilei), îi duceam în Jardin du Luxembourg, îi priveam cum se joacă, le făceam duş, le pregăteam cina, le citeam poveşti, îi sărutam şi îi înveleam.

Şi în tot timpul ăsta nevoia de alcool nu mă slăbea niciodată.

Niciodată şi cu mai multă sau mai puţină insistenţă, după cum luna era în pântecul meu şi mă storcea de vlagă sau cum iubitul meu venea să-mi vorbească la ureche pe nepregătite. Când trecea doar ca să se asigure că totu-i bine, eram bine, dar când îmi apăsa şi el pântecul, când se întorcea noaptea şi-şi cerea partea lui de pat, partea lui de viaţă, partea lui din noi, mă trezeam plângând şi mă duceam să mă trotilez.

Viaţa noastră, cum spuneam, încăpea într-o batistă.

Şi-apoi, într-o dimineaţă, te-am remarcat pe tine.

2

Te-am remarcat pentru că eşti frumoasă.

Stăteam în picioare, cu coatele sprijinite de tejghea, ca să mă dreg după nopţile prea scurte, citind ştirile din ziua aia sau ascultând discuțiile vecinilor mei de zaharniță, şi te zăream în oglinda de deasupra barului. Te aşezai mereu acolo, în spate de tot, în acelaşi loc.

Îți admiram înfățişarea, ținuta, eleganța, mâinile, îmi plăceau grozav veselia ta, zâmbetele tale, felul ăla al tău de-a fi acolo, şi cu totul în altă parte, ca şi cum te-ai fi desprins din brațele unui iubit sau te-ai fi pregătit să te laşi din nou înlănțuită de ele. Erai sexy şi păreai inteligentă, erai perfectă, şi totuşi întotdeauna aveai ceva neglijent – o şuviță, un guler, un pliu, o brățară de ceas prea largă, o geantă jerpelită, o curea prost încheiată, o încrețitură în colțul buzelor, cearcăne – care te făcea... era să scriu „irezistibilă", însă e prea previzibil. Irevocabilă.

Da, irevocabilă. De când există Parisul, lumea a fantazat, a vorbit, a scris întruna despre pariziancă şi,

când te priveam, îmi spuneam: uite-o, asta e, ea e. Chiar ea e, fără drept de apel.

Eram cu atât mai sensibilă la frumusețea ta, cu cât oglinda îmi reflecta și mie jalnicul pandant și, de cum îl zăream, mă apucam iar să amestec în cafea. Nu mă mai îngrijeam, arătam rău, eram slăbănoagă, de luni întregi schimbam între ele aceleași două perechi de blugi, purtam cămășile mortului meu, puloverele de cașmir ale mortului meu, fularele mortului meu, eșarfele mortului meu și hainele lui, îmi tunsesem părul foarte scurt ca să nu-mi mai bat capul cu el, nu mă mai machiam, nu mă mai dădeam cu parfum, nu mai alergam, deși nu ieșeam niciodată din bascheți, aveam o carie, poate chiar două, pe care nici nu mă gândeam s-o plombez, beam prea mult, mă simțeam deshidratată, mâinile îmi erau aspre, pielea mi se uscase, mi se uscase întregul corp și totul mirosea urât în mine.

Mi-ai mărturisit între timp că și tu mă priveai, invidiindu-mă pentru stilul meu degajat. Ce glumă bună.

Observaseși finețea peticelor de bumbac de pe buzunarele blugilor uzați, moliciunea cardiganelor prea lungi ale căror manșete îmi țineau loc de mitene și calitatea tweedului și a stofelor cu care mă înfășuram.

Găseai toate astea grozav de şic, mi-ai spus, grozav de şic...

Comandai întotdeauna o cafea cu lapte şi o tartină, de pe care îndepărtai untul de prisos cu linguriţa, şi îţi petreceai cea mai mare parte din timp tastând mesaje. Stăteai aplecată asupra telefonului şi zâmbeai. Nu era greu de ghicit că eşti îndrăgostită şi îţi începi zilele pălăvrăgind cu un bărbat (o femeie?) care te face fericită. Uneori, zâmbetele tale erau mai umede şi gropiţele din obraji, mai ştrengăreşti. Cum se spune când zâmbeşti tastând mesaje despre sex? Că-ţi începi ziua sextând? Da, în fiecare dimineaţă, muşcai cu poftă dintr-o bucată de baghetă proaspătă, muiată în cafea cu lapte, dând raportul asupra vieţii tale cuiva pe care-l iubeai, era evident.

Alteori, telefonul rămânea în geantă sau stătea tăcut lângă ceaşca de cafea. Erai întotdeauna aşa de drăguţă, însă aveai un aer oarecum pierdut, dezorientat. În zilele alea priveai uneori în jur şi mi se părea că ne-aruncăm un mic zâmbet complice. Nu unul cu adevărat prietenos, doar o simplă curtoazie între doi oameni care sunt în aceeaşi barcă. Se vorbeşte adesea despre duritatea parizienilor, însă nimeni nu pomeneşte complicităţile astea pe care le ştiu doar ei. Aşa am început să ne cunoaştem, dar poate că n-am fi vorbit niciodată dacă învăţătoarea lui

Raphaël nu s-ar fi îmbolnăvit şi dacă într-o dimineaţă n-aş fi venit la Café de la Sorbonne cu cei doi puşti după mine.

Am ales masa de lângă tine, dinadins, recunosc, şi nici n-am apucat să ne-aşezăm bine, că o mâncai deja din ochi pe fetiţa mea. Alice, pe care viaţa încă n-o învăţase că nu era o prinţesă adevărată, a răspuns nesaţului din privirea ta răsplătindu-te cu numărul ei fermecător şi vedeam cum te topeşti în timp ce-ţi arăta jucăria ei de pluş preferată, apoi pe-a fratelui ei, tatuajul ei temporar, apoi pe-al fratelui ei, bilele ei, apoi pe-ale fratelui ei, încrucişându-şi şi desfăcându-şi întruna picioarele durdulii şi aranjându-şi tot timpul micuţa clamă cu sclipici care era diadema ei.

Ar trebui să reuşim s-o punem în cuvinte într-o zi: cochetăria tuturor fetiţelor.

Copiii ţi-au monopolizat atenţia şi abia dacă ne-am vorbit în ziua aia. Am aflat că te cheamă Mathilde pentru că te-a întrebat Raphaël, dar eu n-am scos un cuvânt. Tăceam fiindcă aproape nu închisesem un ochi în noaptea aia, tăceam fiindcă trebuia să fac cumpărăturile cu copiii printre picioarele mele şi asta mă neliniştea (uite, ăsta e alcoolismul: să te apropii de o femeie care te face să visezi de săptămâni întregi graţie prezenţei luminoase a doi copii care, pe lângă faptul că sunt încântători, au bunul-gust să fie ai tăi,

să iei împreună cu ei trei un mic dejun exorbitant într-o cafenea dintr-un oraş care face lumea întreagă să viseze, şi să nu te gândeşti decât la un singur lucru, mai rău, să fii obsedat de un singur gând: sub ce anume şi aici te gândeşti la mărime, te gândeşti la volum, la o cutie cu cereale, de pildă aş putea să ascund sticla de Johnnie Walker din porcăria aia de coş de plastic de la băcănia jalnică de la parter?), tăceam fiindcă n-aveam nimic de zis, tăceam fiindcă vacarmul din mintea mea era prea asurzitor, tăceam fiindcă-mi pierdusem obiceiul de-a vorbi, tăceam fiindcă pierdusem.

N-ai venit la Café de la Sorbonne în zilele următoare. Apoi a urmat vacanța şcolară, cea din februarie, cred, şi într-o dimineață, când deja îmi pierdusem obişnuința de-a te căuta din priviri, ai venit să stai lângă mine la bar. M-ai salutat, ai comandat o cafea lungă şi am rămas tăcute. Pe când mă lăsam într-o parte ca să pescuiesc câteva monede din fundul buzunarului, mi-ai pus mâna pe antebraț şi ai spus: Lăsați, e din partea mea, şi abia atunci, în momentul ăla, când am întors capul spre tine să-ți mulțumesc, ți-am văzut fața răvăşită. Am pus mâna peste a ta, iar tu ai izbucnit în plâns. Scuze, râdeai tu, îți cereai iertare, te întristai, scuze, scuze, scuze. Mi-am lăsat mâna unde era şi nu te-am mai privit.

Nu ştiu cât timp am rămas aşa, fără să ne mişcăm, tu mărturisindu-mi durerea ta, eu încercând s-o stăpânesc pe-a mea. La un moment dat ai murmurat: Copiii dumneavoastră... sunt atât de drăguți, şi eu m-am prăbuşit.

Patronul barului s-a apropiat, dojenindu-ne cu blândețe. Ei, domnişoarele mele? Ei? Nu-i bine la mine? O să-mi puneți pe fugă toți clienții! Cu ce să vă servesc ca să vă liniştiți? Cu un shot de calvados?

Ba bine că nu, asta chiar mă făcea fericită.

L-am dat peste cap. Tu te-ai înecat, eu am început din nou să respir şi, sub efectul eliberator al celor câțiva centilitri de heliu din vene, ți-am propus să vii la noi la cină chiar în seara aia.

Tu mi-ai zâmbit, eu te-am întrebat dacă ai ceva de scris şi ți-am notat pe un suport de pahar adresa micii mele locuințe şi, din cauza interfonului, numele unor oameni care nu eram noi.

3

Ai venit cu brațele încărcate: flori, o prăjitură, şampanie, cadouri pentru copii… Iar copiii erau aşa de bucuroşi.

Aşa de bucuroşi… Nu pentru că primiseră cadouri, ci pentru că te aflai tu acolo. Era prima oară când lumea de-afară se invita la noi, prima oară când cineva urca să ne vadă, era viața care se întorcea.

Nu ştiai atunci şi-ți închipuiai că păpuşa Corolle, arcul, săgețile, stickerele, biberonul magic şi creioanele colorate de la tine îi aduceau într-o asemenea stare de exaltare, dar nu uita că, după ce-au despachetat minunățiile astea, nu se mai gândeau decât cum să te ia de mână ca să-ți arate camera lor, jucăriile lor, lumea lor, scara de la patul lor supraetajat, care încă era o noutate pentru ei, pozele de la şcoală, pe cea cu tatăl lor, cu Toby, câinele fostei lor bone, şi toate mărunțişurile lor încântătore. Fericirea pe care le-ai adus-o nu era materială şi ai intrat atât de bine în jocul lor…

Și atunci, când te-am văzut atât de emoționată, atât de curioasă, atât de atentă, ascultând și învățând pe dinafară numele tuturor plușurilor, al tuturor bebelușilor de jucărie, al tuturor colegilor de școală și al tuturor Wigglytuff, Jigglypuff, Slowpoke Psyduck și al altor pokémoni unii mai ciudăței decât alții, am înțeles că tu erai moartă după copii așa cum eu eram moartă de sete.

Ne-am uitat la ei cum mănâncă, apoi Alice a insistat s-o îmbraci tu în cămașa de noapte, să-i desfaci cozile și s-o piepteni îndelung, lucru pe care l-ai făcut minunându-te întruna de cât de mătăsos îi e părul, cât de cârlionțat, de blond, de înmiresmat... Tot tu le-ai citit o poveste, apoi alta, pe urmă pe-a treia, până când am intervenit ca să te eliberez de copii și de cazne.

Pe când pălăvrăgeam, savurând un risotto foarte gustos și șampania de la tine, ai adus vorba despre cât de „șic“ sunt, iar eu am ridicat ochii spre cer, în tavan, să zicem, spre grinzi, apoi am trecut amândouă în living, adică ne-am dus să ne așezăm doi metri mai încolo.

(Fac o paranteză tocmai pentru că mi se pare important să vorbesc despre livingul nostru. Da, mi se pare

că urmarea poveştii ăsteia e legată de talentul canapelei şi că fără ea n-am fi devenit prietene în noaptea aia. Poate mai târziu, fără îndoială mai târziu, sigur mai târziu, însă nu în noaptea aia. Fiindcă mă cunosc: eu iubesc pe viață, dar nu-mi dăruiesc uşor iubirea. Cu atât mai puțin în perioada aia de recluziune absolută din motive de siguranță absolută. Nu era momentul să las ceva, orice, să pătrundă prin costumul de scafandru. Mai ales iubire. O, nu. Eram un burete absolut compact.

Locuiam într-un apartament gata mobilat, cu tot ce se subînțelege mai deprimant prin cuvântul ăsta, farfurii prea grele, tacâmuri prea uşoare, paturi prea moi, perdele prea sintetice, lucruri prea tâmpite (aveam, îşi aduc aminte şi copiii, un piranha împăiat care stătea pe un soclu deasupra şemineului), scaune prea înalte şi o canapea prea urâtă. Încet-încet, am reuşit să înlocuiesc totul – timpul petrecut rătăcind prin raioanele magazinelor universale nu sfârşea înecat pe fundul unui pahar –, doar că în ce priveşte paturile şi canapeaua eram mai puțin curajoasă. Ar fi trebuit să mă ocup de livrare, deci să stabilesc o dată, deci să planific, deci nu. Mi se cerea prea mult. Or, întâmplarea face că, în urmă cu o săptămână, fuseserăm toți trei la Marché Saint-Pierre să cumpărăm materiale pentru carnavalul de la şcoală. Să împlinesc viitorul, nici gând, dar să fardez prezentul, să-l înzorzonez, să-l neg, să-l

fentez confecționând travestiuri, cu plăcere. Alice, cine-ar fi crezut, voia o rochie de prințesă, așa că ne-am scăldat în nori de tul, voal, muselină, satinet și plumetis, pe când Raphaël, cine-ar fi crezut, voia să se costumeze în pokémon. Datorită lipsei lui de imaginație am dat, într-un magazinaș de pe rue d'Orsel, peste o mină de aur cu blănuri sintetice. Vizon, vulpe, nevăstuică, șinșilă, iepure, Pikachu, chihuahua, nu mai știam încotro să întoarcem capul și pe ce să punem mâna mai repede, așa că a trebuit să chem un taxi ca să ne-ajute să cărăm până acasă toate acele îmbrățișări închise în saci de plastic imenși.

Chiar în seara aia am transformat canapeaua noastră îngrozitoare în pântecul lui Oum-Popotte. Ideea asta genială n-a fost a mea, ci a lui Raphaël. Sau mai degrabă a lui Claude Ponti[1], care are geniul blănițelor celor mai mătăsoase. Există întotdeauna în cărțile lui un moment în care micul erou cu viață aspră și grea – fiindcă până acum m-am complăcut o grămadă în durerea mea, dar n-am pomenit de cea a copiilor mei, care pierduseră un tată amuzant și drăguț ca soțul meu – găsește refugiu în niște brațe de o moliciune fără margini. E ceva imposibil de descris, trebuie

1. Ilustrator francez și autor de cărți pentru copii, printre care *Le chien invisible* (1995; „Câinele invizibil"), ce îl are ca protagonist pe Oum-Popotte.

să-i citeşti cărţile ca să înţelegi ce însemna noua noastră canapea pentru Alice şi Raphaël. Pântecul lui Oum-Popotte, cel al părinţilor lui Oups, Foulbazar şi ai micului Pouf. Nu mai era o canapea, ci o dihanie uriaşă şi blândă, care-i înghiţea când se întorceau de la şcoală sau când se simţeau prea nedreptăţiţi şi care-i înfăşura în nesfârşite dezmierdări. Nişte dezmierdări cu atât mai tandre, cu cât făcusem nişte perne mari ca s-o poată strânge şi ei în braţe. În ciuda acarienilor, metrajele alea de blană au fost, de departe, cele mai chibzuite cumpărături pe care le-am făcut de-a lungul întregii noastre convalescenţe.)

Am trecut în living, ziceam, şi tu ţi-ai scos imediat balerinii ca să te ghemuieşti în burta prietenului nostru, îndoindu-ţi picioarele sub tine şi baricadându-te cu perne.

Eu stăteam cum îmi plăcea mie, adică pe jos, şi te priveam cum te lăsai înghiţită de Oum-Popotte cu zâmbetul liniştit şi faţa încântată a unei fetiţe care avusese o zi de şcoală mult, mult prea lungă.

Ne-am privit.

Ţi-am propus un ceai (alcoolicii nu beau niciodată) (după asta îi şi recunoşti) şi m-ai întrebat dacă n-am mai degrabă vreo tărie să-ţi ofer (grozav), nu, dar ah, ce bine pica, mi se părea că-mi mai rămăsese pe

undeva o sticlă de whisky. Ce noroc, zău aşa. Am umplut pentru fiecare câte-un pahar obişnuit (era un apartament mobilat, n-aveam pahare mai mici) şi, cu ceaiul nostru de muşeţel în mână, ne-am sprijinit din nou cu spatele – tu, de burduhanul tău, eu, de peretele meu.

Am băut.

Copiii dormeau, eram legănate de râsetele şi de larma glasurilor de petrecăreți de jos, lumânările răspândeau o lumină plăcută, radio Fip destindea atmosfera şi noi ne priveam.

Nu ştiam nimic una despre cealaltă, doar că suntem amândouă genul care varsă câteva lacrimi la o tejghea de zinc într-o dimineață de iarnă în Paris.

Ne priveam, ne cântăream, ne apreciam.

Tu sorbeai din pahar, aşa că mă forțam să fac la fel. Era greu. Eram la pământ. Mă agățam de paharul meu ca un boxer de corzile ringului. Tu te-ai lăsat pe spate, ți-ai pus o pernuță pe burtă şi m-ai întrebat:

— Unde e tatăl lor?

4

M-ai ascultat fără să zici nimic, eu mi-am mai turnat de băut şi atunci ai ştiut, nu mi-ai spus-o, însă mi-am dat seama că-ți dăduseşi seama că sugeam nefericirea ca pe lapte şi pe urmă a venit rândul meu. Al tău.

— Dar tu? te-am întrebat.

— Ce-i cu mine?

— Tu de ce eşti aici?

Eschivare. Zâmbet. Oftat.

— Cât timp ai la dispoziție?

— Toată noaptea, am răspuns eu, toată noaptea.

5

Ai plecat capul şi ai murmurat:

— Ei bine, eu…

Eu te priveam şi vedeam bine că nu încerci să scapi, dimpotrivă, răsuceşti pe toate părţile în minte ghemul poveştii tale, chinuindu-te să găseşti un fir destul de rezistent de care să tragi ca să începi s-o depeni.

Aveam toată noaptea înainte, iar eu îmi luasem obiceiul să mă culc târziu şi să stau acolo, dărâmată, cu un pahar în mână. Nu eram grăbită. Te priveam, te găseam încă foarte frumoasă şi aş fi vrut ca iubitul meu să fie acolo să te vadă. Mi-ar fi plăcut să ţi-l prezint. Mi-ar fi plăcut să vă prezint unul altuia. Adora femeile drăguţe cu privire tandră şi ochi ştrengăreşti ca ai tăi. Sigur, s-ar fi eclipsat imediat, dar înainte ne-ar fi făcut să râdem. Mai mult decât orice pe lume îi plăcea să le facă să chicotească pe femeile inteligente. Era felul lui, spunea el, de-a ne îmblânzi şi de-a ne

mulțumi că existăm şi că îl tolerăm printre noi. Ne făcea să chicotim prosteşte ca să ne iubească mai bine.

Gândul la el mi-a încețoşat privirea şi, văzând că mă îneacă plânsul, ai prins curaj şi ai sărit în apă.

— Stai, ai spus ridicând mâna, nu plânge. O să te distrez.

Dar era prea târziu, plângeam deja. Cum spuneau copiii, mă săturasem să fie plecat, mă săturasem.

— Ai fost la internat? m-ai întrebat.

— Nu.

— Eu da.

Te-ai ridicat în capul oaselor şi ai pus paharul jos. Găsiseşi firul.

6

— Opt ani. Într-a şasea, a şaptea, din nou a şaptea, a opta, a noua, a zecea, a unşpea şi-a doişpea. Opt ani e mult. O bucată din copilărie şi toată adolescența. Toată adolescența petrecută numărând zilele. Frumos start în viață, nu? Vin dintr-o familie de militari. Armata terestră. Primul RHP. Regiment de Husari Paraşutişti. Un strămoş căzut la Valmy, altul, la Sevastopol, un străunchi, la Verdun şi doi bunici, în Ardeni, în mai '40. Cea mai frumoasă captură, să mori, nu alta. *Omnia si perdas famam servare memento.* „Dacă ai pierdut totul, aminteşte-ți că îți rămâne onoarea." E deviza lor. Ei? Asta te înveseleşte, nu-i aşa? Mă cheamă Mathilde, însă mama a trebuit să lupte din greu pentru numele ăsta, fiindcă Sfânta Matilda e nemțoaică. Noroc că preotul de atunci şi-a dat binecuvântarea, altfel mă trezeam Thérèse sau Bernadette. Am fost trimisă la internat când aveam zece ani. Eram silitoare, aveam un an avans, aşa că la zece ani valea, botezul focului. Cei doi frați ai mei,

Georges şi Michel... Pe toți bărbații îi cheamă aşa în familie, fiindcă sfinții Gheorghe şi Mihail sunt cei doi patroni ai armatei. Gheorghe e ăla în armură care doboară balaurul, Mihail e paraşutistul care-i trăsneşte pe draci în timp ce cad din cer şi... ăăă... Unde eram? A, da, am fost trimisă la internat pentru că frații mei fuseseră acolo înaintea mea şi, cum mi-a amintit tata ca să încetez cu smiorcăitul: N-au murit din asta. Bine, OK, ce voiai să răspundă la aşa ceva un soldățel? Ideea e că familiile de militari se mută întruna, iar internatul este bun pentru că-i ceva stabil. Ceva *stabil*, înțelegi? Care îți dă echilibru. Care îți oferă nişte baze. Care te formează. Eşti băgat acolo şi pe urmă creşti în tiparul ăsta, luând exact forma lui, ca şi cum n-ar exista nimic dincolo de el, iar apoi ai fix statura şi calibrul potrivite ca să încapi perfect pe țeava tunului. Mă rog, ca să te măriți. Ca să ți se găsească un subofițer drăguț şi să-i dăruieşti Franței o grămadă de mici paraşutişti. Bine, nu-i chiar totul de lepădat. E o lume în sine şi, ca în orice lume, există idioți şi oameni de treabă. În plus, recunosc deschis, am întâlnit o grămadă de oameni foarte de treabă în lumea aia, oameni sinceri, frumoşi. Dar, vezi tu, alaltăieri o ascultam pe filosoafa Élisabeth de Fontenay la radio, era o dezbatere despre coridă, şi ce-a spus ea ca s-o condamne m-a marcat aşa de tare, că am

ascultat din nou podcastul ca să-mi pot nota cuvintele ei. Stai, nu te mişca.

Te-ai ridicat, ai scos un carnet din geantă şi te-ai întors să te aşezi, de data asta fără să-ţi mai îndoi picioarele sub tine. Ai citit tare:

— „Morala aristocratică, onoarea militară, onoarea numelui... Filosofia m-a făcut să mă rup de toate astea. Iată. Deci nu pot accepta imensul vostru sistem de justificări etice raportat la nişte valori despre care continui să spun că sunt perimate. Nu că n-ar trebui să avem simțul onoarei, încerc să-l am, însă ar trebui să înțelegem că acest model de virilitate, de curaj, de stăpânire este un model căruia i-a trecut timpul, şi i-a trecut timpul tocmai din cauza crimelor secolului XX." Mulțumesc, Élisabeth. Mulțumesc, drăguță doamnă. Nu mai e nimic de spus. Eu m-am bălăcit în cloaca asta toată copilăria. În modelul ăsta, în valorile astea perimate. Am fost trimisă la internat pentru binele meu, şi mama nu s-a arătat prea emoționată când m-a văzut plecând, fiindcă mai avea patru copii de înțărcat după mine, plus unul în burtă, şi era deja destul de ocupată. Și-apoi, spunea că ea are amintiri frumoase de pe vremea când învăța la călugărițe, că şi-a făcut prietene pe viață şi că... pe scurt, nu contează. Mie nu-mi pria deloc internatul. În

primii ani veneam acasă în fiecare weekend, pe urmă ai mei s-au mutat la Pau și nu ajungeam acolo decât în vacanțe, iar pe urmă au plecat în Noua Caledonie și nu ne mai vedeam decât de Crăciun. Dar atunci, aș spune, era deja prea târziu. Răul fusese făcut, nu mă mai durea. De ce-ți povestesc asta? Pentru că... Uite, mai pune-mi puțină licoare din asta magică de-a ta, așa... Pentru că internatul a determinat în întregime relația pe care o am cu trecerea timpului. Cu timpul pur și simplu. Pentru mine, timpul, vreau să zic timpul temporal, hm, cel al clepsidrei, e dușmanul. E dușmanul, e plictiseala, e declinul. Am încercat să scap de suferința asta, dar... nu, stai, o iau prea repede... Ții minte cântecelul ăla cu zilele săptămânii, „Luni dimineața, împăratul, împărăteasa și micul prinț au trecut pe la mine“[1], și na-na-na, și hai să-ți găuresc... timpanele până duminică, îl știi? Urăsc ritornela aia, de câte ori o aud, mă apucă isteriile.

1. Cântec tradițional francez din secolul al XIX-lea care face aluzie la Napoleon al III-lea și la familia lui: „*Lundi matin, le roi, la reine et le petit prince / Sont venus chez moi pour me serrer la pince. / Mais comme j'étais parti, le petit prince a dit: /«Puisque c'est ainsi nous reviendrons mardi!»*“ etc. („Luni dimineața, împăratul, împărăteasa și micul prinț / Au trecut pe la mine să-mi strângă mâna. / Dar, fiindcă eram plecat, micul prinț a zis: / «Dacă-i așa, ne întoarcem marți»“ etc.).

Pentru mine, săptămâna, şi cred că pentru mulţi dintre cei care au trecut prin camerele de internat când încă nu erau înarmaţi pentru treaba asta, e la fel, e cam aşa: lunea eşti trist, dar, cum ţi-a mai rămas în arsenal un picuţ din căldura de-acasă, merge, trăieşti din rezerve, marţea deja nu mai respiri aşa de uşor fiindcă… fiindcă e abia începutul… Miercurea deja totul îţi pute. Pentru alţii, pentru civili, miercurea e o zi super, şcoală doar dimineaţa, desene animate, activităţi, dans, călărie, prietene, muzică sau mai ştiu eu ce. Miercurea e grozavă. E o zi frumoasă. Şi-apoi, împarte săptămâna-n două. La internat, miercurea după-amiaza miroase a mucegai. Miroase a jilav. Miroase a picioare. Viaţa în comunitate e în toi, şi tocmai viaţa în comunitate o urăsc cel mai mult. Miercurea facem totul împreună, până şi să ne plictisim, mai ales asta, şi e cumplit de deprimant. E dezolant. Militarii au o vorbă de duh care spune-aşa: „La cazarmă nu facem nimic, numai că-l facem cu noaptea-n cap şi împreună". Ei bine, exact aşa e. Miercurea şi în weekenduri, când eşti consemnată la şcoală, nu faci nimic şi, în plus, vezi în ochii vecinei tale cum nimicul ăsta te face moale, resemnată, inutilă… Eşti acolo şi n-ai nici un rost. Nici viaţa n-are vreun rost. E în altă parte. Se desfăşoară în altă parte. Moda, muzica, poveştile de dragoste, intrigile, discuţiile de genul Cutăriţa mi-a zis să-ţi zic să-l întrebi pe Cutare dacă

vrea să iasă cu ea, rânjetele, săruturile, trădările, shoppingul, patinoarul, amintirile… Toate astea se desfăşoară fără noi. Mai întâi nu se potrivesc cu ideile părinților tăi, şi-n plus, eşti la pârnaie, deci te-ai aranjat. Bun, sigur, ca să te distrezi, ai la dispoziție activitățile pastorale. Dacă vrei, poți să faci fapte bune ca să-ți umpli timpul. Poți să te duci şi să cânți pentru bătrâni, să le ajuți pe surorile în vârstă să-şi ceruiască scăunelele de rugăciune, să-i înveseleşti pe bolnavi sau, şi mai bine, şi mai amuzant, să înveseleşti călugărițe bătrâne pe moarte. Mda, bingo. Acolo, pe șotronul micuțelor fecioare, nu mai eşti aşa departe de cer. Când vine Crăciunul primeşti un fel de pachet cu de toate. Mai pune o indigestie din cauza slujbelor prea lungi şi a bomboanelor de ciocolată cu lapte şi gata, ți-ai făcut calendarul pentru tot adventul. Bun, dar unde rămăsesem?

— La miercuri.

— A, da, mersi. Deci miercurea e corvadă de curățat cartofi la mititica. Joia… joia e mai rău… E ziua cea mai lungă din săptămână. Joia, dacă n-ai o carte bună la care să te-ntorci după ora stingerii, poți să te duci direct să te spânzuri. Poți să te duci să te-mpărtăşeşti. Vinerea începi să mai ridici capul. Și-n pauză stai nemişcat, cu ochii ațintiți la păsările din depărtare, sperând să zăreşti vreun petic de verdeață. Vinerea începi să simți pământul sub picioare.

Sâmbăta dimineața... Aha, ai strigat triumfătoare, te văd zâmbind! E minunat! Îmi place să te fac să zâmbești. E o bucurie.

— Sâmbăta dimineața ce se-ntâmplă?

Zâmbeam. Și era ceva nou. Și era ceva bun. Nu mai zâmbisem așa de mult. Zâmbeam și dintr-odată m-am pus pe un plâns cu lacrimi fierbinți. Zâmbitul îmi îngăduia în sfârșit să plâng. Nu cele trei mici lacrimi amare ca-n urmă cu o clipă sau ca la cafenea, chiar în dimineața aia, ci lacrimi zdravene și foarte mari, foarte grase, foarte rotunde și foarte fierbinți. Corp care se eliberează. Duritate care cedează. Tristețe care se topește. Era prima oară când plângeam în fața cuiva. Prima oară după un an, două luni și cinci zile. Fiindcă iubitul meu își luase singur viața, nu-mi permiteam să-l plâng în public. N-am clacat niciodată în fața nimănui, niciodată. Nu știu de ce. Din loialitate, cred. Ca să-i dau lui dreptate. Ca să-mi dau *mie* dreptate. Ca să mă conving că îl înțelesesem și îl iertasem. Aveam dreptul să-l blestem și să-l înjur, însă numai în intimitate. Acolo, da. Acolo, când stăteam față-n față cu el și mă făceam pulbere, îl bălăcăream cum îmi venea la gură, dar în noaptea aia, cu tine... Cu tine, care-mi povesteai niște chestii așa de ciudate, de uluitoare, de exotice, mie, singurei

fiice a doi părinți intelectuali, liberali, blânzi, paşnici... Da. Aşa de exotice... Puteam să-mi permit să plâng în fața ta, nu aveam de ce să mă tem. Nu trăiserăm pe aceeaşi planetă, nu supseserăm laptele aceleiaşi mame şi vinul aceloraşi sfinți şi eram, şi una, şi alta, la fel de cinice. Și la fel de pudice. Și la fel de tandre. Și-apoi, tu nu-l cunoscuseşi, şi-apoi... Și-apoi plângeam. Evacuare a preaplinului. Delestare. Rupere a zăgazului. Permisiune.

Ce bine era.

— O, ai protestat tu, sunt doar la preambul. Abia după asta povestea devine cu-adevărat tristă. Lasă câteva lacrimi şi pentru mai târziu, altfel n-o să mă poți compătimi cum trebuie şi o să fiu dezamăgită.

— OK, am zis, ştergându-mi nasul cu mâneca, OK. Atunci... Sâmbăta?

— Prefer... N-are toată lumea şansa să fie văduvă, ce naiba! Deci, sâmbăta dimineața te sui în tren, cu sacul de rufe murdare şi ajungi într-o casă gălăgioasă şi animată, însă destul de indiferentă, de fapt. Nu că n-ai fi iubită acolo... Ah! Repede. Cuvintele mari. Nu că n-ai fi bine primită acolo, mai degrabă e la fel ca miercurea: viața a mers mai departe fără tine. Viața nu te-a aşteptat şi nu ştie prea bine ce să facă cu tine, o încurci. Nu, ceilalți nu te-au uitat, dar cineva, o nepoată, o verişoară, soția unui colonel a

dormit în patul tău cât ai lipsit şi nu li s-a părut că-i nevoie să schimbe cearşafurile, sau au depozitat nişte cutii în camera ta şi pe birou tronează o maşină de cusut, voiau s-o ia de-acolo, însă n-au mai avut timp, aşa că ia-o tu şi du-o în camera fratelui tău. Bine, chestiile astea nu sunt chiar grave, doar că e mult mai rău, doar că nu mai ai pic de intimitate nicăieri pe pământul ăsta. Fără a mai pune la socoteală că sâmbăta după-amiaza primeşti adesea în grijă o soră mai mică sau doi fraţi mai mici, mă rog, lucrurile nu-ţi sunt prezentate aşa, însă până la urmă de asta ai… de asta ai parte. Sâmbăta seara e aproape întotdeauna plăcută. Să le recunoaştem familiilor numeroase meritele lor: mesele întinse, căldura, râsetele, ciorovăielile, regăsirile, mâncarea bună, prăjiturile, mesele extensibile care sunt extinse la nesfârşit, fiindcă unde încap zece încap şi unşpe, iar unde încap doişpe încap şi douăzeci. Da, douăzeci de oameni în jurul mesei de-acasă în weekenduri era o medie bună. Între vecini, vecine, verişori, verişoare, prieteni, familie, cercetaşi, şefe de cercetaşi, prieteni de-ai fraţilor mei, berete roşii, berete verzi, seminarişti, fete bătrâne, săraci, bigote, singuratici, leproşi şi toată liota, mesele, la mine acasă, fie sâmbăta, fie duminica, erau un moment solemn. Ca la internat, numai că nu erai în bleumarin, mâncarea chiar avea gust şi oamenii vorbeau mai tare. Dar…

nici nu strângi bine masa, că e deja duminică... Duminica dimineața te duci la biserică, iar duminica după-amiaza iată-te deja făcându-ți din nou bagajele, cu gândul la lecțiile neînvățate pe care va trebui să le tocești în tren. Și după aia o iei de la capăt. Fix la fel. Vreme de opt ani. Așa a fost copilăria mea, așa a fost. Și, când nu mai aveam un refugiu familial, lărgeam cercul, restrângându-mi și mai mult intimitatea. Mă duceam la bunici, la unchi, la mătuși, stăteam în camere ale prietenilor prietenilor etc. Vreme de opt ani n-am făcut altceva decât să număr zilele și să trăiesc cu fundul în două paturi. Vreme de opt ani n-am făcut altceva decât să sper la o viață mai stabilă, mai blândă, mai... Da, mai blândă. Mai egoistă. O viață a mea. Una pe care s-o pot cuprinde cu brațele, zicând: asta-i viața mea, aici sunt la mine acasă, nu intrați. Și, dacă vă primesc înăuntru, atunci pliați-vă pe ritmul meu și nu mă mai întrebați niciodată în ce zi suntem. Înțelegi? Înțelegi ce spun? Știi, nu-ți povestesc toate rahaturile astea ca să-mi plângi de milă, da? Ți le povestesc ca să-ți dai seama cât sunt de nefericită.

Tăcere.

— Te plictisesc? te-ai îngrijorat tu.
— Nu. Deloc.

— Atunci, ajută-mă. Fiindcă nu mai sunt aşa de sigură că am chef să continui...

— Ai sau nu?

Tăcere.

— Am. Şi am chef şi de fumat. N-ai ceva de ronțăit?

— Poți să fumezi dacă vrei.

— Nu. Încerc să mă las. N-ai nişte nuci de spart? Sau nişte migdale? Sau nişte semințe de floarea-soarelui sau altceva greu şi migălos de descojit?

— Ăăă... nu. Am nişte cereale, dacă vrei. Miel Pops sau Chocapic.

— Perfect. Dă-ncoace nişte Chocapic.

„Fără lapte, da?“, ai adăugat tu când eram deja în chicineta noastră, întrebându-mă dacă să îndrăznesc să mă-ntorc la tine cu altă sticlă.

N-am îndrăznit.

Bine. Două boluri cu Chocapic fără lapte. Fără alcool pentru fețele zdrobite din Panthéon. Marilor doamne, psihiatria recunoscătoare[1].

M-am aşezat din nou în fața ta şi am ciugulit amândouă în tăcere, apoi te-am ajutat.

— Hai. Spune-mi de ce eşti nefericită.

---

1. Aluzie la inscripţia de pe frontonul Panthéon-ului din Paris, „Aux grands hommes, la patrie reconnaissante“ („Marilor oameni, patria recunoscătoare“).

7

— Ei,ei… De ce sunt nefericită? Să vedem, să vedem…

Și, cum continuarea tot nu venea, am pus nişte apă la fiert şi am aşezat o ceaşcă cu ceai la picioarele, mai degrabă lăboanțele, lui Oum-Popotte.

— Mersi.

Și, cum păreai că ai atâtea motive să fii nefericită, încât nici nu ştiai cu care să începi, am tras eu de alt fir în locul tău.

— Trimiți multe mesaje la micul dejun, aşa-i?

— Uite c-am ajuns şi-acolo, ai zis tu zâmbind, uite c-am ajuns şi-acolo.

— Eşti îndrăgostită?

— Da. Nu. Ba da. De ce zâmbeşti?

— Fiindcă povestea începe bine!

— Ia zi… ăăă… n-ai nici un fel de paie prin casă?

— Ba da. Nu fumez, dar am. Erau aici când m-am mutat, mi-e că nu mai sunt aşa de bune.

— Nu-i nimic. Iau unul.

Ți-am întins pachetul vechi de Marlboro care se usca sub peştele meu piranha împăiat.

— Minunat. Mersi.

— Ia zi, te deranjează dacă-mi torn restul de whisky în ceai?

— Chiar te rog. Simte-te ca acasă.

— Mersi.

— Aaaaah..., te-ai extaziat tu, scoțând un fum lung de nicotină stătută în timp ce eu schimbam o băutură caldă cu alta, dacă vrei, poți!

Și-atunci am râs. Și-am ştiut că eşti pe cale să-mi devii prietenă. Pentru că să zâmbeşti e una, dar să râzi e cu totul alta. Să râd era un lucru atât de neaşteptat în perioada aia a vieții mele. Atât de neaşteptat.

— O să-ți spun... Sunt nefericită fiindcă sunt slabă şi sunt slabă fiindcă sunt... nu ştiu... „tâmpită", nu-mi dau seama ce altceva aş putea spune, na... Copilăria asta demnă de dispreţ, anii ăştia de garnizoană, de cazarmă, de planton de rahat, da, toți anii ăştia găunoşi, nu doar că nu reuşesc să trec peste ei, mai mult, am căzut din nou în plasa lor. Și chiar, ascultă aici, am făcut ceva mai rău: acum trăiesc găunoşenia anilor ălora găunoşi. O chestie aşa de prost gust, aşa cretină, aşa... dezonorantă... Da, asta e, dezonorantă. Am găsit imediat: dezonorantă. Rahat, ce descoperire

groaznică... Am pierdut totul, nu mi-a rămas nici măcar onoarea. Cum de-am fost în stare de o asemenea ispravă, mă întreb...

Tăcere.

— Eu te întreb.

Tăcere.

— Nu ştiu. Soldat incompetent.

— E însurat?

— A, vezi, te-ai strâmbat tu, pe lângă că-i o chestie dezonorantă, mai e şi banală. Banală, convenţională, vulgară. Dezastru, ce mai. Megaînfrângere. Probabil că sfinţii Gigi şi Mişu nu-s prea mândri de mica lor recrută, îţi spun eu... Bine, uite, gata: e însurat. Ce-aş mai putea adăuga la asta? Nimic. N-ai cumva un pachet de cărţi sau nişte jocuri de societate ca să ne continuăm, liniştite, mica serată? N-ai Monopoly sau Bonne Paye[1]?

— Am Uno[2].

— O, nu. E mult prea greu. N-o să reuşesc niciodată.

Zâmbete.

---

1. Pay Day – joc de societate american asemănător cu Monopoly.
2. Joc cu cărţi american în care scopul fiecărui jucător este să obţină primul un anumit punctaj debarasându-se de toate cărţile pe care le are în mână.

— Știi, am zis, eu cred că ești foarte frumoasă. De fapt, nu, nu cred, *ești* foarte frumoasă. N-ai deloc aerul unei femei dezonorate. Când te privesc pălăvrăgind cu el dimineața, văd o femeie care e iubită, sare-n ochi.

— Mersi. Ești drăguță. Ești drăguță și-i adevărat. Mă rog, cred că-i adevărat. Tocmai asta e cel mai rău. În lipsa onoarei, îmi rămâne iubirea. În sfârșit... Iubirea... Un pic de iubire. Un rest de iubire, ce mai. Slalomul, marele echivoc, mesajele furate. Înainte, trepidam așteptând weekendul, iar acum e invers Acum mă tem de el. Îl urăsc chiar. E ca o stingere, ca o mică moarte. Mor și învii la fiecare cinci zile. E epuizant. E epuizant și, mai ales, fără rost. Ți-am zis, trăiesc cea mai negativă dintre chestiile negative. Înainte începeam să respir vineri după-amiaza și acum încep să mă sting încă de joi seara. Și dorm cât pot de mult în weekenduri ca să treacă mai repede. E crud, nu-i așa? Ba da. E crud. E răutăcios. Parcă-l aud pe Dumnezeu râzând batjocoritor și zicându-mi: N-ai fost drăguță cu surorile? Nu te-ai rugat pentru muribunde? Nu ți-ai mâncat bomboanele de ciocolată cu lecitină din soia? Ei, uite. Ia de-aici. Ispășește. Ia și plângi, hai. Plângi toată ziua după zilele Domnului și petrece-ți restul vieții la vorbitor, fata mea. Așa o să te-nveți minte.

Nu trăiesc cu un bărbat, trăiesc cu telefonul meu. Toată viața mea se învârte în jurul bucățelei ăsteia de plastic. Un fel de lampă a lui Aladin capricioasă și sadică ce-ți dictează stările în funcție de ce faci cu ea – dacă o freci, îți îndeplinește dorințele, iar dacă o respecți, te lasă baltă. O lampă a lui Aladin fabricată în China, cu un duh bun, nu, cu unul rău, un duh vai de mama lui, un soi de funcționar care nu-i acolo decât în orele de program și pentru care nici măcar nu exiști sub adevărata ta identitate. „Te iubesc"-urile mele sunt rostite de un… nici măcar nu mai știu sub ce nume fals mă ascund de data asta… le schimb atât de des… și „Te iubesc"-urile mele nici măcar nu se scriu așa, fiindcă avem coduri pentru toate. „Te iubesc" e „Dosar aprobat", „Mă gândesc la tine" e „Dosar în așteptare" și „Te doresc" e „Dosar urgent". Ce jalnic, nu-i așa?

Da, ce jalnic. Nu trăiesc o poveste de dragoste, clasific dosare. Zău dacă n-a meritat să fac atâția ani de facultate, uită-te și tu…

— Ce facultate?

— De urbanism. Licențiată cu brio la École nationale supérieure din Paris, și pentru ce? Ca să ridic pretenții la un bărbat pentru care nu mi-am luat autorizație și cu care n-o să pot construi niciodată nimic. Ei, recunoaște că nu-s o fată prea deșteaptă…

— De ce eşti aşa de categorică? Poate o să… nu ştiu… o să-şi schimbe viaţa.

— Nu. Știi tu vreun bărbat care să fi divorțat pentru amantă? Cu copii mici? Și un credit? Și un Audi? Și un câine? Și un iepure pitic? Și o vinovăție? Și o casă de vacanță în La Trinité? Nu, sigur că nu. Nu-s deşteaptă, dar sunt lucidă. Și-apoi, nu mi-a promis nimic. Din punctul ăsta de vedere, n-am ce să-i reproşez. De altfel, nu-i reproşez nimic, era deja însurat şi am intrat în relația asta în cunoştință de cauză. Nu mi-a promis niciodată nimic, însă nici nu mi-a ascuns niciodată nimic. Un băiat cinstit, pe bune. Dar de-aici şi până la a pleca de-acasă e cale lungă. Nu cred că o s-o facă. Nu mai cred. Femeile sunt cele care-şi asumă genul ăsta de riscuri, bărbații, niciodată. De ce? Nu ştiu. Poate pentru că au mai multă imaginație... Sau sunt mai dispuse să rişte... Sau se află în relații mai bune cu viața... Sigur greşesc spunând asemenea banalități, însă asta văd când mă uit în jur. Că nu suntem deloc egali în fața vieții. În fața morții, mai degrabă. Femeile se tem mai puțin de moarte. Poate tocmai pentru că dau viață. Nu ştiu. Tot ce spun sună ca un superclişeu, dar nu văd altă explicație. Orice-ar face, orice-ar hotărî ele, orice-ar distruge şi ar arunca pe jos, am impresia că viața rămâne de partea lor. Ca un fel de animal domestic mare ce rămâne mereu lângă mâna care-l hrăneşte,

chiar şi atunci când mâna asta e cea mai nemiloasă şi-l lipseşte de orice mângâiere. Știi, cum a fost cu soldații împăratului, ăia din vechea gardă, care l-au urmat până la capătul iernii şi al nebuniei lui fără să-i pună vreodată la îndoială o clipă nici cel mai mic ordin. *Memoriile sergentului Bourgogne*[1], le-ai citit? Naşul meu mi le-a făcut cadou când am împlinit cinşpe ani. Formidabil... Da, e nedrept pentru bărbați, dar aşa este. Iar iubitul meu nu e mai... era să spun „curajos“, însă nu-i asta, e curajos în felul lui, nu-i mai îndrăzneț decât alții fiindcă nu are chef să... să contrarieze viața, să şi-o pună în cap, s-o supere, să rămână fără ea şi să crape singur într-o seară, cu gura căscată. Și partea cu adevărat nasoală în toată treaba asta e că, rămânând cu el la vârsta mea, risc să nu am niciodată copii. Ar fi păcat, nu-i aşa? Chiar dacă neg adesea, îmi doresc să am. Da, îmi doresc copii. Uneori mai uit, dar, când i-am văzut pe ai tăi la cafenea luna trecută, am fost bulversată. De altfel, nu ştiu dacă ți-ai dat seama, însă n-am mai venit în zilele următoare. Nu voiam să vă mai văd, să te mai văd, eram prea invidioasă. Da, chiar aşa: invidioasă. Și invidia e un lux pe care nu mi-l permit dacă vreau să mă mai scol

1. *Mémoires du sergent Bourgogne (1812-1813)* – carte scrisă de sergentul Adrien Bourgogne (1785-1867) după ce a luat parte la dezastruoasa campanie napoleoniană din Rusia.

din pat dimineața. Vezi tu, sunt nefericită fiindcă tot ce trăiesc astăzi îmi aminteşte de copilăria mea, de neputința mea şi...

Ai tăcut, ai ridicat capul şi m-ai întrebat, privindu-mă drept în ochi:

— Pot să continui?

— Poți.

— Am impresia că-ntrec măsura. Am impresia că mă folosesc de tine. Că mă întind pe canapeaua ta şi că-mi vărs basculanta cu rahaturi în capul tău.

— Chiar ai impresia că stai pe-o canapea?

— ...

— Hai, Mathilde... doar vezi bine că nu-i o canapea. E pântecul lui Oum-Popotte.

— Cum?

— Oum-Popotte, prietenul câinelui invizibil. Copiii o să ți-l prezinte într-o seară, o să vezi...

Zâmbete.

— Și-apoi, nu verşi nimic, povesteşti. Îți dezlegi limba. Te eliberezi. E mult mai fain.

— Mersi.

— Pentru nimic. Îmi face bine, ştii doar. E prima oară după luni de zile când îmi petrec seara cu altcineva decât cu mine, nici nu-ți închipui câtă nevoie aveam de chestia asta. Continuă. Mai spune, cum zic copiii, mai spune.

— Nu mai ştiu ce să spun.

— De când vă cunoaşteţi?

— Acuşi se fac patru ani.

— Şi n-ai nici o speranţă că situaţia... ăăă... o să evolueze?

— Vrei cumva să m-ajuţi s-o lichidez pe nevastă-sa?

— Nu, am făcut eu zâmbind, nu. Înainte nu aveam nici o părere despre asta, însă acum sunt împotriva morţii. Şi ea mi se pare dezamăgitoare şi fără rost. Absolut fără rost. Dar...

— Dar ce?

— Ei bine, să-l lăsăm pe el şi să revenim la tine. De el nu-mi pasă. Nu-mi place de el. Nu-l respect. Nu vreau să-mi vorbeşti despre el. Nu mă interesează. Nu situaţia în care vă aflaţi e vulgară, ci el. Nu-mi plac mincinoşii. Nu-mi plac bărbaţii care le fac pe femei să sufere. Nu-mi plac bărbaţii care-şi înşală soţia. Atenţie, nu vorbesc despre sex, da? Sexul e altă treabă. Sunt pentru extazul fizic şi împotriva frustrării, dar asta-i altceva. Hai, sunt patru ani, iar patru ani înseamnă o legătură. Numai cuvântul ăsta, „legătură“, mi se pare îngrozitor. La fel ca „amantă“, e urât. Spuneai mai înainte că viaţa e mai blândă cu femeile. Viaţa, poate, dar societatea, în nici un caz. Societatea are deja totul bine stabilit, cu toate conotaţiile, scârba. Şi asta de secole. Pe de-o parte, îl ai pe amantul lui Duras, da?, un chinez frumos care fute

ca un zeu, şi, pe de alta, o ai pe amanta bătrână a lui Barbey d'Aurevilly, da?, iar hoaşca te cicăleşte de-ți piere cheful pentru totdeauna. Mhm! Super. Mersi, Ronsard, mersi. Sufocă-ți trandafirul[1]. Un amant rămâne o chestie drăguță şi e întotdeauna un cuvânt fermecător. Amantul meu, frumosul meu amant, amantul meu din Saint-Jean[2]. Un amant e întotdeauna sexy, pe când o amantă... „Amantă“, numai cuvântul miroase deja a neplăceri şi-a naftalină. Amanta se perimează şi devine repede incomodă. E aşa de nedrept... Nu, problema nu-i el, ci tu. De ce accepți aşa ceva? De ce suporți aşa ceva? Și de ce tot „preambulul“, ăsta-i cuvântul pe care l-ai folosit, ca să ajungem la el? E derutant. De ce-ai simțit nevoia să-mi vorbeşti de toți anii petrecuți la internat ca să ajungi la... la iepurele pitic al puştiului său?

— Ca să fac o paralelă.

— Crezi? Dar în măsura în care eşti la fel de vinovată ca el de situația asta, ba chiar mai mult, cu siguranță, fiindcă îmi închipui că probabil ai încercat să-l părăseşti, nu-i aşa?

— De două sute de ori.

---

1. Aluzie la poemul „Cassandrei“ de Pierre de Ronsard, în care trandafirul simbolizează tinereţea trecătoare.
2. Aluzie la un celebru şlagăr din 1942, „Mon amant de Saint-Jean“, cântat de mulţi artişti faimoşi.

— Și te-ai întors de două sute de ori, deci.

— Da.

— Păi, vezi, tu ești cea care dă tonul, tu singură. Nu e o paralelă, e un cerc. Chiar tu ai spus că „ai căzut din nou în plasă“, și abia în punctul ăsta devine interesantă povestea ta. Lasă naibii Audiul și căsuța de la mare, cui îi pasă de-așa ceva? Tu valorezi mult mai mult. Ești frumoasă, ești amuzantă, ești tandră, ești sensibilă, ești inteligentă, știi să faci diferența între Jigglypuff și Wigglytuff, aproape că te-ai lăsat de fumat, ești una dintre femeile cele mai seducătoare pe care le-am întâlnit vreodată și știi foarte bine că nu ți-ar fi deloc greu să seduci pe oricine-ți place, deci de ce... viața asta de „planton“, ca să te citez încă o dată? Din cauză că probabil îți convine până la urmă, nu-i așa? Are o mulțime de avantaje viața de planton. Nu te obligă să gândești, să iei vreo inițiativă, poți să fii docilă, pasivă chiar... Ești prinsă într-o schemă atât de repetitivă și de constrângătoare, încât nu lasă loc pentru îndoială, pentru angoasă, iar când spun „angoasă“ mă refer la aia cu A mare, la angoasa existențială, lucru care e foarte convenabil, evident, însă nu lasă nici el loc pentru aventură, întâlniri, răsturnări, pentru destin, ce mai... Pentru capriciile și glumele destinului. O practică super ca ascunzătoare. Superconfortabilă. Plantonul stă liniștit în ghereta lui, nu pune nimic la îndoială,

nu se întreabă nimic şi adesea nu-i pasă deloc de ce păzeşte. Da, îl doare undeva. E acolo doar ca să îngheţe în timp ce aşteaptă să fie schimbat. Păi, de ce nu? Dar atunci nu-mi mai spune că femeile se află în relaţii mai bune cu viaţa fiindcă, sincer, Mathilde, tu nu te afli...

— Eşti psihologă sau ceva?

Tonul îţi devenise mai agresiv.

— Nu, deloc. Doar încerc să înţeleg. Dacă n-ai fi început prin a-mi vorbi despre copilăria ta, cred că acum ţi-aş ţine alt discurs, dar trebuie să recunoşti că-i o chestie bulversantă, am dreptate? Nu faptul că ai trăit anii ăia de... de cantonament te defineşte sau te-ar putea defini pe tine, ci faptul că ai simţit nevoia să mi-i descrii cu atâta precizie. Ascultându-te, am senzaţia că ţi-ai ales cu bună ştiinţă o viaţă ca o după-amiază de miercuri, şi aş vrea să înţeleg de ce. Nu te judec, să ştii. Doar încerc să înţeleg.

— Vrei să spui că-i un fel de sindrom Stockholm sau o chestie răsuflată de genul ăsta?

— Nu ştiu, anii tăi de internat nu pot fi comparaţi cu o luare de ostatici, dar recunoaşte că e o explicaţie tentantă. Îmi spui că n-ai trăit vreme de opt ani şi acum, când eşti mare, liberă şi emancipată, ţi-ai mai luat în cârcă patru. Uite, recunoaşte că-ţi place chestia asta, să numeri zilele, nu-i aşa? Altfel cum s-ar putea explica?

— ...

— Te-am rănit. Scuze. Văd pe fața ta că te-am rănit. Iartă-mă, n-am nici un dre...

— Nu, nu. Nu mă rănești deloc. Dimpotrivă, mă dezinfectezi. Ce vezi nu-i reticență, sunt furnicături. Chestia asta pe care o faci tu doare. E cu siguranță benefică, dar doare.

— Ești sigură că nu vrei să joci Uno?

Zâmbete.

— Da. Vreau să continui. Și vreau să continui și tu să examinezi rana asta împreună cu mine. Ce zici?

— Te ascult.

— Nu, *eu* te ascult.

— Dar n-am nimic să-ți spun, știi doar...

— Ba da. Sigur că da. Trebuie să-mi spui să-l părăsesc o dată pentru totdeauna.

— Păi, nu-i nevoie să-ți spun eu asta, știi deja! Tu mi-ai prezentat situația așa. Tu ne-ai adus aici! Mărturisirea ta nu-i o poveste, ci o hartă de stat-major. Telefonul ăla pe care-l devorezi ca o amărâtă, realitatea ta pe care o negi, toată tandrețea asta clandestină, toate istoriile astea cu dosare de clasat, fundații șubrede, autorizații de construcție pe care nu le vei obține niciodată, toate astea sunt cuvintele tale. E viziunea ta. Sunt concluziile tale. N-ai pomenit o clipă de binele pe care ți-l face bărbatul ăsta, așa-i?

Tăcere. Furnicături.

— Îți face bine, am continuat cu mai multă blândețe, știu că-ți face bine. Tocmai ți-am spus că erai o priveliște plăcută dimineața, când aveați timp să vorbiți, însă nu e de-ajuns, Mathilde, nu e de-ajuns. E prea puțin. E infim. E prea meschin. Știm cu toții că fericirea nu există și că trebuie să ne descurcăm singuri ca să fim fericiți în lipsa ei, dar... Uite, chestia asta a ta e, sincer, o capcană. Să iubești un bărbat vreme de patru ani și, după toți anii ăștia, să fii încă nevoită să scrii „Dosar aprobat“ în loc de „Te iubesc“ e... Da. Ai dreptate. E sfârșitul onoarei.

Tăcere.

Am vărsat ultima lacrimă de whisky în ceașca ta rece.

— Mersi, ai murmurat cu capul plecat.

— Nu poți continua să iei parte la înșelătoria asta, corect?

— Nu reușesc să-l părăsesc. De fiecare dată când am încercat, am suferit groaznic. Poate că viața cu el e meschină, dar fără el e și mai rea.

— Viața? Care viață? Patru ani petrecuți în maquis. Patru ani petrecuți ascunzându-te. Patru ani petrecuți plângând după un bărbat care nu te poate strânge în brațe decât cu prețul unei minciuni și care se mulțumește să-ți arunce din când în când un pumn de mesaje. Dar, hei, adu-ți aminte că nu ești o curvă, Mathilde, nu ești o curvă. Știu că suferi. Știu. Chestia

perversă e că patru ani petrecuți în umbra unui bărbat căsătorit înseamnă atâtea false bucurii, false începuturi, pseudoregăsiri, atâta intimitate falsă, atâtea dezamăgiri, umilințe şi amărăciune, încât – din cauză că a trebuit să suporți toate astea – te-ai pierdut pe drum. Nici măcar nu-ți mai aminteşti că valorezi de o mie de ori mai mult decât ce-ți propune bărbatul ăsta să trăieşti. Pardon, să nu trăieşti.

— Nu, nu spune asta. Nu-i adevărat. E mai bun de-atât. Nu-l cunoşti, dar e mai bun decât spui tu. Altfel n-aş fi cu el.

— Știe că-ți doreşti un copil?

— Nu e sigur de asta.

— O să-ți facă vreunul?

— Nu.

— Dacă te-ar iubi cu adevărat, te-ar părăsi. Când iubeşti o femeie care-şi doreşte copii, ori te pui pe treabă şi i-i faci, ori îi redai libertatea.

— „Te pui pe treabă şi i-i faci". Ce chestie macho. Vorbeşti ca un plutonier de tot rahatul.

— Vorbesc ca o mamă. Dar e o chestie macho, recunosc. Ori ai chef să faci copii cu ea, ori îi redai libertatea.

— Acum vorbeşti ca un preot.

— Vorbesc ca văduva unui bărbat care era cu douăzeci de ani mai în vârstă decât ea, care nu voia copii, care se simțea prea bătrân ca să devină tată, care a

părăsit-o şi s-a întors după un an s-o aştepte când ieşea de la serviciu împingând un landou superb. Un landou Bonnichon, nu inventez nimic… Dar un an de zile n-a dat nici cel mai mic semn de viață. Niciodată. Nici un mesaj, nici o floare, nici un bilețel, nimic. Vreme de un an am fost liberă.

Tăcere.

— Mi-e teamă să-l părăsesc. Mi-e teamă de singurătate. Mi-e teamă că o să regret, că o să-l regret. Mi-e teamă că n-o să mai trăiesc niciodată o poveste de dragoste aşa de intensă. Mi-e teamă că o să-mi fie urât fără el şi că n-o să-mi mai revin niciodată. Chiar dacă mă apăr, sunt sigură că înăuntrul meu stă ascuns un animăluț mizerabil, un fel de termită, care încă crede că până la urmă el o să-şi părăsească soția, când abia şi-au cumpărat un apartament împreună. De fapt, rămân din motive greşite. Rămân pentru că ascult animăluțul ăsta mizerabil. Ascult latura mea cea mai rea. Cea mai mincinoasă, mai laşă şi mai fricoasă.

— Să asculți nişte ordine dezonorante e drama cea mai cumplită a unui militar, nu-i aşa? De ce-ți impui din nou o asemenea dilemă? De ce? Fă ca marea Élisabeth de care vorbeai adineaori, Mathilde: rupe-o cu valorile astea perimate. Dezertează. Renunță.

Scoate-ți uniforma și depune armele. Șterge-o. Sari zidul. Meriți mai mult decât viața asta. Știi, n-aș îndrăzni niciodată să-ți vorbesc pe tonul ăsta dacă nu te-aș fi văzut cu copiii mei. Dacă nu te-aș fi văzut amușinându-le plușurile preferate sau trecându-ți mâna prin părul numai cârlionți al lui Alice adineaori. De ce-ai risca să te lipsești de toate astea, hm? Pentru ce? Pentru cine? Ca ce chestie? Și fiindcă să faci un copil cu un bărbat fără știrea lui e la fel de deprimant ca el s-o înșele pe nevastă-sa, trebuie să te smulgi din relația asta dacă vrei o viață mai blândă într-o zi. N-ai de ales. Chiar trebuie să te smulgi de-acolo. Și, în timp ce-ți spun toate astea, îmi dau seama de limitele discursului meu, fiindcă... Fiindcă eu l-am găsit, iubitul etern și tatăl de vis pentru copiii mei, eu l-am găsit. Și-apoi, uite... până la urmă îi cresc singură, așa că... Așa că mai bine tac.

Râsete. Strigăte. Zgomot.
Zbierete și zdrăngănit de sticlă spartă pe stradă.

— Ascultă, am reluat eu ridicându-mă în capul oaselor, o să-ți spun adevărul despre mine. O să-ți spun adevărul meu, care nu e și al tău și nu e nici realitatea. Adevărul despre mine e că țin discursuri mărețe și că n-am dreptate. N-am dreptate pentru că, de fapt, și ăsta e alt adevăr despre mine, nu știu nimic.

N-am ştiut niciodată mare lucru şi, de când iubitul meu m-a părăsit, sunt cu totul depăşită de situaţie, deci chiar ia din asta ce crezi şi lasă ce crezi. Mai degrabă lasă, aş zice. Da, lasă ce crezi, nu sunt deloc în măsură să-ți explic viața în momentul ăsta. Nu doar că sunt „depăşită de situaţie", ci sunt chiar într-o stare mai dubioasă de-atât. Pot să greşesc în orice privință, crede-mă. Nu-i nimic solid în mine acum când îți vorbesc, nimic. Dar ce pot să adaug, ca să... ăăă... ca să-mi continui rolul de anestezistă, să zicem, e că, atunci când l-am întâlnit, eu eram căsătorită, mă rog, nu civil, însă ca şi cum aş fi fost. Da. Eu eram buba. El era aşa de inteligent, că nu mi-a forțat mâna niciodată, bineînțeles. N-a făcut nici cea mai mică presiune asupra mea şi n-ar fi îndrăznit niciodată să-mi vorbească de sus, cum am făcut eu adineaori. Uite, mica predică pe care tocmai ți-am ținut-o, el ar fi fost oripilat să mă audă vorbind aşa. Oripilat şi dezamăgit. Mă credea mai subtilă de-atât. El, ca să mă facă să-mi părăsesc culcuşul pe cât de anost, pe-atât de confortabil, m-a lăsat să vorbesc îndelung despre viața cu exul meu, concubinul meu, cum îi plăcea lui să-mi spună în şoaptă, lungind prima silabă până-mi apăreau gropițele în obraji[1], m-a lăsat să

1. Prima silabă a termenului *concubin* coincide cu argoticul *con*, „pizdă".

vorbesc într-adevăr îndelung, ca tine în seara asta, ascultându-mă cu foarte mare atenție, ca mine în seara asta, şi apoi, la sfârşit, a...

Tăcere. Zâmbeam.

— Ce?

— A căscat și asta m-a făcut să râd.

— Și apoi?

— Nimic. Și apoi am părăsit un bărbat cu care mă plictiseam pentru un bărbat care mă făcea să râd.

— Uau, ai mormăit tu ghemuindu-te pe pernele rotunde ale confesionalului nostru, ce mi-ar mai fi plăcut să-l cunosc... vorbeşte-mi despre el. Mai vorbeşte-mi despre el.

— Nu. În altă zi. În altă noapte. Acum trebuie să ne ducem la culcare. Mâine avem şcoală.

— Ba da. Spune ceva. Te rog. Mai spune-mi ceva drăguț ca să-ți dai ție apă la moară şi mie curaj.

— Altă dată, îți promit.

Tăcere.

— Te deranjează dacă dorm aici câteva ore?

— Nu, sigur că nu. Stai să caut ceva de-nvelit.

M-am ridicat iar, am aruncat ultima sticlă goală, am pus ceştile şi bolurile noastre în chiuvetă, m-am dus să iau o pilotă de pe patul meu, m-am întors, am

închis obloanele, am tras perdelele, am dat căldura mai tare şi te-am învelit.

Am stins veioza şi am adăugat:

— Dacă aş fi ştiut că-l iubeam atât, l-aş fi iubit şi mai mult.

Acest ceva, această apă, aceste ultime cuvinte murmurate-n întuneric ţi-au dat oare curaj?

Nu ştiu. De dimineaţă ridicaseşi tabăra şi nu te-am mai văzut niciodată.

Câinele meu o să moară

Într-o zi n-a mai fost în stare să urce singur în camion. Nici măcar nu s-a mai prefăcut că încearcă. S-a așezat în fața scării și-a așteptat să vin eu. Hei, i-am strigat, mișcă-ți fundu', tataie. Dar, când l-am văzut cum se uită la mine, am lăsat capu-n pământ. L-am dus în brațe până la locul lui, unde s-a culcat de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, însă în ziua aia am oprit din greșeală motorul când am vrut să pornesc.

Nu suntem decât noi în sala de așteptare. Tot ținându-l așa, cât mai bine, dar fără să-l strâng prea tare, a-nceput să mă doară umărul. Mă apropii de fereastră ca să poată privi afară și, chiar și acolo, chiar și acum, văd clar că-l interesează.

Țață ce ești…

Îl mângâi pe cap cu bărbia și îi spun încetișor:

— Ce-o să mă fac fără tine, hm? Ce-o să mă fac?

Închide ochii.

Înainte să venim aici l-am sunat pe şeful meu. I-am spus că o să întârzii la tura mea, dar, în fine, o să recuperez. Că recuperez întotdeauna. Știe doar de-atâta timp.

— Ce e?

— Un necaz, domnu' Ricaut.

— Nu cu maşina, sper?

— Nu, nu, cu câinele meu.

— Ce mai are iar corcitura aia a ta? De data asta a rămas înțepenit într-un cur de găină?

— Nu, nu-i asta, doar că... Tre' să-l duc la veterinar, nu mai are mult.

— Ce nu mai are mult?

— De trăit. Și cum la veterinar se deschide abia la nouă, plus cât mai durează pe-acolo, o să întârzii la depozit. De-aia vă sun.

— Of, rahat, bine, atunci. Păi, îmi pare rău, Jeannot. Chiar ne plăcea câinele tău. Ce-a pățit?

— Nimic. N-a pățit nimic. E doar bătrân.

— La naiba, bine, atunci. O să fie încă o lovitură grea pentru tine treaba asta. De câtă vreme îl ai pe camion?

— De mult tare.

— Și unde trebuia s-ajungi în dimineața asta?

— La Garonor.

— Cu ce? Marfă pentru Deret?

— Da.

— Auzi, Jeannot, ştii ce? Ia-ţi liber, ia-ţi liber azi. O să ne descurcăm.

— N-aveţi cum fără mine. Piciul e în concediu şi Gérard e la cursul lui de recuperare a punctelor.

— A, da… Adevărat… Dar o să ne descurcăm noi cumva. O să-ţi fac eu tura. Aşa o să mă mai dezmorţesc niţel. A trecut atâta timp, că nici nu sunt sigur că mai am braţele destul de lungi să ţin volanul!

— Sunteţi sigur?

— Da, nu-ţi bate capul. Ia-ţi liber când îţi spun.

Anul trecut, în septembrie, când au fost blocade şi greve nasoale, ceilalţi m-au înjurat fiindcă nu voiam să vin şi eu. M-au întrebat dacă îmi place să-l pup în cur pe patron. Îmi amintesc bine, Waldek mi-a strigat chestia asta, şi chiar şi-n ziua de azi mă gândesc adesea la vorbele lui. Dar nu voiam să merg. Nu voiam ca soţia mea să rămână singură noaptea şi adevărul e că nu mai credeam în aşa ceva. Se terminase. Era prea târziu. Le spuneam colegilor că bătrânul Ricaut trăieşte în aceeaşi mizerie ca noi şi că nu voiam să mă duc să fac tămbălău la punctele de taxare în timp ce băieţii de la Geodis sau de la Mory ne furau clienţii. În plus, spun ce gândesc, l-am respectat mereu pe omul ăsta. A fost mereu corect ca patron. Și astăzi, în legătură cu câinele meu care o să moară, e corect.

Zic „câinele meu“ fiindcă n-are nume, dacă ar avea, sigur că i-aş spune altfel. Asta ca să nu mă ataşez, şi-apoi, în cazul ăsta, ca şi-n celelalte, până la urmă urmă tot mi-am luat-o.

L-am găsit într-o noapte, pe la mijlocul lui august, când mă întorceam de la Orléans. Pe şoseaua naţională 20, puţin înainte de Étampes.

Nu mai voiam să trăiesc.

Ludovic ne părăsise cu câteva luni înainte şi, dacă eram încă pe lumea asta, transportând materiale şi piese de schimb, asta se-ntâmpla fiindcă, după calculele mele, îmi mai trebuiau opt ani de muncă pentru ca soţia mea să ia o pensie cât de cât acceptabilă.

Pe vremea aia, cabina era celula mea. Chiar îmi cumpărasem un calendar mic din care smulgeai foile una după alta pe măsură ce treceau zilele ca să-mi intre bine în cap: opt ani, îmi repetam, opt ani.

Două mii nouă sute douăzeci de zile şi adio firmă.

Nu mai ascultam radioul, nu mai luam pe nimeni cu mine, îmi pierdusem cheful de vorbă, iar când mă întorceam acasă, deschideam imediat televizorul. Nevastă-mea dormea deja. Ce-i drept, pe-atunci lua multe pastile.

Eu fumam.

Fumam două pachete de Gauloises pe zi şi mă gândeam la fiul meu mort.

Aproape că nu mai dormeam, nu terminam niciodată de mâncat din farfurie, mâncarea o aruncam şi îmi doream... îmi doream să se oprească totul. Sau s-o ia înapoi. Ca să fac lucrurile altfel. Ca maică-sa să sufere mai puțin. Ca să lase naibii odată măturile. Îmi doream să mă-ntorc la un moment când ea ar fi putut încă s-o şteargă de-acasă. Strângeam atât de tare din dinți, că într-o seară mi-am rupt un dinte doar gândindu-mă la asta.

Doctorul de medicina muncii la care firma mă obligase să mă duc ca să-mi dea antidepresive (Ricaut se temea să nu fac vreo tâmpenie cu vreun camion de-al lui) îmi spusese în timp ce mă îmbrăcam:

— Ascultați, nu ştiu exact ce-o să vă omoare mai întâi. Nu ştiu dacă o să fie tristețea, fumatul sau faptul că nu mâncați ca lumea de luni de zile, însă un lucru e sigur: dacă rămâneți în starea în care vă aflați azi, ei bine, fiți liniştit, domnule Monati, fiți liniştit: n-o mai duceți mult.

N-am zis nimic. Îmi trebuia hârtia aia pentru Dany, secretara, aşa că l-am lăsat să spună ce vrea şi am plecat. Am cumpărat medicamentele ca să fie totul în ordine cu casa de asigurări de sănătate şi pe urmă am aruncat cutiile la coş.

Eu nu voiam să le iau şi mă temeam că nevastă-mea o să-şi pună capăt zilelor cu ele.

Era oricum o luptă pierdută din start. Și-apoi, îmi luasem doza de doctori. Nu mai puteam să-i văd în ochi.

Uşa se deschide. E rândul nostru. Zic că am venit să-mi eutanasiez câinele. Veterinarul mă întreabă dacă vreau să rămân. Îi răspund că da şi el se duce în altă încăpere, de unde se întoarce cu o seringă plină cu un lichid roz. Se apucă să-mi explice că animalul n-o să sufere, că pentru el o să fie ca şi când ar adormi şi... Nu te obosi, bătrâne, îmi vine să-i răspund, nu te obosi. Băiatul meu s-a dus şi el înaintea mea, aşa că nu te obosi.

Eu am început să fumez ca un furnal şi nevastă-mea nu s-a mai oprit din făcut curățenie. De dimineața până seara şi de luni până lunea următoare nu avea decât asta în cap: menajul.

Treaba asta a început de cum s-a întors de la cimitir. Aveam rude la masă, nişte veri din partea ei care veniseră tocmai de la Poitou, însă, imediat ce-au băgat în gură ultimul dumicat, i-a şi dat afară pe toți. Credeam că vrea să stea şi ea liniştită în sfârşit, dar nici gând, a înşfăcat şorțul şi s-a înfăşurat cu el.

Din ziua aia nu l-a mai scos.

La început îmi spuneam: e normal, își face de lucru. Eu vorbesc mai puțin și ea trebăluiește. Fiecare face față durerii cum poate. O să-i treacă.

Dar m-am înșelat. Nu i-a trecut deloc.

Azi, la noi acasă poți să lingi pe jos. Pe jos, pereții, preșul de la ușă, treptele, chiar și obiectele sanitare. Fără frică, totul e murat în clor. Nici nu termin bine de întins în farfurie, că se apucă s-o spele și, dacă mi se întâmplă să pun cuțitul pe masă, văd bine că abia se abține să-mi facă observație. Mă descalț întotdeauna înainte să intru, și chiar și papucii o aud cum îi scutură, lovindu-i unul de celălalt, cât sunt cu spatele.

Într-o seară, când stătea încă în genunchi și freca rosturile pardoselii, m-am enervat:

— Termină odată, fir-ar să fie! Termină, Nadine! Termină! O să mă înnebunești până la urmă!

S-a uitat la mine fără să răspundă și imediat s-a apucat din nou de frecat.

I-am smuls buretele din mâini și l-am aruncat în cealaltă parte a încăperii.

— Termină când îți spun.

Aproape că-mi venea s-o omor.

S-a ridicat, s-a dus după burete și s-a apucat iar de frecat.

Din ziua aia am început să dorm la subsol și, când am adus câinele, nici măcar nu i-am lăsat timp să reacționeze:

— O să stea jos. N-o să urce. Nici n-o să-l vezi. O să-l iau cu mine pe camion.

Adesea, de mii de ori chiar, mi-a venit s-o iau şi s-o strâng în braţe sau s-o scutur ca pe-o păpuşă şi s-o implor să termine odată. S-o implor. Să-i spun că sunt şi eu acolo şi că sunt la fel de nefericit ca ea. Dar n-am reuşit niciodată: întotdeauna era un aspirator sau un coş cu rufe murdare între noi.

Uneori n-aveam chef să mă duc la culcare singur. Uneori zăboveam, dând pe gât pahar după pahar, şi adormeam în faţa televizorului.

Aşteptam să vină să mă caute.

Dar n-a venit niciodată. Și, în cele din urmă, mă resemnam. Puneam pernele la loc şi coboram iar la subsol, aproape rupându-mi gâtul pe scări.

Când totul a fost atât de curat, încât nu mai reuşea să găsească nici cel mai mic fir de praf, s-a dus să cumpere un aparat Kärcher şi s-a apucat să curețe pereții şi toată zidăria de-afară. Degeaba a avertizat-o vecinul, care lucrează în construcții, că o să distrugă tencuiala, ea o ținea pe-a ei.

Duminica lasă casa în pace. Duminica îşi ia cârpele şi restul arsenalului şi se duce la cimitir.

N-a fost întotdeauna aşa. M-am îndrăgostit de ea fiindcă mă înveselea. Tata îmi spunea tot timpul: „*Oh, Nanni, tua moglie è un usignolo*". Soția ta e o mică pasăre cântătoare.

La începutul vieții noastre împreună, vă rog să mă credeți, nu se omora așa de tare cu menajul. Nici vorbă.

Mergeam cu viteză mult prea mare când am zărit câinele prima oară. Ce-i drept, tahografele nu erau așa de performante ca acum. Și-apoi, erau mai puține radare. Și pe mine mă durea undeva de toate... Conduceam un Scania 360. Unul dintre ultimele pe care le-am avut, din câte-mi amintesc. Trebuie să fi fost vreo două noaptea și eram atât de obosit, încât lăsasem radioul să zbiere ca să mă țină treaz.

La început nu i-am văzut decât ochii. Două puncte galbene în lumina farurilor. Traversa șoseaua și am tras tare de volan ca să-l evit.

Eram furios. Furios pe el pentru că mă speriase și pe mine pentru că conduceam ca un tâmpit. Unu, nu trebuia să rulez cu viteza aia, doi, numai printr-o minune s-a-ntâmplat să nu fie nimic pe acostament, altfel aș fi dărâmat totul în cale. Nu eram mândru. M-am mai certat așa în gând câteva sute de metri, înjurând ca un mârlan de camionagiu, însă pe urmă m-am întrebat ce naiba făcea acolo câinele ăla, la două noaptea, pe-o șosea națională, fix în miez de august.

Încă unu' care n-avea să mai vadă marea...

Câini vagabonzi zărisem haite întregi de când eram pe drumuri. Unii răniți, alții morți, în lanț, turbați,

pierduți, unii șchiopătând și alții alergând după mașini, dar firește că nu oprisem niciodată. Atunci? De ce pentru ăsta?

Habar n-am.

Până să mă hotărăsc, eram deja departe. Am mai mers un pic căutând un loc unde să-ntorc, dar, fiindcă era prea strâmt, am făcut manevra cea mai prostească din toată cariera mea: am oprit camionul chiar în mijlocul șoselei. Am aprins luminile de avarie și-am plecat în căutarea javrei ăleia.

Moartea nu poate să câștige tot timpul.

Era prima oară când aveam o idee în cap de la moartea celui mic. Prima oară când luam o hotărâre care mă privea direct. Nu credeam prea mult în ea.

Am mers mult timp prin beznă, dincolo de parapet, când exista așa ceva, printre buruieni și printre toate mizeriile pe care oamenii le aruncă în natură. Doze, pachete de țigări, ambalaje de plastic și sticlele cu pișat ale colegilor mei prea leneși sau prea grăbiți ca să oprească cinci minute. Vedeam luna pândind de după nori și auzeam țipetele unei bufnițe, sau ce-o fi fost, în depărtare. Eram într-o cămașă cu mânecă scurtă și începea să mi se facă frig. Îmi ziceam: dacă-i încă acolo, îl iau, dacă nu-l văd din drum, o las baltă. Nu era deloc bine că lăsasem camionul acolo cu farurile aprinse. Și, când am ajuns

la curba aia care era să ne bage în atâtea belele pe amândoi, l-am văzut.

Stătea pe marginea drumului şi se uita spre mine.

— Aşa, am făcut la el, vii?

Respiră greu. Se vede clar că suferă. Îi spun lucruri drăguțe, mângâindu-i pata albă dintre ochi. Până să scoată veterinarul acul seringii, simt cum capul i se rostogoleşte greoi pe brațul meu şi nasul uscat i se turteşte în palmă. Doctorul mă întreabă dacă prefer să-l incinerez sau să-l las acolo ca să-l ridice băieții de la ecarisaj. Îl iau cu mine, îi răspund.

— Fiți atent că trebuie respectate nişte reguli, şti...

Am ridicat mâna. N-a mai continuat.

Mi-a venit foarte greu să completez cecul. Liniile îmi jucau în fața ochilor şi nu-mi mai aminteam în ce zi suntem.

L-am învelit în haina mea şi l-am aşezat pe pătura lui, la locul lui obişnuit.

Eu şi soția mea ne mai doream un copil, să nu rămână singur cel mic, însă n-am reuşit să-l facem.

Degeaba ne-am chinuit, degeaba am încercat să luăm totul în glumă, să mergem la restaurant, să bem ceva, să numărăm zilele, să născocim jocuri şi toate cele, în fiecare lună o durea burta şi în fiecare lună o vedeam că-şi pierde tot mai mult încrederea în noi.

Soră-sa îi spunea să meargă la doctor să-i dea un tratament, dar eu eram împotrivă. Îi aduceam aminte ce ştia şi ea prea bine, că cel mic venise pe lume fără nici un ajutor şi că nu trebuise să-şi distrugă sănătatea cu hormoni şi injecții peste injecții.

Acum, cu tot ce-auzi, catastrofe nucleare, organisme modificate genetic, boala vacii nebune şi toate porcăriile pe care ne fac să le băgăm în noi, îmi pare rău că i-am spus chestiile astea, îmi pare rău. Organismul ei n-ar fi fost mai distrus decât al altei femei.

Oricum, până să ne hotărâm noi, Ludovic a avut primele crize şi, din ziua aia, nici nu ne-am mai gândit să facem alt copil.

Din ziua aia, am încetat cu totul să mai facem planuri.

Nici nu împlinise doi ani când a început să tuşească. Ziua, noaptea, în picioare, la masă, culcat sau uitându-se la desenele lui animate, tuşea. Tuşea şi se sufoca.

Maică-sa devenise tăcută – era mereu la pândă. Nu făcea decât asta, ca un animal, ciulea urechile, atentă la cum respiră, şi-şi arăta colții.

Bătea sălile de aşteptare cu copilul în brațe. Îşi lua liber. Se ducea la Paris. Se rătăcea la metrou. Îşi dădea toate economiile pe taxiuri şi consulta o grămadă de specialişti care o făceau să aştepte din ce în ce mai mult şi care erau din ce în ce mai scumpi.

Și ce-i mai rău e că tot se făcea frumoasă de fiecare dată. Cine ştie când se-ntâmpla să-l întâlnească pe cel care avea să-i salveze micuțul.

Copilul a lipsit mult de la şcoală. Și ea a avut de pierdut. Avea un serviciu bun, era apreciată la muncă şi se înțelegea bine cu colegii, totuşi, după ceva timp, a fost chemată la conducere.

Ca să-şi semneze demisia.

Spunea că se simte uşurată, dar în seara aia n-a putut să mănânce nimic. E nedrept, repeta întruna, totul, totul e nedrept.

A căutat cauzele alergiilor. A schimbat mocheta, pernele, aşternuturile, perdelele, l-a lăsat fără pluşuri, parcuri, tobogane, prieteni, i-a interzis să mângâie animalele, să bea lapte, să mănânce alune, totul. Tot ce le place mai mult copiilor.

La început nu făcea decât asta: să-l sâcâie. Să-l sâcâie ca să-l salveze. Ziua stătea cu ochii pe el şi noaptea îi asculta respirația.

Astmul.

Îmi amintesc de-o seară în baie…

Mă spălam pe dinți în timp ce ea se demachia.

— Uită-te la toate ridurile astea, ofta ea, uită-te la toate firele astea albe. În fiecare zi îmbătrânesc câte puțin. În fiecare noapte îmbătrânesc mai repede decât toate celelalte femei de vârsta mea. Sunt obosită. Aşa de obosită, aşa de obosită…

N-am răspuns din cauza pastei de dinți. Doar am ridicat din umeri ca şi cum aş fi zis „Prostii. Prostii de femeie. Eşti frumoasă". Dar era adevărat. Slăbise. Se schimbase la față. Totul în ea era mai puțin blând.

Făceam dragoste mai rar şi întotdeauna cu uşa deschisă.

Conduc. Nu ştiu unde o să-mi îngrop câinele.

Șoricarul ăsta, scandalagiul ăsta, corcitura asta mică. Tovarăşul care m-a ținut în viață atâta timp şi mi-a alungat urâtul. Care adora vocea Dalidei, se temea de furtună, zărea un iepure de la mai bine de o sută de metri şi dormea mereu cu capul pe coapsa mea. Da, puşlamaua aia, nu ştiu încă unde-o s-o ascund…

Datorită lui aproape că m-am lăsat de fumat. Tre' să spun că şi el se pusese pe strănutat, ticălosul. Știu bine că-şi bătea joc de mine, fiindcă nu aştepta întotdeauna să-mi aprind țigara ca să-şi înceapă circul, dar, în fine, asta îmi trezea prea multe amintiri urâte. Aşa că aşteptam pauzele.

Nu mă mai enervam din cauza tutungeriilor închise, a opririlor, a banilor pe care mi-i mâncau țigările, dacă-i aveam sau nu şi a tuturor celorlalte chestii de genul ăsta. M-am îngrăşat şi a început să mă deranjeze mai tare mirosul de motorină de pe mâinile mele sau al câmpurilor de rapiță pe lângă care treceam, însă

povestea asta mi-a făcut mult bine. Mult, mult bine. Uite dovada subită că puteam încă să fiu un pic mai liber decât eram.

Nu mă aşteptam la aşa ceva.

Datorită lui am început să vorbesc din nou, să întâlnesc oameni. Nici nu-mi închipuiam că printre colegi sunt atâția care au câini. Am învățat cuvinte noi şi am aflat despre rase noi, am bâiguit o grămadă de tâmpenii-n alte limbi şi am împărțit saci cu crochete la Pamplona sau la Haga. M-am împrietenit cu băieți din vorbele cărora nu pricepeam o boabă, reuşind să-mi dau seama de unde sunt numai după numerele de înmatriculare, însă care îmi semănau, care erau mai puțin singuri decât lăsau senzația.

Ceilalți au camionul, încărcătura, planningul şi stresul lor. Noi avem toate astea, şi un câine pe deasupra.

A întâlnit şi el câini. Chiar am o poză cu unul dintre puii lui în torpedou. E în Moldova. Eu şi colegul ne-am jurat c-o să ne recunoaştem dacă într-o zi o să oprim în acelaşi loc şi-o să ne scoatem câinii să se pişe, dar uite că nu s-a întâmplat niciodată. În fine.

Datorită lui l-am cunoscut pe Bernard, care a pierdut un fiu de aceeaşi vârstă cu al nostru. Pe el l-a mai lăsat şi nevasta. A încercat să-şi facă felul de două ori, însă până la urmă s-a recăsătorit. Cum zice el, e cam acelaşi lucru, doar că acum are mai multă bătaie de cap.

Noaptea, când ne găsim prin stație, vorbim. Mă rog, mai mult el. El e vorbărețul. Știe cum să facă să mai strecoare câte-o glumă şi faze. În plus, e bearnez, are un accent de toată frumusețea. Vorbim şi pe urmă tot ce mi-a zis mă ține treaz mult timp.

Nanar64.

Un prieten.

Datorită câinelui meu, am început să-mi descleştez fălcile şi mi-am recăpătat plăcerea drumurilor. Nevoit să mă opresc ca să mă piş, am descoperit tot felul de locuri unde-i o bucurie să trăieşti.

Datorită lui, care fusese părăsit şi mă aşteptase cuminte în prima noapte, care nu se îndoise nici o clipă că o să mă-ntorc să-l caut şi care acum conta pe mine să am grijă de el, eram mai bine. Nu zic fericit, zic mai bine.

Ceva sau cineva aşa i-a lipsit nevesti-mii.

Conduc mai departe. Trebuie să-i găsesc un loc frumos.

Însorit. Cu panoramă.

Nu ştiu dacă-i o amintire frumoasă sau urâtă... Ludovic trebuie să fi avut unşpe sau doişpe ani, era slăbuţ, alb ca varul, ascuns tot timpul după fusta maică-sii, smiorcăindu-se la cel mai mic efort, lipsind de la şcoală, scutit de sport, înnebunit după benzi

desenate şi jocuri video. În fine, nu chiar un copil, ce mai...

Într-o seară care nu era deloc ca toate celelalte, mi-a sărit țandăra.

Am prins-o pe nevastă-mea de încheietură şi-am silit-o să se întoarcă spre micuțul ei bolnăvicios:

— Nu se poate aşa, Nadine! Nu se poate aşa, am zbierat. Doar n-o să stea aşa pe scaun până o să murim noi, nu? Tre' să devină bărbat, pentru numele lui Dumnezeu! Nu-i cer să alerge la maraton, însă nici aşa nu se poate! Doar n-o să-şi petreacă toată viața citind prostii şi stivuind cărămizi pe un ecran de televizor, ce naiba!

Nevastă-mea s-a speriat, iar cel mic s-a ridicat, lăsând *gamepad*-ul jos.

— Ludo, tată, nu spun asta ca să te bat la cap, dar la anii tăi trebuie să ieşi din casă. Să-i faci pe bătrânii tăi să turbeze de furie! Să meştereşti la motoretă şi să te uiți după fete! Nu ştiu ce să zic... dar pe-aici nu e nimic care să te-nvețe ce-i viața! Trebuie să stingi televizorul, băiete! Trebuie să scoți totul din priză.

— Mă uit după fete, mi-a răspuns el zâmbind.

— Păi, nu-i de-ajuns să te uiți, fir-ar să fie! Trebuie să şi vorbeşti cu ele!

— Nu te enerva, Jean, mă implora nevastă-mea, nu te enerva.

— Nu mă enervez!

— Ba da. Te enervezi. Aşa că termină imediat ca să nu facă o criză.

— O criză? Ce mai e şi cu tâmpeniile astea? Scot păr pe gură, sau ce?

— Termină. E stresul, ştii foarte bine…

— Stresul pe naiba! Tu-l faci să fie aşa fiindcă-l cocoloşeşti! Tu îl împiedici să crească numai ca să-ți păstrezi copilaşul!

Maică-sa s-a pus pe plâns.

Plângea uşor.

În timpul nopții, băiatul a tuşit şi a folosit inhalatorul de patru ori. Dorm la perete, aş fi putut să nu aud nimic.

A doua zi era duminică. A venit să mă caute la magazie:

— Miercuri are consultație la Necker. Luna asta îl duci tu. Aşa îl poți întreba pe Robestier când poate să-şi reia orele de sport şi să zacă prin cafenele, bine?

— Miercuri lucrez.

— Nu, a zis ea, nu lucrezi, pentru că copilul tău trebuie să ajungă la spital şi tu trebuie să te duci cu el.

Când am văzut cum se uită la mine, n-am mai protestat. Oricum nu lucram în miercurea aia. Era deschiderea sezonului de pescuit şi ştiam că ştie şi ea.

Uite, colo nu-i rău deloc... Pe deluşorul ăla...

Câinele meu nu era câine. Era străjer. Stătea întotdeauna foarte drept, cu labele din faţă aliniate pe bord şi se uita la drum. Uneori se apuca să latre fără să ştii măcar de ce. Era ceva în depărtare care nu-i plăcea şi punea lucrurile la punct din postul lui de observaţie.

Ce mi-a mai spart urechile, dacă stau bine să mă gândesc...

Oamenii mă întrebau: V-aţi luat coiot să depisteze radarele? O, da, zău aşa, le răspundeam, unul straşnic. Şi-ncă cu ventuze. Deci un deluşor, precis... Măcar atât.

Fireşte, n-am mai îndrăznit să deschid gura. Fusesem prea impresionat de ceilalţi copii din sala de aşteptare şi, pe urmă, de toate investigaţiile la care-l supuneau pe bietul meu Ludo. La un moment dat, chiar mi-a venit să le spun: Bine, gata. Pe bune, ajunge. Doar vedeţi că nu mai poate. Vreţi să-l umiliţi, sau ce? La sfârşit l-au băgat într-un fel de cabină de sticlă şi i-au cerut să sufle în nişte tuburi ciudate până când a fost cât pe ce să leşine. Ca să-i interpreteze respiraţia pe un grafic computerizat.

Ca la bătăile inimii.

Eu stăteam pe un scăunel şi-i ţineam geaca.

În timp ce o infirmieră schimba tuburile, îi făceam mici semne de încurajare. Mă rog, nu era chiar o competiție, dar era curajos oricum…

Apoi se supunea iar cerințelor lor, iar eu mă uitam la toate ecranele alea, încercând să pricep ceva.

Explicația pentru ce devenise viața noastră. De ce toate nopțile alea albe? De ce toată neliniștea? De ce fiu-meu era încă cel mai mic din clasă și de ce maică-sa nu mă mai iubea ca înainte? Ei? De ce? De ce noi? Dar din toate cifrele alea care fugeau în toate părțile nu pricepeam nimic.

Mi-am dat seama că Nadine vorbise cu doctorul înainte de consultație fiindcă la un moment dat s-a întors spre mine și mi-a zis așa, cu un zâmbet din vârful buzelor, ca un popă.

— Deci, domnule Monati… Se pare că sunteți puțin… (s-a prefăcut că-și caută cuvintele) puțin contrariat de purtarea fiului dumneavoastră în viața de zi cu zi, nu-i așa?

Eu am dat în bâlbâială.

— Vi se pare prea molâu?

— Cum?

— Abulic? Indolent? Apatic?

Mă treceau toate căldurile. Nu pricepeam nimic din ce-mi îndruga.

— Ați vorbit cu maică-sa, așa-i? Ascultați, domnule doctor, nu știu ce v-a spus exact, dar eu nu vreau

decât o viață normală pentru copilul meu. O viață normală, înțelegeți? Nu cred că felul ăsta al ei de a-l dădăci tot timpul îl ajută cu ceva. Știu că are o sănătate şubredă, însă mă întreb dacă nu cumva tocmai faptul că stă închis în casă, de parcă ar fi într-o cameră sterilă, ca să zic aşa, nu-i alimentează starea asta de slăbiciune.

— Înțeleg, domnule Monati, înțeleg... Înțeleg foarte bine ce vă îngrijorează şi, din păcate, mi-ar fi greu să vă liniştesc, totuşi vă propun să vă supuneți şi dumneavoastră unui mic test. Sunteți de acord?

Mai rău decât un popă, un arhiepiscop.

Ludovic se uita la mine.

— Sigur, am răspuns.

M-a pus să-mi scot haina. S-a ridicat, s-a dus să ia o foarfecă de după calculatoare, a tăiat o bucată mare de leucoplast şi mi-a lipit-o pe gură. Chestia asta nu mi-a plăcut. Măcar bine că nu eram răcit în ziua aia. Pe urmă a ieşit din încăpere pentru ceva timp, iar eu şi Ludo ne-am trezit singuri ca nişte cretini.

— Mmm... Mmm..., făceam eu mergând ca un pinguin.

El râdea. Când strângea din ochi aşa, o vedeam în el pe maică-sa. Nadine când era mai tânără. Aceeaşi fetişoară fermecătoare. Acelaşi năsuc cârn.

Doctorul s-a întors cu un pai galben de plastic. Un pai din ăla cu care beau copiii sirop de mentă. Cu un

bisturiu, a făcut o gaură minusculă în leucoplast în dreptul gurii, a băgat paiul prin ea și m-a întrebat dacă pot să respir. Am dat din cap.

Apoi, cu un ac de seringă, a găurit paiul în mai multe locuri. A aruncat o privire rapidă spre mine. Eram bine, nici o problemă, putea să-și continue jocul de doi bani.

Pe urmă mi-a strâns nasul cu un clips, și deja nu mă mai simțeam așa de bine.

Deja intram în panică.

S-a întors spre cel mic:

— Cum îl cheamă pe tatăl tău?

— Jean. Dar toată lumea îi spune Jeannot.

— Bine... Apoi, întorcându-se spre mine: Sunteți gata, domnule Jeannot? Veniți cu mine? Bineînțeles, vă este interzis categoric să vă atingeți de micul meu dispozitiv. Pot să contez pe dumneavoastră, nu-i așa?

Am parcat, am deschis lada de scule, am luat cazmaua și mi-am cuibărit câinele mort în geacă.

Era o vreme frumoasă, am tras fermoarul și am plecat împreună.

L-am urmat pe culoar și ne-a rugat să-l așteptăm un moment. Lulu al meu și cu mine am schimbat o privire, dând din cap: Hei, cine-i ăsta, doctorul

Maboul[1]? Mă rog, el dădea din cap, eu nu. Fiindcă nu puteam. Am ridicat doar puţin bărbia, dând ochii peste cap, şi numai asta mi-a tăiat răsuflarea mai rău decât mi-aş fi închipuit. Pe urmă nu m-am mai mişcat deloc.

Robestier s-a întors. Îşi scosese halatul şi ţopăia ca un copil, dând cu piciorul într-o minge prăpădită de fotbal.

Mi-a strigat:

— Haideţi, domnule Jeannot, haideţi! Pasa!

Nici o secundă nu mi-am făcut speranţe că o să ating mingea aia nenorocită. Nici o secundă.

Mă mişcam puţin de pe-un picior pe altul, însă mă aplecam cât mai puţin posibil. Paiul trebuia să rămână neapărat în poziţie orizontală. Nu trebuia să mişc capul prea repede şi, mai ales, nu de la stânga la dreapta sau de sus în jos, altfel nu mai aveam destul aer.

Încercam totuşi.

— Ei, Jeannot? Ce te mocăi aşa, bătrâne? Hmm?

Nu-l mai recunoşteam. El, atât de băţos mai devreme la biroul lui, acum mă tutuia ţopăind ca un iepure.

— Nu-ţi cer să dai vreun gol, dar măcar o amărâtă de pasă! Ce naiba!

---

1. Aluzie la Operation, joc de societate american care în spaţiul francofon este comercializat sub numele Docteur Maboul, de la *maboul*, „ţicnit".

Paiul pe care mă chinuiam să nu-l scuip orice-ar fi, lipsa aerului şi enervarea că nu reuşeam să ating nenorocita aia de minge m-au făcut s-o iau razna. Am încercat să mă calmez, dar simţeam că o să crăp.

— NU, DOMNULE MONATI! NU!

Şi tot ce-am reuşit să fac ca să nu-mi smulg porcăria aia de leucoplast, sau mai degrabă ca să nu-mi pierd demnitatea în faţa puştiului meu, a fost să mă trântesc pe jos, să mă ghemuiesc şi să rămân nemişcat cât mai mult posibil, cu fruntea pe genunchi şi braţele încrucişate deasupra capului ca să mă ascund de lume.

Ca să nu mă privească nimeni. Ca să nu-mi vorbească nimeni. Ca să nu mă atingă nimeni. Ca să fiu lăsat să fac pe mortul cât mai mult şi să pot începe să trăiesc din nou.

Mi-a întins mâna şi m-a ridicat de jos în timp ce eu îmi smulgeam toate porcăriile alea de pe faţă.

— Vedeţi, domnule Jean, testul prin care aţi trecut tocmai asta e...

A arătat spre aparat. Pe micul său ecran luminos, eforturile chinuitoare pe care le făcuse Ludovic suflând din toate puterile apăreau ca nişte picioare de muscă risipite pe un grafic de o mie de ori prea mare pentru ele.

Nu credeam că deluşorul e aşa de greu de urcat. Mă folosesc de cazma ca de un băţ de drumeţie şi îmi

repet unele cuvinte cu voce tare: „Ei, Jeannot, pasa? Nu, domnule, Monati! Nu!“.

În seara aia am intrat în camera băiatului să văd ce face. Stătea în pat şi citea o revistă. Am tras scaunul de sub birou.

— Eşti bine?

— Da.

— Ce citeşti frumos?

Mi-a arătat coperta.

— Te simți bine?

— Da.

— OK…

Vedeam că nu prea are chef de vorbă. Că e obosit şi nu vrea decât să-şi citească în linişte revista despre cele zece enigme ale sistemului solar.

— Ți-ai luat Ventolinul cu tine?

— Da.

— Păi, bun… deci e totul bine?

— Da.

— Te… Te deranjez, nu? Te țin din citit, aşa-i?

M-a privit drept în ochi.

— Da, mi-a zis cu un zâmbet larg, mă deranjezi puţin.

Ah… Când mă gândesc la asta… Cât de drăguț era băiatul meu… Atât, atât de drăguț…

Ieşind din cameră, nu m-am putut abține să-l întreb:

— Cum faci?

— Cum fac ce?

— Să respiri.

A lăsat revista jos, pe burtă, şi s-a gândit puţin, ca să-mi dea singurul răspuns bun posibil:

— Mă concentrez.

I-am urat noapte bună şi, în clipa în care închideam uşa, l-am auzit râzând:

— Noapte bună, Ronaldo.

Şi fiindcă a râs aşa, un picuţ şi nu prea tare, numai ca să-şi necăjească în glumă tatăl, ei bine, aproape că s-a sufocat.

Aha, era perfect. Un fel de promontoriu micuţ orientat spre sud–sud-vest. Aşa o să aibă ce face micul meu flecar…

M-am pus pe săpat.

I-am lăsat lui geaca. Am scos cele două cuburi de zahăr pe care le luasem dintr-o autoservire şi le-am strecurat în buzunarul interior.

Pentru drum.

Am astupat repede groapa. Nu era un câine mare.

M-am aşezat alături şi, dintr-odată, m-am simţit singur pe lume.

Am fumat o ţigară, apoi încă una, şi-ncă una.

Pe urmă m-am sprijinit în cazma ca să mă ridic.

Toți doctorii ne repetau că trebuie să-l trimitem pe Ludovic la aer curat. Că trebuie să-şi continue şcoala undeva la munte şi departe de noi. Ne-a fost greu să ne hotărâm. Mai ales nevesti-mii.

Până la urmă l-am înscris la un fel de liceu-sanatoriu din Pirinei. N-am întâmpinat nici un fel de problemă. Nadine spunea că datorită dosarului său şcolar. După mine, mai mult datorită dosarului medical, dar, mă rog, nu contează, el se bucura că pleacă.

Tocmai împlinise cinşpe ani, trecea într-a X-a şi era un puşti adorabil.

Cam mic de statură pentru vârsta lui, însă deja un mare, mare domn…

Asta s-a întâmplat înainte de vacanța de Paşte. Aşteptam cu nerăbdare să se întoarcă acasă. Maică-sa se tot învârtea de colo-colo şi eu îmi luasem câteva zile libere. Trebuia să-l ducem în parc, la Futuroscope, înainte să plece la verii lui din Parthenay. Eram acolo când a sunat telefonul.

Conducerea liceului ne-a anunțat că fiul nostru, Monati Ludovic, avusese o criză în timpul unei pauze şi că administrația chemase imediat salvarea, dar că băiatul murise în drum spre cel mai apropiat spital.

Cel mai greu ne-a fost să-i golim camera de-acolo. A trebuit să strângem toate lucrurile şi să le punem

în saci de gunoi: hainele curate şi hainele murdare, jocurile, cărţile, posterele pe care le prinsese în jurul patului, caietele, secretele şi toate cutiile de medicamente.

Nadine nici n-a clipit. Singurul lucru pe care şi-l dorea era să nu se întâlnească cu directorul. Existau în „situaţia asta tragică“, cum îi spunea el, detalii pe care ea nu reuşea să le accepte.

Un băiat de cinşpe ani nu moare pur şi simplu în pauză în curtea liceului.

În faţa internatului, s-a întors spre mine:

— Nu sta aici în picioarele mele. Du-te şi aşteaptă-mă în maşină. Vreau să fiu singură.

N-a trebuit să mi-o mai repete niciodată, şi totuşi, din ziua aia, am avut tot timpul senzaţia că stau în picioarele ei.

Se circulă prost. Prevăzusem ambuteiajele. Nu sunt obişnuit să conduc la ora asta. Nu sunt obişnuit să mă simt prins în trafic. Oamenii claxonează şi îmi lipseşte câinele meu.

Mâine, când o să mă sui din nou în cabină, mirosul lui o să fie acolo.

O să-mi ia ceva timp să mă dezobişnuiesc.

Cât timp?

Cât de *mult* timp?

Cât timp până o să încetez să mă mai uit spre el, să-l mai întreb dacă e bine şi să mai întind mâna spre locul mortului, hmm?

Cât timp toate astea?

Am zis „Eu sunt!“ şi m-am dus la bucătărie să-mi iau o bere. Mă pregăteam să cobor, când m-a strigat Nadine. Era în salon.

Nu mai avea şorţul şi-şi ţinea haina pe genunchi.

— Îmi făceam griji, aşa că am sunat la tine la muncă şi Ricaut mi-a zis de câinele tău.

— Da?

Mă răsucisem deja pe călcâie, când ea a adăugat:

— Nu vrei să te plimbi puţin?

— …

— Hai, vino… Încalţă-te la loc şi vino. Te aştept.

Am ieşit, eu am încuiat uşa, era aproape noapte şi ne-am luat de mână.

Happy Meal

O iubesc pe fata asta. Vreau să-i fac o bucurie. Vreau s-o invit la masă. La una dintre braseriile alea pariziene mari, cu oglinzi și șervete de pânză. Să mă așez lângă ea, s-o privesc din profil, să mă uit la oamenii din jur și să las totul să se răcească. O iubesc.

— Bine, spune ea, dar mergem la McDonald's.

Nu-mi lasă timp să protestez.

— A trecut atât de mult, adaugă așezând cartea lângă ea, atât de mult...

Exagerează. A fost cu mai puțin de două luni în urmă, doar știu să număr. Știu să număr, dar mă resemnez. Fata asta-i moartă după *nuggets* și sos *barbecue*, ce pot să fac?

Dacă rămânem împreună destul de mult, am s-o învăț să-i placă și altceva. Sosul *grand veneur*[1], vinurile

---

1. Sos din vin roșu, folosit tradițional la friptura de vânat. De la *grand veneur*, „mare vânător“, titlu acordat nobilului care conducea vânătoarea cu copoi la curtea regelui Franței.

de Pomerol și *crêpes Suzette*[1], de exemplu. Dacă rămânem împreună destul timp, am s-o învăț că ospătarii din marile braserii n-au voie să atingă șervetele noastre și că le lasă pur și simplu să alunece pe masă înclinând ușor șervetul pe care le aduc. O să fie de-a dreptul uimită. Sunt atâtea lucruri pe care aș vrea să i le arăt. Atâtea, atâtea lucruri... Dar nu spun nimic și mă uit cum se încheie la paltonul ei drăguț.

Știu cum sunt fetele când vine vorba de viitor: doar te amăgesc cu promisiuni. Prefer s-o duc la porcăria aia de fast-food și s-o fac fericită zi de zi. *Crêpes Suzette* pot să mai aștepte.

Pe stradă îi spun că-mi plac pantofii ei, iar ea se îmbufnează:

— Nu-mi zice că nu i-ai observat până acum, îi am de la Crăciun!

Eu mă bâlbâi, ea îmi zâmbește, atunci îi spun că-mi plac șosetele ei și ea îmi spune că sunt un prost. De parcă n-aș ști deja.

Simt că mi se face greață de cum deschid ușa. De la o dată la alta uit cât de tare urăsc McDonald's-ul.

---

1. Clătite franțuzești stropite cu un sos din zahăr caramelizat, unt, zeamă de mandarină sau de portocală, coajă de portocală și lichior.

Mirosul ăla... Mirosul ăla de prăjeală, de urâțenie, de cruzime împotriva animalelor și de vulgaritate amestecate. De ce casierele se lasă urâțite în halul ăla? De ce poartă cozorocul ăla absurd? De ce oamenii stau la coadă atât de docili? De ce muzica aia de ambianță? Pentru care ambianță? Bat din picior de nerăbdare. Clienții din fața noastră sunt prost-crescuți. Fetele sunt vulgare și băieții au toți privirea goală. Deja mă descurc greu cu omenirea, n-ar trebui să pun piciorul în locuri de genul ăsta.

Stau drept și fixez cu privirea un punct îndepărtat din fața mea, cel mai îndepărtat cu putință: prețul meniurilor Maxi Best Of și compoziția chimică a parfeurilor Very Parfait afișate deasupra tejghelei. „Maxi Best Of" și „Very Parfait". Cum poți să ridiculizezi cuvintele în asemenea hal? Mă întristez. Ea simte, simte lucrurile astea. Îmi ia mâna și mi-o strânge ușor. Fără să mă privească. Mă simt mai bine. Degetul ei mic îmi mângâie palma și linia norocului începe să se încalece cu cea a inimii.

Se răzgândește de mai multe ori. Pentru desert, ezită între un *milkshake* și un *sundae* cu caramel. Ridică năsucul cârn și își răsucește o șuviță. Casiera e obosită și eu sunt emoționat. Duc ambele tăvi. Ea se întoarce.

— Vrei să stai în spate de tot, corect?

Ridic din umeri.

— Ba da. Vrei. Ştiu că vrei.

Îmi deschide drumul. Cei care s-au întins prea mult îşi trag scaunele cu zgomot când trece. Câteva capete se întorc. Ea nu le vede. Dispreț imperceptibil al celei care ştie că e frumoasă. Caută un mic alcov în care să ne simțim bine amândoi. A găsit, îmi zâmbeşte iar şi eu închid ochii în semn de încuviințare. Aşez mâncarea pe o masă pătată cu stropi de ketchup şi urme de grăsime. Ea îşi dezleagă încet fularul şi dă de trei ori din cap înainte să-şi lase la vedere gâtul delicat. Eu rămân în picioare ca un mare neghiob.

— Ce mai aştepți? mă întreabă ea.

— Te privesc.

— Poți să mă priveşti mai târziu. Se răceşte mâncarea.

— Ai dreptate.

— Întotdeauna am dreptate.

— Nu, iubito, nu întotdeauna.

O strâmbătură uşoară.

Îmi întind picioarele pe culoarul dintre mese. Nu ştiu cu ce să încep. Deja îmi vine să plec. Nu-mi place nimic din toate chestiile astea ambalate. Unui băiat cu cercel în nas i se alătură alți doi urlători. Îmi trag picioarele ca să las să treacă toată cireada asta ciudată.

Am un moment de îndoială. Ce caut eu aici? Cu iubirea mea nemăsurată şi haina mea de tweed? Caut prosteşte, din reflex, o furculiţă şi un cuţit.

Ea se nelinişteşte:

— S-a întâmplat ceva?

— Nu, nu. Totul e foarte bine.

— Atunci, mănâncă!

Mă execut. Ea deschide cu grijă cutia cu *nuggets*, de parcă ar fi o casetă de bijuterii. Îi privesc unghiile. Ojă albăstrie. Ojă aripă de libelulă. Spun doar aşa, nu mă pricep deloc la nuanţele de ojă, dar se pare că mai are două libelule mici în păr. Clame minuscule care abia dacă prind câteva şuviţe blonde. Sunt emoţionat. Ştiu, mă repet, dar nu pot să nu mă întreb: „Oare pentru mine, gândindu-se la prânzul ăsta, şi-a făcut unghiile azi-dimineaţă?".

Mi-o închipui în baie, concentrându-se şi visând deja la *sundae*-ul ei cu caramel. Şi la mine, cu ocazia asta. Ei, da. La mine. Inevitabil.

Moaie bucăţile decongelate de pui în sosul din cutiuţa de plastic.

Le savurează.

— Chiar îţi place chestia asta?

— La nebunie.

— De ce?

Zâmbet triumfător.

— Pentru că e bună!

Îmi dă de înțeles că sunt un tip desuet care strică cheful altora. Dar măcar mi-o spune cu tandrețe. Numai să dureze tandrețea asta. Numai să dureze.

Mă apuc şi eu de mâncat. Mestec şi înghit în ritmul ei. Nu vorbeşte prea mult cu mine. M-am obişnuit. Nu vorbeşte niciodată prea mult cu mine când o scot la masă. E prea ocupată să se uite la mesele din jur. Oamenii o fascinează. Chiar şi scrântitul ăla de la masa de-alături care se şterge la gură şi îşi suflă nasul cu acelaşi şervețel o atrage mai mult decât mine.

Și, în timp ce ea îi studiază pe ceilalți, eu profit de ocazie ca s-o privesc pe îndelete.

Ce-mi place cel mai mult la ea?

Aş zice, în primul rând, sprâncenele. Are sprâncene frumoase. Foarte bine conturate. Probabil că Marele Arhitect era inspirat în ziua aia. Probabil că a folosit o pensulă din păr de jder şi nu i-a tremurat mâna. În al doilea rând, lobii urechilor. Perfecți. Nu are găuri pentru cercei. Sper să nu-i vină vreodată ideea bizară să-şi facă. N-o s-o las. În al treilea rând, îmi place nasul ei, sau, mai exact, nările. Micile spinări rotunde şi domoale ale acestor două cochilii. Aceste cochilii de un roz pal, aproape albe, asemenea celor pe care

le căutăm în fiecare vară de când ne-am întâlnit şi pe care copiii de pe plajă le numesc porțelanuri. În al patrulea rând...

Dar vraja deja s-a rupt – a simțit că o privesc şi se strâmbă muşcând paiul. Întorc capul. Îmi caut telefonul pipăindu-mi buzunarele.

— L-ai pus la mine în geantă.

— Mersi.

— Ce-ai face fără mine, hmm?

— Nimic.

Îi zâmbesc şi iau câțiva cartofi reci.

— N-aş face nimic, însă n-aş fi nevoit să merg la McDo sâmbăta după-amiaza.

Nu m-a înțeles. Atacă *sundae*-ul. Cu vârful lingurițe i, începe să mănânce fărâmele de alune, apoi urmează conştiincioasă fiecare dâră de caramel.

Pe urmă împinge tava deoparte.

— N-o mănânci pe toată?

— Nu. De fapt, nu-mi plac *sundae*-urile. Îmi plac numai bucățelele de alune şi caramelul. De la înghețată mi se face greață.

— Vrei să-i rog să-ți mai pună?

— Ce?

— Păi, alune şi caramel.

— N-o să vrea nici morți.

— De ce?

— Fiindcă ştiu. Nu vor.

— Lasă-mă să-ncerc.

Mă ridic, luând păhărelul ei cu înghețată, şi mă îndrept spre casă. Îi fac cu ochiul. Ea mă priveşte amuzată. Nu mă simt prea în largul meu. Sunt un cavaler viteaz care poartă, până în cele mai potrivnice ținuturi, culorile prințesei lui.

Îi cer încet doamnei un nou *sundae*. E mai simplu. Sunt un cavaler viteaz cu ceva experiență de viață.

Ea îşi începe din nou munca de furnică. Îmi place pofta ei. Îmi plac manierele ei.

Atâta grație...

Cum e posibil?

Mă gândesc la ce-o să facem pe urmă. Unde o s-o duc? Ce-o să fac cu ea? Oare o să-mi dea mâna când o să ieşim din nou în stradă? O să-şi reia pălăvrăgeala încântătoare de unde s-a oprit când a intrat? De altfel, unde s-a oprit? Cred că-mi vorbea despre weekendul de Paşte. Unde o să mergem de Paşte? O, Doamne, draga mea, nici eu nu ştiu. Să te fac fericită zi de zi, asta pot să încerc, dar să mă întrebi ce facem peste două luni, cu asta deja mergi prea departe. Deci, trebuie să mai găsesc şi alt subiect de conversație, pe lângă un loc de plimbare.

Viteaz, cu experiență şi inspirat.

La anticari, poate... Anticarii nu sunt decât un pretext ca să hoinărim pe malul Senei. Ea o să ofteze. „Iar? *Iar* cărți vechi?" Nu, n-o să ofteze. Și ei îi place să-mi facă o bucurie. Și-o să-mi dea și mâna, știu bine. Mi-a dat-o întotdeauna.

Își împăturește șervețelul înainte să se șteargă la gură. Ridicându-se, își netezește fusta și trage de mânecile cardiganului. Își ia geanta și îmi arată din ochi unde trebuie să las tăvile.

Îi deschid ușa. Frigul ne ia prin surprindere. Își leagă din nou fularul, pe urmă își eliberează, cu un gest plin de siguranță, părul de sub gulerul paltonului. Se întoarce spre mine și-mi mulțumește:

— A fost delicios.

A fost delicios.

Pornim în jos pe rue Dauphine, vântul bate, îmi petrec brațul pe după umerii ei și o strâng lângă mine.

O iubesc pe fata asta. E a mea. O cheamă Adèle și n-are nici șase ani.

Punctele mele de viață

În dimineața asta, cu puțin înainte de ora zece, telefonul mi-a vibrat la piept. I-am simțit bâzâitul, dar nu l-am băgat în seamă fiindcă stăteam ghemuit în fața unui zid și cercetam evoluția unei fisuri.

Cu genunchiul pe casca de șantier, încercam să înțeleg de ce un bloc de locuințe colective (BLC) nou-nouț nu fusese locuit niciodată.

Fusesem desemnat expert de compania de asigurări a cabinetului de arhitectură care îl construise și așteptam ca asistentul meu să citească valorile măsurate de dispozitivele pe care le montaserăm de-a lungul acestei fisuri cu patru luni în urmă.

N-o să intru acum în detalii, fiindcă ar fi mult prea tehnice, dar situația era tensionată. Agenția noastră lucra la dosarul ăsta de mai bine de doi ani și era în joc o sumă grasă. O sumă considerabilă, reputația a trei arhitecți, doi topografi, a unui dezvoltator imobiliar, a unui terasier, a unui constructor,

a unui şef de şantier, a doi ingineri-consultanţi şi a unui viceprimar.

Trebuia să determinăm „tendinţa spre dezordine“ – cum o numim cu indulgenţă în jargonul nostru – şi, în funcţie de cuvântul pe care avea să mizeze viitorul meu raport dintre acestea trei: „deplasare“, „alunecare“ sau „înclinare“ (şi toate corolarele lor), urma să fie determinată nu suma totală – subtilitate care nu era de competenţa mea –, ci numele emitentului şi destinatarului facturii ce avea să fie eliberată.

Adică nu eram singur, în dimineaţa aia, la căpătâiul unui imobil abia răsărit şi deja pe moarte şi telefonul meu n-avea decât să vibreze în gol.

De altfel, a luat-o de la capăt. A început să bâzâie din nou două minute mai târziu. Enervat, mi-am strecurat mâna sub haină. Nici nu-l închisesem bine, că cel al lui François, asistentul meu, a preluat ştafeta. A sunat îndelung, poate de şase-şapte ori, şi în două reprize, însă François lucra într-o nacelă la zece metri deasupra pământului, aşa că încăpăţânatul care voia să dea de el a închis până la urmă.

Reflectam, oftam, îmi treceam mâna peste fisura aia blestemată, a treia care apăruse pe faţada clădirii de la începutul investigaţiilor, şi o atingeam uşor cu vârful degetelor aşa cum aş fi atins o rană de pe trupul

cuiva. Cu acelaşi sentiment de neputinţă şi în acelaşi delir aproape hristic.

„Zidule, închide-te."

Detestam momentul prin care treceam. Simţeam că misiunea asta e prea grea pentru mine, pentru noi, asociatul meu şi cu mine, prea grea, prea dificilă şi, mai ales, prea riscantă. Oricare ar fi fost conţinutul raportului meu şi chiar dacă urmările afacerii ăsteia ar fi depins, în definitiv, de marile manevre ale avocaţilor, după care cele mai alarmante fisuri, şarpante şi fundaţii ajung întotdeauna să se rezolve printr-o înţelegere financiară amiabilă, ştiam că numai faptul că îmi exprim, ne exprimăm, părerea o să ne atragă duşmănia unei bune părţi din sectorul nostru de activitate.

Dacă arhitecţii ar fi reabilitaţi, am pierde clientela dezvoltatorului şi constructorului incriminaţi, iar dacă arhitecţii ar fi consideraţi responsabili, nu am fi plătiţi decât peste luni bune (chiar ani) şi am pierde ceva mai preţios decât orice confort financiar: încrederea.

Încrederea în ei, în noi şi, indirect, în meseria noastră. Fiindcă, dacă vinovăţia lor ar fi probată, s-ar dovedi că ne-au minţit de la început.

Am ezitat îndelung înainte să acceptăm misiunea asta şi dacă am făcut-o a fost pentru că îi stimam pe

oamenii ăia. Pe oamenii ăia şi munca lor. Ne-am înhămat la ea, cu tot ce presupunea asta în materie de riscuri pentru noi (a trebuit să investim în aparate extrem de scumpe), fiindcă am crezut întotdeauna în buna lor credință.

Și dovada că ne-am înşelat ar fi, în sine, pentru asociatul meu şi pentru mine, un dezastru îngrozitor.

Or, întâmplarea face că în dimineața asta, pentru prima dată de la demararea acestei lucrări de expertiză, începeam să am îndoieli. N-are rost să explic acum de ce, repet, ar fi o chestie mult prea tehnică, dar eram neobişnuit de nervos. Erau două sau trei amănunte care mă deranjau şi un mic gând perfid începea deja să sape înăuntrul meu. Exact ca termitele alea sau croitorii pe care îi vânam de la o expertiză la alta, un mic gând *xilofag*.

Pentru prima oară de la începutul investigațiilor noastre şi după sutele de ore pe care mi le petrecusem lucrând la dosarul ăsta, simțeam că o porcărie începea să mă roadă pe dinăuntru: oare arhitecții chiar ne spuseseră tot adevărul?

(E cam lungă introducerea asta, însă mi se pare importantă în raport cu urmarea evenimentelor relatate aici. Totul stă în fundație. Asta m-a învățat meseria.)

Cam pe-acolo eram cu gândurile negre, când tocmai unul dintre arhitecți s-a apropiat întinzându-mi telefonul lui.

— Soția ta.

Încă dinainte să-i aud vocea, mă prinsesem că ea încercase să dea de mine mai devreme şi, încă dinainte de-a începe să vorbească, îmi imaginasem deja tot ce-i mai rău.

Nici nu se poate spune cu ce viteză uluitoare se învârt, zornăie, se antrenează şi se alarmează rotițele creierului. Încă dinainte să rostesc aceste două silabe scurte, [a] [lo], un şir de imagini unele mai morbide decât altele avuseseră timp să-mi treacă prin fața ochilor şi eram sigur, în timp ce luam telefonul, că se întâmplase ceva grav.

Cumplite miimi de secundă. Cumplite zgâlțâituri seismice. Fisură, falie, breşă, crăpătură sau ce mai vreți, dar în clipa aia inima se şubrezeşte pentru totdeauna.

— Școala, a spus ea dintr-o suflare, şcoala lui Valentin. M-au sunat. A apărut o problemă. Trebuie să te duci până la şcoală.

— Ce problemă?

— Nu ştiu. N-au vrut să-mi spună la telefon. Vor să ne ducem acolo.

— A pățit ceva ăla mic?

— Nu, a făcut ceva.

— Grav?

În timp ce-i puneam întrebarea asta îmi simțeam inima bătând din nou. Băiatul nu pățise nimic, restul n-avea absolut nici o importanță. Restul deja nu mai exista şi am început din nou să examinez zidul.

(Și abia în seara asta, scriind „şi am început din nou să examinez zidul", îmi dau seama în ce hal am ajuns din cauza expertizei ăsteia – aproape nebun.)

— Cu siguranță, altfel nu ne-ar chema acolo. Pierre, trebuie să te duci...

— Acum? Nu. Nu pot. Sunt pe şantier la Pasteur şi n-am cum să plec în clipa asta. Aşteptăm rezul...

— Uite ce e, mi-a tăiat-o ea, de doi ani ne macini viața cu şantierul ăsta, ştiu că e greu şi nu ți-am reproşat niciodată nimic, dar am nevoie de tine. Am consultații de nu-mi văd capul, nu pot să-mi amân programările, în plus, tu eşti mai aproape. Trebuie să te duci.

Bine. Nu vă expun datele problemei fiindcă, şi în cazul ăsta, ar fi o chestie prea tehnică, dar o cunosc destul de bine pe soția mea ca să ştiu că, dacă foloseşte tonul ăsta, trebuie să răspunzi:

— OK. Mă duc.

— Mă ții la curent, da?

Părea de-a dreptul îngrijorată.

Părea atât de îngrijorată, încât grija asta s-a infiltrat la loc şi-n mine, aşa că pur şi simplu le-am strigat celorlalți că fiu-meu cel mic are o problemă şi că mă-ntorc cât pot de repede. Am simțit un vânticel răutăcios de neînțelegere adiind printre cei din jur. Dar n-a îndrăznit nimeni să spună nimic. Un copil, chiar şi pentru rechinii ăia, rămânea totuşi un pic mai prețios decât un sac de ciment.

François, de sus din nacela lui, mi-a făcut semn să stau liniştit. Un semn care spunea ceva de genul: Nu-ți face griji. Sunt cu ochii pe toți. Un semn extraordinar în împrejurările astea. Extraordinar.

*

Directoarea însăşi a venit până la poarta şcolii elementare Victor Hugo, unde i-am dat pe cei trei băieți ai noştri. Nu m-a salutat, nu mi-a zâmbit, nu mi-a întins mâna. N-a spus decât „Urmați-mă".

O cunoşteam. Schimbam întotdeauna câteva cuvinte la serbări, la şedințele cu părinții sau la ieşirile cu clasa şi chiar lucrasem gratuit pentru ea cu câțiva ani în urmă, când primăria extindea cantina. („Restaurantul şcolii", cum trebuia să-l numim de-atunci.) Totul mersese bine şi aveam senzația că suntem în relații bune.

Când treceam pe lângă clădirea nouă, am întrebat-o dacă lucrurile stau bine dinspre partea asta, însă nu mi-a răspuns. Sau nu m-a auzit. N-avea deloc o față prietenoasă, mergea grăbită și ținea pumnii strânși.

S-o simt atât de ostilă m-a făcut să mă întorc cu aproape patruzeci de ani în urmă. Brusc, m-am trezit din nou în pielea băiețelului stingher care merge în urma directoarei fără să sufle un cuvânt, întrebându-se ce pedeapsă o să primească și dacă părinții lui o să fie anunțați. O senzație foarte neplăcută, credeți-mă pe cuvânt.

Foarte neplăcută și foarte ciudată.

Foarte neplăcută în ce mă privea pe mine, fiindcă, mai mult decât o senzație, era o reminiscență – eu fusesem un elev turbulent, băiețelul acela ținut de ureche care străbate curtea școlii ca și cum ar merge la eșafod –, dar și foarte ciudată în cazul fiului meu Valentin, fiindcă el era cel mai dulce și mai drăguț copil.

Deci, ce făcuse?

Pentru a doua oară în dimineața aia mă aflam în fața unui mister care mă depășea. Ce anume nu fusese bine proiectat în capul fiului meu de șase ani de lumea lui, cea școlară în orice caz, prezenta, astfel, semne premergătoare de *deplasare*, *alunecare* sau *înclinare*?

Din partea fraților lui nu m-ar fi mirat nimic, dar el? El, care și-a venerat întotdeauna învățătoarele, care-și ține caietele în perfectă ordine, care-și dăruiește întruna jucăriile și care preferă, când merge în vacanță la socrii mei, să alerge de dimineața până seara în jurul piscinei, pescuind insectele pe cale să se înece, decât să facă baie, el, pedepsit?

Copilul meu cadou, cum îi spun adesea fiindcă chiar e unul, în adevăratul sens al cuvântului. Cei doi băieți mai mari erau deja măricei, Thomas avea opt ani și Gabriel – șase, iar eu, într-un an în care Juliette, mama lor, mă întreba ce cadou mi-ar plăcea să primesc de Crăciun, am răspuns: un copil. Am ratat la mustață Crăciunul, însă, cum a venit la jumătatea lui februarie, i-am zis Valentin.

A fost un dar de Sfântul Valentin și a fost o minune.

Cum ar fi putut copilul meu cadou, la numai șase ani, s-o aducă pe directoarea școlii într-o asemenea stare? Iată ce mă lăsa de-a dreptul perplex.

Biroul ei se afla la etajul întâi al clădirii principale. I-a trecut pragul prima și mi-a făcut semn s-o urmez fără să-mi arunce nici cea mai mică privire.

Am intrat.

— Închideți ușa în urma dumneavoastră, mi-a ordonat ea.

Dacă aş fi avut un detector de tensiune la îndemână, cred că aparatul m-ar fi curentat. Asta nu era întâlnire, ci câmp electromagnetic.

Mai erau înăuntru un bărbat cu aer sumbru care mi-a răspuns la bună ziua cu o înclinare infimă din cap, o femeie atât de supărată, încât nu se simțea în stare să mă salute, un băiețel aşezat într-un scaun cu rotile, fiul lor probabil, care n-a ridicat ochii spre mine, fiind ocupat să-şi răzuiască o pată imaginară de pe un genunchi al pantalonilor, şi, în partea opusă, singur, în picioare lângă fereastră, Valentin al meu.

Stătea în contre-jour şi se uita la picioare.

— Valentin o să vă explice de ce v-am chemat de urgență aici în dimineața asta, împreună cu părinții lui Maxime, a anunțat directoarea vorbind cu fiul meu.

Nici un răspuns.

— Valentin, a repetat ea, ai măcar curajul să-i spui tatălui tău ce-ai făcut.

Tatăl lui Maxime se uita la fiul meu cu un aer sever, mama lui Maxime clătina din cap cu indignare, frământând cheile de la maşină, Maxime privea pe fereastră şi Valentin se uita în continuare la picioare.

— Valentin, l-am rugat cu blândețe, spune-mi ce-ai făcut.

Nici un răspuns.

— Valentin, uită-te la mine.

Fiul meu m-a ascultat și atunci am descoperit un copil pe care nu-l mai văzusem niciodată. De altfel, nici nu mai era un copil, ci un zid. Fața lui era un zid și zidul ăsta era mult mai rezistent decât cele care mă preocupau mai devreme. Un zid străpuns de doi ochi mari și limpezi. Un contrafort.

Sigur, nu lăsam nimic să se vadă, însă zâmbeam în sinea mea. Era așa de dulce cu mutrița lui încăpățânată de soldățel dus în fața curții marțiale. Nu, nu era dulce, era frumos.

Atât de frumos, de calm, de palid... Un bust. O marmură albă.

— Valentin, a repetat directoarea, nu mă obliga să-i spun eu, te rog.

Mama lui Maxime a lăsat să-i scape un sughiț și sughițul ăla m-a enervat. Ce se întâmpla, la urma urmei? Fiul lor era teafăr din câte știam și clar nu fiul meu îl țintuise în scaunul ăla cu rotile! Voiam să intervin, să-mi arăt enervarea, când puștiul meu, hotărând să treacă la mărturisiri – n-o să-i mulțumesc niciodată îndeajuns pentru asta –, nu m-a lăsat să mă acopăr de ridicol în fața acelei adunări pline de furie și de tristețe.

— Am spart roata de la scaunul lui Maxime..., a murmurat el.

— Exact! a replicat directoarea pe un ton satisfăcut. Ai spart roata de la scaunul cu rotile al micului tău coleg de clasă cu vârful compasului. Exact asta ai făcut. Eşti mândru de tine?

Nici un răspuns.

Nici un răspuns din partea unui copil de şase ani cunoscut până atunci pentru bunătatea lui înseamnă o încuviințare şi, dacă îşi asuma astfel gestul, măcar se putea face o mică investigație.

Atenție, nu spun că deja eram gata să acopăr sau să iert greşelile puiului meu, însă era meseria mea să fac investigații ca să determin responsabilitățile unora sau altora într-un litigiu şi țineam la expertiza asta preliminară înainte de-a stabili cauzele dezastrului.

Nu-mi apăram fiul, ci aplicam legea. Aplicam legea şi eram cu atât mai meticulos în ce-o privea, cu cât, în dimineața aia, aveam o relație extrem de sensibilă cu adevărul.

De luni de zile eram stresat, certat, bruscat de nişte oameni care se jucau de-a şoarecele şi pisica cu realitatea şi chiar aveam nevoie, în ce mă privea, de cea mai mare claritate.

— Eşti mândru de tine? l-a întrebat ea din nou.

Nici un răspuns.

Directoarea s-a întors spre părinții lui Maxime, ridicând brațele ca şi cum ar fi vrut să le arate cât e de exasperată.

Calmați de mărturisirea lui Valentin şi liniştiți de sprijinul neclintit al Autorității, tatăl lui Maxime s-a ridicat şi mama lui a lăsat cheile deoparte.

Tensiunea a scăzut cu câteva mii de volți şi se simțea că e timpul acum să trecem la lucruri serioase, adică pedeapsa. Care ar fi sancțiunea îndeajuns de dură pentru un gest atât de laş? Fiindcă suntem perfect de acord, doamnelor şi domnilor jurați, nimic nu e mai rău pe lumea asta decât să te iei de un biet copil handicapat fără apărare, nu-i aşa?

Da, simțeam că atmosfera se destinde şi nu-mi plăcea natura destinderii ăsteia. Nu-mi plăcea pentru că astupa cam prea repede fisurile. Îmi cunoşteam fiul, fundațiile pe care se înălța, ştiam din ce material e făcut, nu-i stătea în fire să comită o asemenea faptă fără motiv.

— De ce-ai făcut asta? l-am întrebat eu cu un zâmbet nevăzut ascuns în sprâncenele ochilor mei furioşi-dar-nu-de-adevăratelea.

Nici un răspuns.

Eram descumpănit. Ştiam că fiu-meu recunoscuse grimasa mea de tată care se preface de-adevăratelea supărat, atunci de ce nu-şi scotea masca aia încruntată? De ce n-avea încredere în mine?

— Nu vrei să spui?

A clătinat din cap.

— De ce nu vrei să spui?

Nici un răspuns.

— Nu vrea să spună fiindcă îi e ruşine! a declarat mama lui Maxime.

— Ți-e ruşine? am repetat cu blândețe, continuând să-l privesc în ochi.

Nici un răspuns.

— Bun, uitați..., a oftat directoarea, nu vă mai rețin cu o chestiune atât de regretabilă. Faptele sunt dovedite şi sunt de neiertat. Dacă Valentin nu vrea să vorbească, cu atât mai rău pentru el. Va fi pedepsit şi aşa va avea timp să reflecteze la purtarea lui.

Suspine uşurate în sala de judecată.

Eu nu-l scăpam pe fiu-meu din ochi. Voiam să înțeleg.

— Întoarce-te în clasă, i-a ordonat ea.

Când se îndrepta spre uşă, l-am iscodit:

— Valentin, nu *vrei* să spui, sau nu *poți* să spui?

A încremenit. Nici un răspuns.

— Nu poți să spui?

Nici un răspuns.

— Nu poți să spui pentru că e secret?

Şi-atunci, fiindcă a dat din cap că da pentru prima oară, mişcarea de balans a gâtului a lăsat două lacrimi uriaşe agățate-n gene să cadă şi să i se prelingă pe obraji.

Of... Mă topeam de drag. În clipa aia îmi doream așa de mult să îngenunchez în fața lui și să-l strâng tare de tot în brațe. Să-l strâng tare de tot și să-i șoptesc la ureche: „Nu-i nimic, micuțul meu, nu-i nimic. Ai un secret de păstrat și îl păstrezi chiar sub amenințare. Eu, știi, sunt mândru de tine. N-am idee de ce-ai făcut asta, dar știu că ai motivele tale și îmi e de-ajuns. Te cunosc. Am încredere în tine".

Bineînțeles, nici nu m-am mișcat. Nu de teamă să n-o supăr pe directoare sau ca să menajez pudoarea fiului meu, ci din respect pentru părinții lui Maxime. Din respect pentru o suferință care n-avea nimic de-a face cu povestea aia stupidă cu roata. Din respect pentru oamenii ăia care și-ar fi dorit și ei foarte mult să îngenuncheze la picioarele fiului lor și să-l strângă la piept.

Nu m-am mișcat, însă deformația mea profesională s-a impus din nou. Mi s-a năzărit fix în clipa aia că era timpul ca ei, eu, Valentin, Maxime și toată școala, reprezentată aici de directoare, să întocmim un al nu știu câtelea raport de expertiză.

Da, era datoria mea să „definesc măsurile de conservare care se impun pentru a proteja lucrarea sau a evita agravarea dezastrelor", așa că am pus mâna pe umărul fiului meu ca să-l împiedic să părăsească încăperea și, lipindu-l de picioarele mele, m-am

răsucit astfel încât să stăm amândoi cu fața la părinții lui Maxime.

I-am privit și le-am zis:

— Ascultați-mă. Nu-i iau apărarea fiului meu. Ce-a făcut nu-i așa de îngrozitor. De altfel, o să mă ajute să repar prostia pe care a făcut-o, fiindcă am în portbagaj un kit de petice pentru repararea cauciucurilor și o să profit de ocazie ca să-i arăt, să le arăt la amândoi, m-am corectat uitându-mă la Maxime, cum se repară o cameră. Le prinde bine să știe și s-ar putea ca lucrul ăsta să le fie de mare folos în viață. Deci, uitați, să trecem peste. Povestea asta cu scaunul nu contează. Important, în schimb, și știu că ce-o să vă spun s-ar putea să vi se pară șocant, însă cred cu tărie lucrul ăsta, este că Valentin, în dimineața asta, s-a purtat frumos cu fiul dumneavoastră. S-a purtat frumos fiindcă n-a făcut nici o diferență între ei. Și știți de ce? Păi, fiindcă nu vede nici una, cred. Pentru Valentin, Maxime nu este nici slab, nici vulnerabil. E un copil exact ca toți ceilalți și, ca toți ceilalți, trebuie deci să se supună aceleiași legi dure care guvernează curtea școlii. N-a făcut nici un fel de discriminare, nici măcar o discriminare *pozitivă*, cum o numim noi, adulții, care încercăm mereu să discriminăm totul. Nu, l-a tratat ca pe un egal. Din motive pe care nu le știm, și pe care nu trebuie să le știm, pentru că secretele copiilor sunt sfinte, Valentin a simțit nevoia să se ia de fiul

dumneavoastră. Dacă ar fi putut, l-ar fi bătut, i-ar fi pus piedică, i-ar fi tras una în umăr sau mai ştiu eu ce, dar – fiindcă nu putea – s-a luat de scaunul lui cu rotile. Era o luptă dreaptă. Era o luptă dreaptă şi aş zice chiar o chestie sănătoasă. Copiii noştri se văd pe picior de egalitate, iar noi greşim – şi-atunci m-am întors spre directoare – acordând atâta importanță unei întâmplări aşa de banale. Dacă Valentin s-ar fi luat la pumni cu alt băiat din curte, am întrebat-o, ați mai fi chemat părinții aşa, de parcă ar fi fost cine ştie ce stare de urgență? Nu. Sigur că nu. Adultul care îi supraveghea i-ar fi despărțit, şi atâta tot. Ei, şi în cazul ăsta a fost la fel. A fost o simplă piedică, nici mai mult, nici mai puțin.

Apoi, întorcându-mă din nou spre părinții lui Maxime:

— ...Vă repet, nu încerc să-l scuz pe fiul meu, nu încerc să-l scuz şi vreau să fie pedepsit, dar susțin în continuare că, departe de a-l umili pe-al dumneavoastră, spărgându-i roata i-a redat onoarea.

Cum mă grăbeam să mă întorc la muncă şi mă enervau toți bătrânii ăia care nu-i înțeleg niciodată pe copii fiindcă au uitat de mult absolut tot din copilăria lor, n-am aşteptat să comenteze lunga mea tiradă şi mi-am continuat lucrările de consolidare.

— Spuneți-mi, m-am adresat directoarei, unde putem găsi un lighean cu apă şi tu, Valentin, împinge

încet scaunul ăsta dezumflat şi vino după mine în parcare.

În timp ce ceilalţi se foiau, încă puţin buimăciţi de evaluarea mea la faţa locului, l-am apucat pe micul Maxime de subsuori ca să-l duc până la lecţia mea despre cum trebuiau făcute lucrurile.

Nu era greu, l-am ridicat ca pe-un fulg, şi eu am fost în clipa aia, da, eu am fost, de departe, cel mai buimăcit dintre cei patru adulţi din încăpere.

Am avut un moment de vertij cum nu mi se mai întâmplase în viaţa mea. Aproape că m-am împleticit.

Nu, scuze, să avem grijă aici, „vertij" nu e cuvântul potrivit. Ridicându-l pe băieţelul ăla de şase ani, nu am avut un moment de vertij, ci am simţit o tristeţe atât de mare, încât forţa ei m-a dezechilibrat.

De ce o asemenea alunecare când abia cu un minut înainte mă ţineam tare pe poziţii şi în convingeri şi predicam în faţa micii mulţimi ca un avocat al apărării?

De-aia.

Pentru că sunt tatăl a trei băieţi. Pentru că în ultimii cinşpe ani mi s-a întâmplat de sute de ori să ridic un copil ca să-l iau în braţe. De sute şi sute de ori.

Pentru că, şi toţi adulţii care au făcut asta de multe ori o să mă înţeleagă, dacă există ceva blând, liniştitor, care să-ţi dea un sentiment de siguranţă,

da, exact asta e, siguranță – şi Dumnezeu ştie că mă pricep la strategii de creştere a siguranței şi de consolidare a pereților de rezistență –, pentru suflet, ca şi pentru trup, când iei un copil în brațe, acela e reflexul „koala".

Nici nu-i ridici bine, şi copiii, ca toți puii de mamifer în situația asta, îmi închipui, îndoaie picioarele şi-ți cuprind mijlocul. Fără să stea pe gânduri. Fără să stea vreodată pe gânduri. E ceva instinctiv. Nici nu întindem bine brațele spre ei, că imediat inteligența lor naturală îi face să se lipească de noi, părându-ne mai puțin grei.

Minunată natură.

Minunată natură, însă aşa de inconsecventă, dăruind unuia ce-i refuză altuia: micul Maxime şi picioarele lui moarte atârnau mai greu decât mine.

Nu mă aşteptam.

Am încetat imediat să mai fiu marele idiot de expert de serviciu care le ştie pe toate şi clădeşte din răsputeri, am tras picioarele copilului în jurul centrului meu de greutate, prinzându-le pe dedesubt, am salutat-o pe directoare apoi şi le-am propus umil părinților să mă urmeze în parcare.

Dacă tot trebuia să peticim roata, măcar s-o peticim împreună, era mai distractiv!

*

Chiar a fost mai distractiv. Pe tatăl lui Maxime îl chema Arnaud, iar pe mama lui, Sandrine. Și nu erau supărați, ci obosiți.

Fiindcă nu mai voiam să mă despart de căldura brațelor fiului lor – dorință inconştientă, presupun, de a-mi ispăşi enervarea şi predica de adineaori, cât şi existența pe acest pământ a celor trei fii ai mei care plesneau de sănătate –, Sandrine a găsit un recipient cu apă şi Arnaud a desfăcut pneul. Tot el şi-a luat sarcina de-a le arăta băieților cum depistezi o gaură într-o cameră uitându-te să vezi unde apar bule mici de aer şi cât de important e să netezeşti şi apoi să cureți bine cauciucul înainte să lipeşti peticul.

În timpul ăsta, eu îi serveam de macara, de graifer, de cărucior elevator şi de nacelă articulată unui băiețel foarte curios.

Rol care m-a încântat. De mult nu mă mai simțisem aşa de util pe un şantier.

Din lipsă de timp, n-am putut să accept invitația la cafea pe care Arnaud şi Sandrine mi-au făcut-o după aceea, fiindcă mă aşteptau măsurătorile mele, însă ne-am despărțit în relații bune şi câtuşi de puțin dezumflați pe când Maxime şi Valentin se întorceau la muncă.

Maxime îşi învârtea singur roţile scaunului şi Valentin mergea alături.

Era cât pe ce să-i strig: „Hai, împinge-l, ce mai stai!“, dar apoi m-am răzgândit.

Un dram de logică, domnule expert, un dram de logică.

*

— 183 milimetri la G1, 79 la G2, 51 la universal şi 12 pe axă, m-a anunțat François când abia închisesem telefonul şi nici nu apucasem să-l bag înapoi (şi, odată cu el, toată neliniştea lui Juliette) în buzunar.

Fiindcă nu spuneam nimic, a adăugat:

— Te miră?

Uşa din spate a maşinii de serviciu era larg deschisă şi, stând confortabil pe un bidon, butona la laptopul aşezat în portbagaj dinaintea lui.

— Nu te miră? s-a mirat el în timp ce eu priveam din nou fațadele nordice de la Résidence des Ormes.

Acest proiect imobiliar extraordinar, cu cincizeci şi nouă de apartamente goale, însă gata să fie livrate „la cheie“ – scria cu litere de patru pe trei pe un panou din fața mea – în luna iulie a anului trecut.

— Mă..., am murmurat eu.

— Ce?

Mi-a făcut semn că nu auzea bine din cauza căştii.

— Cât mai ai?

— Aproape am terminat.

— Termini mai târziu. Hai să mâncăm. Acum nu mai suntem aşa pe grabă.

*

Sincer să fiu, n-aş fi încercat niciodată să aflu secretul lui Valentin, şi probabil că nici nu l-aş fi aflat vreodată dacă Léo, prietenul cel mai bun al lui Thomas al nostru, n-ar fi avut şi el o soră mai mică, tot de şase ani.

Pe soră-sa mai mică o chema Amélie şi era foarte vorbăreaţă.

Ea îi povestise fratelui ei despre „marea tâmpenie" comisă de Valentin – mare tâmpenie care făcuse ocolul întregii şcoli, care fusese singurul subiect de discuţie al tuturor elevilor şi tuturor adulţilor prezenţi acolo în ziua aia şi care avea să rămână în analele curţii şcolii secole în şir, se înţelegea de la sine. Amélie era guralivă şi, chiar în aceeaşi seară, când stăteam cu toţii la masă, iată ce-am auzit Juliette şi cu mine:

Gabriel: Hei, Vava!

Valentin: Ce-i?

Gabriel: E-adevărat că azi i-ai spart cauciucul de la scaunul cu rotile unuia de la tine din clasă?

Valentin: Da.

Hohote de râs ale fraților mai mari.

Thomas: Te-ai crezut în Mille bornes[1], sau ce?

Din nou hohote de râs.

Gabriel: Cu ce-ai făcut asta? Cu o piuneză?

Valentin: Nu.

Thomas: Cu un cui?

Valentin: Nu.

Gabriel: Atunci cu ce?

Valentin: Cu compasul.

Râsete dezlănțuite.

Thomas: De ce? Ce-ți făcuse?

(Și-n asta am recunoscut înțelepciunea copiilor: unu – scaunele cu rotile nu au nimic respectabil în sine, doi – în curtea şcolii nu-ți face nimeni nimic fără motiv.)

Nici un răspuns.

Gabriel: Nu vrei să spui?

Nici un răspuns.

Thomas: Te înjurase?

Nici un răspuns.

Gabriel: Îți furase penarul, prostănacul ăla?

Valentin (şocat): Nu-i deloc prostănac. În plus, are toată seria *Ariol* şi *Kid Paddle*.

---

1. Joc de societate franțuzesc cu cartonaşe, inspirat din cursele automobilistice.

Gabriel: A, da? Păi, atunci, zi-ne ce ți-a făcut...

Nici un răspuns și micul nostru Valentin era din nou gata-gata să izbucnească în plâns.

Băieții cei mari își adorau mezinul. Era, și pentru ei, un cadou și să-l vadă așa, trist și gata să plângă, i-a dat peste cap.

Gabriel: Vava, zi-ne imediat ce ți-a făcut, dacă nu, îl luăm noi mâine la întrebări.

Valentin (pe care o asemenea amenințare l-a făcut să se cutremure din cap până-n picioare): Nu... Nu pot să vă... să vă zic, a hohotit el, fiindcă ma... ma o să mă certe.

Juliette (amuzată și emoționată)(dar mai ales emoționată): Nu, hai. Poți să spui. Promit că nu te cert.

Gabriel (triumfător): A, gata! Știu! E o chestie legată de cartonașele cu pokémoni.

Valentin (distrus): Ddd... daaaa...

Povestea asta cu cartonașele cu pokémoni devenise un subiect foarte sensibil acasă fiindcă Valentin (montat, format, convins, convertit, îndoctrinat și condus de frații lui) era înnebunit după ele și fusese deja pedepsit de mai multe ori din cauza lor. Maică-sa îi interzisese categoric să le ia la școală,

unde erau, de altfel, strict interzise. (Acum înțelegeam de ce se ținuse tare în fața directoarei, preferând să fie pedepsit pentru lașitate decât pentru neascultare.)

În fața unei tristeți atât de adânci și a unei asemenea verticalități morale, mi-am permis, în sfârșit, să fac ce mă abținusem mai devreme în ziua aia: m-am ridicat de la masă și m-am apropiat de fiul meu ca să-i dau o îmbrățișare uriașă.

Stătea în brațele mele, cu mirosul lui de cretă, de nevinovăție, de oboseală, de șampon cu mușețel și de disperare copilărească. Stătea în brațele mele, cu nasul lui umed și lăboanțele lui mari de koala strânse în jurul meu și, de la înălțimea tatălui său, a bâiguit spre frații lui, printre sughițuri:

— M... m-a... m-a min... mințit... M-a făcu... făcut să da... dau la schi... schimb u... un cartonaș ul... ultrarar pe u... unul fără val... valoare păcăli... lindu-mă că e u... un legendar...

— Pe care te-a făcut să-l dai la schimb? l-a întrebat Gabriel calm.

— Pe Heracross-EX cu 220 de peve.

— Ai înnebunit! a exclamat Thomas. Pe ăsta nu-l dai niciodată la schimb!

— Și pe care ți l-a dat? a continuat Gabriel.

— Pe Wigglytuff.

Tăcere.

Cei doi frați mai mari erau knockout. După câteva clipe de uluire pură, Thomas a repetat, nevenindu-i să creadă:

— Pe Wigglytuff? Nenorocitul ăla mic de Wigglytuff cu doar 90 de peve?!?

— Ddd… daaa, a hohotit şi mai tare Valentin.

— Păi… Păi…, se înăbuşea Gabriel de indignare, e de-ajuns să-l vezi pe Wigglytuff ca să-ți dai seama că n-are nici o valoare. E roz tot şi cam prostuț. Zici că-i un pluş de fată.

— Da, dar… mi-a zis că-i un pokémon legendar.

Thomas şi Gabriel erau şocați de-a binelea. Să schimbi un Heracross-EX cu un Wigglytuff era deja ruşinos, dar să faci o asemenea mârşăvie mințind că Wigglytuff e un pokémon legendar era într-adevăr cea mai urâtă şi mai murdară dintre toate măgăriile tolerate în curtea şcolii. Mă uitam la mutrele lor abătute, de curci plouate, şi râdeam din toată inima. Doi mici mafioți traşi pe sfoară de-un Joe Pesci de şase ani jumate.

După un minut de tăcere mormântală în care nu s-a auzit decât zăngănitul tacâmurilor, Thomas a zis, ca un dangăt de clopot:

— Ai fost prea drăguţ, Valentin. Ai fost mult prea drăguţ. Trebuia să-i spargi amândouă roţile mincinosului ăluia nenorocit...

*

După ce l-am băgat în pat şi l-am învelit bine, l-am întrebat:

— Ia zi-mi şi mie, ce înseamnă chestia asta, peve?

— Punct de viaţă.

— Aha... înţeleg...

— Cu cât pokémonul tău are mai multe PV, a adăugat scoţând un cartonaş de sub saltea şi arătându-mi numărul din dreapta sus, cu atât e mai puternic, înţelegi?

Ştiam că nu-i deloc momentul, însă nu m-am putut abţine să adaug:

— Mai ai cartonaşul ăla cu Wigglytuff?

S-a întunecat imediat la faţă.

— Da, a murmurat, dar n-are nici o valoare...

— N-ai vrea să mi-l dai la schimb? l-am întrebat stingând veioza de la capul patului.

— A, nu... nu ţi-l dau la schimb, ţi-l dau de tot. Chiar că n-are nici o valoare. De ce-l vrei?

— Să-l păstrez ca amintire.

— Ca să-ţi amintească de ce? m-a întrebat el căscând.

*

Valentin a adormit înainte să afle răspunsul meu, ceea ce a fost o întâmplare fericită, fiindcă nici eu nu-l aflasem.

Ce-aş fi putut să-i răspund?

Să-mi amintească de tine. Să-mi amintească de mine. Să-mi amintească de fraţii tăi şi de mama voastră. Să-mi amintească de ziua asta.

Când aflu răspunsurile, scriu rapoarte.

Îmi petrec viaţa scriind rapoarte, asta mi-e meseria.

Uite, se face aproape trei dimineaţa, toată casa e cufundată în somn, iar eu stau încă la masa din bucătărie şi tocmai mi-am încheiat primul raport de expertiză fără concluzie.

Voiam doar să notez ce-am trăit azi.

Familia mea, meseria mea, grijile mele, ce mă miră încă şi ce nu mă mai miră, naivitatea mea, privilegiile mele, norocul meu…

Fundaţiile mele.

Punctele mele de viaţă.

Infanteristul

Unde eşti, Louis?
Unde eşti şi ce-au făcut cu dumneata?
Te-au incinerat? Te-au îngropat? Putem încă veni să te vedem?
Şi, dacă da, unde? Unde-anume?
La Paris? În provincie?

Unde eşti şi cum ar trebui să mi te-nchipui acum?
Sub o lespede? În fundul unui cavou? Într-o urnă?
Îmbrăcat, întins, machiat şi aproape descompus, sau cenuşă?
Ori presărat, risipit, împrăştiat
pierdut

Louis.
Erai aşa de frumos…

Ce-au făcut cu dumneata?

Ce-au făcut cu dumneata şi, de altfel, cine sunt ei? Cine-s oamenii ăştia despre care nu vorbeşti niciodată?

Aveai o familie?

Da. Sigur că da. Zilnic o iau pe vreun bulevard care-ţi poartă numele. Am uitat care era legătura dumitale de rudenie cu acest victorios mareşal al imperiului, însă e clar că aveai o familie.

Care?

Cine sunt ei? Ce-nseamnă ei?

Îi iubeai? Te iubeau? Ţi-au respectat ultimele dorinţe?

Care erau ultimele dumitale dorinţe, Louis?

rahat, Louis,
rahat
mă calci pe nervi

Seul, zece seara, sunt cantonat într-o cameră de hotel de la etajul patruzeci şi unu al unui turn abia răsărit. Cred că sunt primul ei ocupant. Cei care au pus mocheta şi-au uitat cutterul, iar pereţii duşului sunt încă acoperiți cu folie protectoare.

Vin de la Toronto, unde am avut întâlnire după întâlnire timp de trei zile după două vizite-fulger pe şantiere de producţie, unul în Varşovia şi celălalt la periferia Vilniusului. Am acumulat atâtea ore de decalaj într-un sens şi apoi în celălalt, încât ceasul meu biologic nu mai are nici o legătură cu realitatea, oricare ar fi ea. Rezist doar, rezist.

Căutând un memoriu pentru un comisionar de la Tao Tanglin cu care iau mâine micul dejun, am dat iar din întâmplare peste fişierul ăsta, *Fără titlu 1*, în măruntaiele calculatorului. Nu-mi mai amintesc să fi scris cuvintele astea şi chiar mi-e greu să cred că eu am făcut-o.

Tocmai deschisesem cadoul de la dumneata. Eram nefericit. Băusem.

Ca o sugativă.

Louis.

Uite-mă din nou.

Au trecut mai multe luni şi uite-mă din nou astăzi, mai calm şi mai puţin din topor, şi totuşi îmi pun încă aceleaşi întrebări, să ştii...

Îmi pun aceleaşi întrebări şi ajung mereu la aceeaşi concluzie: îmi lipseşti, prietene.

Îmi lipseşti grozav.

Cum aş fi putut să-mi închipui că o să-mi lipseşti atât de mult? Nu e un fel de-a spune, nu zic „Îmi lipseşti" ca şi cum aş veni să mă plâng dumitale de o lipsă de somn, de soare, de curaj sau de timp, ţi-o spun ca şi cum mi-ar lipsi o parte din mine, poate cea mai bună. Singura paşnică şi cea mai binevoitoare. Cea de mai bine voitoare.

Mă veghezi astăzi aşa cum ai vegheat asupra mea în urmă cu doi ani.

Doi ani, Louis, doi ani.

Cum e posibil?

Să fi pus atât de multă viaţă în atât de puţine zile...

„Membru fantomă, halucinoză, PATOL. s.f.: percepție iluzorie și adesea dureroasă a unui membru amputat. Durere ce reapare din cauza stresului, neliniștii și schimbărilor meteorologice."

Uite prin ce trec când mă gândesc la dumneata. E ridicol, nu?

E ridicol. Pe lângă că-mi ești busolă, mi-ai devenit și barometru.

La cea mai mică piedică, la cea mai mică oscilație, mă pipăi și caut dovada absenței dumitale.

Te caut fără încetare, Louis. Moartea dumitale e ca un poanson care mi-a fost înfipt în țeastă și, la cea mai mică îndoială, poc, mai cade o bucată.

Poc.

O să sfârșesc despicat în două.

Scriu aiureli.

Scriu aiureli de teamă să nu spun aiureli.

Doi ani.

Abia.

Cât de puțin timp.

Cât de puțin timp și cât regret anii ăștia pierduți.

Am fi putut să ne întâlnim mai devreme, dar eram așa de pudici, dumneata și cu mine.

Aşa de pudici, de distanţi, de ocupaţi.

Aşa de preocupaţi.

Aşa de tâmpiţi, într-un cuvânt.

Am mii de probleme mai urgente de rezolvat, însă tânjesc să fiu cu dumneata.

Tânjesc să-ţi vorbesc, să te revăd, să te aud.

Să mă calez din nou.

Momentul e bine ales. Sunt, cum îţi spuneam, cât de puţin viu cu putinţă.

Louis...

Nu te mişca.

Îmi torn un pahar şi mă-ntorc.

*

Dumneata erai avocat, eu conduceam o întreprindere – o conduc încă –, eram vecini de palier şi ne întâlneam uneori la lift sau în holul acelui imobil luxos din arondismentul 16 al cărui ultim etaj îl împărţeam.

Ne întâlneam, însă nu făceam decât să ne salutăm printr-un semn mic din cap distrat şi obosit, încăpăţânaţi cum eram, catâri cum eram, vite de povară cum ne străduiam să devenim, fiecare încovoiat sub

greutatea propriei importanțe și a dosarelor uriașe pe care greșea aducându-le în cercul lui intim.

(Începusem să scriu „acasă", „pe care greșea aducându-le acasă", dar după aceea m-am răzgândit. Oare eu aveam o casă? Oare dumneata aveai o casă? Am înlocuit cuvântul cu „cercul lui intim", însă e și mai grotesc. Cercul nostru intim. Ce aiureală! De ce nu cercul de la Racing Club de France[1] sau de la Interallié[2], dacă tot sunt la capitolul ăsta?

Dumneata și cu mine n-am fost niciodată mai intimi decât membrii unui club privat, oricât de elitist ar fi el. Nu că ne-ar fi lipsit ocaziile, însă nu aveam timp. O, Doamne! Nu aveam timp. Nici pentru vânătoare, nici pentru golf, nici pentru putere și cu atât mai puțin pentru intimitate.

Intimitate...

Titlul unei reviste pentru coafeze, nu-i așa?

Cât despre cuvântul *foyer*[3], pentru mine el avea mai degrabă un sens fiscal și mă ajuta să calculez la

---

1. Racing Club de France – club sportiv fondat în 1882, foarte popular în Franța.
2. Cercle de l'Union Interallié – club privat parizian, înființat în 1917, unde elitele franceze (politicieni, oameni de afaceri, diplomați, jurnaliști, militari etc.) pot socializa și lua masa.
3. „Casă", „cămin", dar și „foaier".

cât se ridica impozitul meu pe venit, pe când pentru dumneata…

Pentru dumneata, care locuiai singur, nu ştiu.

Evoca inima teatrelor şi a operelor, cred. Traveele, culoarele, antractele…

Ieşeai des şi… Nu. Nu cred nimic. Nu ştiu nimic.

Erai aşa de secretos…

Mi s-a întâmplat adesea, când plecam şi trebuia să prind primele zboruri de dimineață, să mă întâlnesc cu dumneata înainte să mijească zorii. Te zăream atunci fugitiv, în timp ce şoferul meu se grăbea să-mi deschidă portiera unei maşini supraîncălzite, şi imaginea aceea a dumitale, atât de frumos, atât de palid, cu mâinile în buzunare, cu gulerul ridicat, cu fața voalată de noapte şi cu nasul pe jumătate în fular mă însoțea multă vreme.

Drumurile mele la aeroport, orele de aşteptare, planurile de bătaie, trupele de adunat, investitorii de liniştit, partenerii de convins, momentele mele de descurajare, ale lor, îndoielile mele, ale lor, reputația mea, duritatea, oboseala, migrenele mele, durerile mele de stomac, camerele mele de hotel mereu goale, familia mea nelipsită din căsuța vocală, decalajele orare necontenite, farmacia mea de campanie, insomniile mele… toată viața asta de infanterist al

capitalismului, toată viața asta de care pe care, de luptă, de pasiune pe care am ales-o, pentru care m-am bătut, pe care o respect chiar, da, pe care o respect, dar care mă epuizează, din ce în ce mai tare de când ai dispărut, nu însemna mai mult, în acele clipe, decât amintirea siluetei dumitale elegante.

A siluetei dumitale. A dumitale. A libertății dumitale.

A ceea ce credeam că-i libertate.

O femeie cultivată căreia tocmai îi povestisem (o să-ți spun mai târziu în ce împrejurări) despre aceste întrevederi matinale, mărturisind că-mi aduceau o ciudată alinare, mi-a răspuns batjocoritor:

— Parcă ați fi Paul Morand interpelându-l pe Proust...

N-am zis nimic. Preferam să par pedant decât idiot.

Nu s-a lăsat păcălită. M-a privit drept în ochi câteva clipe bune, cât să-mi dea de înțeles că sunt, ei, da, chiar așa, din păcate, iar dovada erau acele clipe lungi în sine, un pedant de cea mai joasă speță – un idiot de pedant –, apoi, lucrul ăsta fiind de la sine înțeles, și-a apropiat fața de a mea și a adăugat cu frumoasa ei voce gravă:

— „Proust... La ce chefuri mergi noaptea de te-ntorci cu ochi atât de obosiți și de lucizi? Și prin

ce spaimă interzisă nouă ai trecut ca să ajungi aşa de bun şi de-ngăduitor?“[1].

Tăcere.

Ea: Cam aşa ceva, nu?

Eu:...

Ea: Nu spuneți nimic.

Nu spuneam nimic pentru că...

Hmm.

Bunătatea dumitale, Louis.

Bunătatea dumitale.

S-a lăsat noaptea. Poluarea şi luminile oraşului nu dau nici o atenție acestui lucru, dar eu, care sunt atât de aproape de dumneata, în camera mea fantomă aflată la aproape două sute de metri de pământ, nici nu ştii cât sunt de fericit la gândul de a-mi petrece seara în compania dumitale.

Ca altădată.

---

1. Aluzie la versurile lui Paul Morand din „Ode à Marcel Proust“: „Proust, à quel raout allez-vous donc la nuit / pour en revenir avec des yeux si las et si lucides? / Quelles frayeurs à nous interdites avez-vous connues / pour en revenir si indulgent et si bon?“, referitoare la ieşirile nocturne ale romancierului la bordelul lui Albert Le Cuziat.

*

E aproape miezul nopții. Tocmai am citit ce-am scris. 1.337 de cuvinte. Două ore de mâzgălit și un minibar întreg ca să scot 1.337 de cuvinte.

Ce performanță.

Și-ncă 1.337 de cuvinte care nu vor să spună nimic în plus. Care nu înțeleg nimic, nu exprimă nimic, care doar repetă: „Gura, Cailley-Ponthieu, gura, du-te la culcare". Te învârți în jurul cozii, te lungești, faci pe grozavul. Habar n-ai să scrii. Nu știi să te exprimi. Nu ești în stare să exprimi în cuvinte cel mai mic sentiment, pur și simplu nu ești în stare. N-ai fost niciodată. Nu te interesează.

Ce chestie laborioasă. Ce chestie laborioasă și pretențioasă.

„Un poanson care mi-a fost înfipt în țeastă" și de ce nu un pic de Proust, dacă tot suntem la capitolul ăsta? Hai, hai. Ridică-te, te rog.

Înghite-ți somniferele, ucide fiara și prăbușește-te.

Un poanson care ți-a fost înfipt în țeastă...

Dar nimic nu-ți rămâne în căpățână, bătrâne. Nimic. Și-ncă și mai puțin în carne. Deci, vezi, chiar și aici. Chiar și aici spui „carne" ca să nu spui „inimă", atât

de tare te indispune cuvântul ăsta. Inimă, Cailley, inimă. Știi bine la ce mă refer, organul ăla care se activează înăuntrul tău. Pompa aia. Motorul ăla.

Închide calculatorul şi du-te la culcare. Du-te să prinzi puteri.

Du-te să prinzi puteri ca să poți continua să-ți tragi vagoanele mâine-dimineață.

Linişte acolo sus, linişte. Am băut, beau, totul o să se rezolve. Trebuie. Trebuie să iasă. E ca o lăsare de sânge. Trebuie să termin cu dumneata. Trebuie să te îngrop şi eu. Să te îngrop sau să te împrăştii, nu contează, cum vrei, cum ai fi vrut, însă trebuie neapărat să termin cu doliul ăsta de care m-a lipsit discreția dumitale.

Trebuie să te readuc la viață pentru ultima oară ca să-ți pot spune în sfârşit adio.

Să-ți spun adio, să te las în sfârşit să te odihneşti în pace şi să fiu din nou în stare să deschid cadoul de la dumneata fără să plâng cu lacrimi cât pumnul.

*

Spuneam mai sus că eram şi unul, şi celălalt foarte rezervați şi că nu ne salutam decât cu o înclinare politicoasă din cap când ne întâlneam în spațiile comune ale blocului, dar nu e întru totul adevărat. Pantofii

noştri, Louis, pantofii noştri erau mai flexibili decât noi şi ei sunt cei care, adu-ţi aminte, au făcut primul pas.

Dumneata şi cu mine împărtăşeam această slăbiciune vinovată: pantofii, iar când ne întâlneam, nu ne salutam doar, ci ne aruncam şi o privire furişă. Nu ne măsuram din cap până-n picioare, profitam de eschivările noastre pentru a verifica dacă măcar un lucru în lumea asta nebună merge cum trebuie: pe orice vreme, ploaie, vijelie sau ninsoare, vecinul din faţă poartă întotdeauna pantofi făcuţi de comandă şi impecabil ceruiţi.

Ce consolare, nu-i aşa? Da. Ce consolare… O consolare cu neputinţă de conceput pentru cine nu cunoaşte plăcerea călcâiului care alunecă pe limba unui încălţător dimineaţa devreme, a perechii perfecte de şireturi ce ţine sufletul la fel de bine ca piciorul, a unui bombeu perforat ce adaugă puţină fantezie la capătul costumelor care nu îngăduie nici una, a unei cusături norvegiene ce îţi dă iluzia că e trainică, pe lângă faptul că-i elegantă, a unei patine care spune mai multe despre tine şi despre trecutul tău decât ai fi în stare vreodată să spui tu însuţi sau a lemnului calapoadelor pe care nu te poţi abţine să-l mângâi înainte de-a le băga într-un pantof extenuat şi care netezesc imediat cutele unei căpute şi ale unei zile la fel de greu încercate.

Dumneata şi cu mine o cunoşteam şi ne eram recunoscători unul altuia pentru asta. Fiindcă oricât de fugare ar fi fost privirile pe care ni le aruncam, ele nu erau mai puțin apreciative. Privirea atotştiutoare a cunoscătorului, *connoisseur only*, care îşi recunoaşte egalul după pantofi, dublată de cea a omului rezervat care-şi exprimă stângaci recunoştința. Zâmbetul imperceptibil ascuns în salutul imperceptibil din cap care spune aproape: Mulțumesc, scumpe coreligionar, mulțumesc. Te binecuvântez.

Oricărui om de rând care poartă adidaşi i s-ar părea cu siguranță că exagerez, însă dumneata şi alți câțiva mă ascultați fără să clipiți. Un pantof frumos, Louis, o pereche de încălțări frumoase, nişte pantofi Derby, nişte mocasini drăguți, o cataramă frumoasă, o pereche de pantofi Buck imaculată, una de pantofi Oxford Saddle din piele şi box, un calapod din lemn de arin, o piele întoarsă de vițel în ape, nişte cordovan care scârțâie când se îndoaie, un lustru frumos ca vernisul, o cremă cu ceară de palmier... O, Doamne. Cât e de frumos.

Arsenalul de patron obligă, dumneata nu m-ai văzut niciodată încălțat decât cu pantofi Oxford negri cu botul dintr-o singură bucată sau cu o cusătură transversală ori, la rigoare, la rigoarea rigorilor, într-o

vineri, o vineri fără vreo piedică anunțată, cu bot perforat (ce nebunie), dar dumneata, mai ales când te-am cunoscut mai bine, câte emoții mi-ai oferit. Câte conversații. Câte discuții aprinse. Despre un model mai degrabă decât altul, o anumită greșeală de stil mai degrabă decât alta, un pantofar ungur mai degrabă decât unul vienez și unul vienez mai degrabă decât unul newyorkez, despre o estimare, o nebunie, o renunțare, despre un cizmar stabilit la dracu-n praznic, despre moliciunea unei cârpe vechi și catifelate sau lungimea firelor unei perii de lustruit. Câte ore ne-au luat toate astea, toate întrebările astea existențiale? Câte? Mi se pare că n-am vorbit niciodată decât despre asta, despre pantofi, despre pantofii noștri minunați – de ceruit, de fantazat în legătură cu ei sau de dat la pingelit –, și că, făcând asta, ne-am destăinuit mult unul celuilalt.

În viață există colegi de clasă, de facultate, camarazi de armată, colegi de serviciu, amici buni, prieteni vechi, prieteni ca Montaigne și La Boétie, și mai există întâlniri ca a noastră. Care sunt cu atât mai nesperate, cu cât nu se bazează pe nimic, pe nici un trecut comun, și care, tocmai datorită acestui nimic comun pe care-l au în comun, dau curs liber, sub acoperirea unui lucru complet diferit (în cazul nostru, pantofii bărbătești), celor mai mari momente de abandon.

Nimic nu se spune, totul se înțelege.

Sau nevăzuta pradă a prieteniilor de contrabandă.

Dar prea o iau înainte, prea o iau înainte...

Uite, suntem abia în holul de la intrare sau în casa scării şi aruncăm priviri furişe spre vârful pantofilor celuilalt, când prima oară ne-am întâlnit cu adevărat pe palierul nostru şi în seara aia stăteam, mă clătinam mai degrabă, în cămaşă şi-n picioarele goale în fața dumitale.

*

Asta se-ntâmpla cu ceva mai bine de doi ani în urmă, spre sfârşitul lui decembrie, când zilele sunt extrem de scurte şi absența luminii, pe lângă neliniştea pe care ți-o dau bilanțurile contabile, auditorii şi petrecerile de familie, ne face pe toți foarte vulnerabili.

Mereu am muncit ca un măgar, dar parcă mai ceva în perioada aia. Eram în plină criză a petrolului şi mă simțeam ca personajul ăla din desene animate gen Tex Avery care se căzneşte până la epuizare să astupe nişte găuri pe unde țâşneşte un lichid, alergând înnebunit de la o catastrofă la alta fără a reuşi vreodată să astupe ceva.

Deplasările încolo şi-ncoace, întrunirile interminabile şi partidele dure de alba-neagra pe care le jucam

cu bancheri lipsiți de talent îmi țineau loc de petice adezive, lampă de sudură și dopuri de plută. Nu intru în detalii fiindcă le cunoști, Louis. Ți-am povestit toate astea. Ți le-am povestit mai târziu, când furtuna aproape trecuse și m-ai silit, fără să mă silești vreodată să fac nimic, să le retrăiesc prin viu grai ca să *înțeleg*.

Să înțeleg ce mi se întâmplase, ce pierdusem și mai ales, tot după dumneata, ce câștigasem.

(Ca să fiu sincer până la capăt, n-am înțeles prea bine ce voiai să spui cu asta. Mi se pare că, în afară de prietenia noastră, n-am câștigat mare lucru din povestea asta penibilă, dar nu prea contează. În astfel de cazuri îmi replicai întotdeauna: „Ai răbdare. Ai răbdare". Ei, ascultă aici, chestia asta chiar pică bine, azi dumneata ești mort, iar eu nu mai am viață de familie și lucrez mult mai mult decât înainte, deci am toată răbdarea din lume.)

Trebuia să iau avionul spre Hamburg, mă trezisem foarte devreme și Ariane intrase în baie în timp ce mă rădeam. S-a așezat în spatele meu, pe marginea căzii.

Fiindcă purta o cămașă de noapte deschisă la culoare, iar cardiganul pe care-l împrumutase de la mine avea mânecile prea lungi, nelăsându-i mâinile la vedere, și nu era încheiat la nasturi, ci înfășurat în jurul ei, și fiindcă se strângea în brațe, legănându-se

uşor înainte şi-napoi, cu capul plecat şi părul despletit, am avut senzația cumplită că mă aflu în fața imaginii unei nebune. A unei smintite în cămaşă de forță. Dar nici vorbă de asta, dacă stătea aşa era ca să se adune, să se asigure că o să se țină tare când o să ridice în sfârşit capul, şi legănarea aia uşoară n-avea nimic nevrotic, dimpotrivă, era exact opusul: un fel de-a-şi lua elan.

(Mă gândesc adesea la greşeala asta, Louis, şi mi se pare că... că dezastrul vieții mele se reflectă în întregime în oglinda asta aburită: îi distrug pe oamenii pe care-i iubesc, reducându-i întotdeauna la nişte ființe mai slabe decât mine. Ariane n-avea nimic dintr-o nebună în dimineața aia, doar îşi aduna tăcută forțele ca să-şi facă un pic de curaj. Nu înțeleg niciodată nimic. Ea era atotputernica, ea era.)

Am întrebat-o dacă o trezisem, iar ea mi-a răspuns că nu închisese un ochi toată noaptea şi, cum nu aveam nici o reacție (o ascultasem măcar?), a adăugat foarte încet că pleacă, ia fetele şi pleacă, se mută într-un apartament aflat la două străzi mai încolo, dar că pot să le văd când vreau, „Mă rog... când poți", s-a corectat cu o strâmbătură amară, însă că ăsta e capătul drumului. Că nu mai poate, că nu sunt niciodată acolo, că întâlnise pe cineva, un bărbat atent, care avea grijă de copiii lui şi-i lua la el o săptămână

din două, deşi nu era sigură că se îndrăgostise, însă voia să încerce să trăiască viața asta ca să vadă cum merge. Ca să vadă dacă e mai blândă, mai uşoară, mai simplă. Că luase hotărârea asta atât pentru fete, cât şi pentru ea însăşi. Că viața aici devenise prea grea. Că sunt tot timpul absent. Chiar şi acasă. Mai ales acasă. Că stresul meu e molipsitor şi că ea îşi doreşte altfel de copilărie pentru Laure şi Lucie. Că soțul portăresei o să vină după bagajele lor în seara aia, că n-o să ia nimic altceva în afară de hainele ei, ale fetelor, nişte cărți, nişte jucării şi cheia casei din Calvi pe care i-o făcusem cadou când împlinise patruzeci de ani, că deocamdată nu se pune problema divorțului, că o ia cu ea pe Mako, bona-menajeră, dar că aceasta o să vină aici în prima parte a zilei, că o să mă simt acasă ca la hotel, fiindcă tot îmi place atât de mult, cu patul făcut şi curățenie în baie în fiecare dimineață. Că o să folosească în continuare contul nostru comun, însă numai pentru copii, că are bani şi nu vrea s-o întrețin, că o să fie întotdeauna înțelegătoare în ce le priveşte pe fete, că o să le pot lua când doresc şi cât doresc, însă pentru vacanța aceea – care, sigur nu ştiam, începea din seara aia – totul era deja aranjat: le ducea să petreacă cincisprezece zile la soare cu ea.

Am luat un prosop, mi-am tamponat fața şi, când m-am întors în sfârşit, ea a spus:

— Știi de ce te părăsesc, Paul? Te părăsesc pentru că nici măcar nu te-ai tăiat. Te părăsesc pentru că ești genul de bărbat pe care poți să-l anunți toate lucrurile astea și scapă fără cea mai mică zgârietură.

— ...

— Ești un monstru, Paul Cailley-Ponthieu. Un monstru drăguț, dar un monstru.

N-am răspuns. Era o lamă veche și eram deja în întârziere.

Am reușit să mă agăț de telefon până la poarta de îmbarcare, însă, când mi-am dat seama că avionul o să aibă cel puțin cincizeci de minute întârziere (din cauza lipsei de vizibilitate), am întrerupt orice discuție și m-am prăbușit pe un scaun.

Un necunoscut m-a scos din apatie.

— Vă simțiți bine, domnule?

I-am cerut scuze, m-am adunat și am plecat la Hamburg.

Șoferul m-a lăsat din nou în fața casei, în jurul orei douăzeci, chiar în aceeași seară.

La intrarea în apartament erau o grămadă de cutii: „Pantofi eu“, „Haine vară fete“, „Plușuri Lucie“, „Lenjerie Ariane“. Bine.

Mi-am scos fularul, paltonul, haina, cravata, ceasul, butonii, pantofii şi şosetele, am verificat corespondenţa, mi-am turnat ceva de băut şi tocmai dădeam drumul la apă în cadă ca să fac o baie când a sunat interfonul. Era Julio. Curăţătorul.

Bineînţeles, l-am ajutat şi eu. Nu că aş fi ţinut neapărat, însă nu puteam să stau cu mâinile-n sân şi să mă uit cum bietul băiat cară rufele murdare ale familiei mele fără să-i dau o mână de ajutor. De altfel, soţia mea v-ar confirma: sunt un monstru, dar unul drăguţ. Un monstru drăguţ.

Fiindcă Julio şi cu mine monopolizam liftul, te-ai hotărât, în cele din urmă, să o iei pe scări şi să urci cele şase etaje în ritmul dumitale.

Ai ajuns sus cu răsuflarea tăiată. Nu mai aveai douăzeci de ani şi erai destul de încărcat: două dosare groase sub braţul stâng şi un coş de răchită plin cu provizii în mâna dreaptă. Un coş din care ieşeau tulpini de ţelină şi frunze de praz. Mi-aduc aminte pentru că nu mă aşteptam deloc la aşa ceva. Nu mi te-aş fi închipuit niciodată făcând treburi casnice. Nu ştiu de ce. Pur şi simplu nu-mi închipuiam că un bărbat cu pantofi Derby cu cataramă ar putea găti.

E stupid, dar m-am cam strâmbat când am văzut prazul, mărturisesc.

(Nu pot spune în apărarea mea decât că pe vremea aia eram foarte bazal. Foarte sumar.)

Deci iată, ne-am întâlnit față în față când eram cu moralul la pământ. Eu în picioarele goale, dumneata încălțat cu nişte pantofi Aubercy şi ne-am salutat la fel de discret ca de obicei. N-ai aruncat nici o privire spre lift sau spre apartamentul meu, doar te-ai strecurat printre două cutii şi ai închis uşa în urma dumitale.

Eficientul Julio a curățat repede locul şi cel mai rău a fost că nu m-am putut abține să-i dau bacşiş. Nici măcar n-am stat să mă gândesc. E ceva instinctiv la mine. Le mulțumesc întotdeauna oamenilor şi le mulțumesc întotdeauna cu bani. Aud de-aici țâțâiturile de protest ale lacheilor sentimentului. Le-am auzit toată viața, toată viața. Doar că, vedeți, în ce-l priveşte pe Julio mi se pare că o bancnotă de cincizeci strecurată într-un mic mulțumesc i-ar fi făcut la fel de multă plăcere ca un mare mulțumesc strecurat în absolut nimic. Și moralitatea lui n-are nimic de-a face cu chestia asta.

Nici a mea, de altfel.

Toată viața mea, lumea a încercat să mă facă să mă simt vinovat pentru că câştig bani frumoşi. Pentru că-i câştig şi mă folosesc de ei ca s-o iau pe scurtătură, atât cu lucrurile, cât şi cu oamenii. Pentru că vreau să cumpăr totul, mai ales dovezile de afecțiune. N-am ştiut niciodată cum să mă apăr. Chiar n-am idee ce să spun. Mă pricep să fac bani la fel de bine cum alții se pricep să-i cheltuiască şi îi dau cu uşurință pentru că ştiu cât e de la-ndemână, simplu. Din cauza prețului pantofilor noştri, am atins adesea acest subiect (nu abordam nici unul, însă le atingeam aproape pe toate) şi dumneata susțineai întotdeauna că oamenii ăştia de bine sunt până la urmă mai obsedați de bănet decât mine. „Eşti mai presus de orice bănuială, dragul meu Paul. Pentru dumneata“, subliniai doar, „banii n-au nici o valoare fiindcă ai avut bani de când te ştii. Oamenii ăştia sunt mărginiți. Lasă-i încolo. Lasă servitorimea. Lasă.“ Iar când asta nu era de-ajuns ca să mă consoleze pentru faptul că eram atât de prost înțeles, întotdeauna risipeai până la urmă norii citându-l pe Alphonse Allais: „Să nu ne luăm în serios, n-o să existe nici un supraviețuitor“.

(Iartă-mă, dragul meu Louis, dar profit de această ultimă seară împreună ca să-mi deschid inima un pic mai mult decât de obicei.) (Din cauza altitudinii, probabil.)

Julio a curățat locul, spuneam, aşa că am închis uşa în urma mea, cum făcuseşi şi dumneata cu câteva minute mai devreme.

Uite, mi-e greu să povestesc. Ar trebui, ca să descriu totul cu exactitate, să folosesc cuvinte pe care nu ştiu să le manevrez. N-am fost învățat niciodată. Sau n-am vrut niciodată să învăț. Prea laşe. Prea coruptibile. Prea puțin fiabile. Prea manevrabile, tocmai. Și asta pentru că eram captivul, prizonierul interiorului, idiotul terminat care eram în acel moment anume al vieții mele.

Aveam cincizeci şi patru de ani, conduceam o întreprindere înființată de străbunicul meu, eram singur la părinți, tatăl meu murise pilotându-şi avionul când aveam zece ani, mama mea, regenta, abdicase în cele din urmă şi se afunda în Alzheimerul ei, prima mea soție plecase cu fiul nostru în Statele Unite, cea de-a doua plecase cu cele două fete ale noastre la un bărbat „atent" (şi distanța mi se părea mult mai înspăimântătoare), iar apa din cadă se răcea. Uite. Asta-i tot.

Asta era tot ce aveam de spus.

Nu ştiu de cât timp stăteam deprimat în fața... nu-mi amintesc, se făcuse deja întuneric când am auzit bătăi la uşă.

Mi-am încropit o mască în formă de chip cât de cât prezentabilă, însă probabil că, din grabă, mi-o pusesem

invers, fiindcă te-am văzut, pe dumneata, cu fața căzută pentru o fracțiune de secundă înainte să-ți vii în fire, luându-ți o mină impasibilă, și să mă anunți:

— Supă făcută-n casă. O sticlă de Mission Haut-Brion din 2009. Humphrey Bogart și Audrey Hepburn.

Și, fiindcă mie îmi pierise glasul, ai adăugat:

— Luăm masa în zece minute. Las ușa întredeschisă. Ne vedem imediat.

Și te-ai răsucit pe călcâie.

O, mulțumesc, Louis. Mulțumesc.

Îți mulțumesc că aveai un ton atât de calm și de hotărât, încât m-am trezit imediat în pielea unui băiețel somat să se ducă să se spele pe mâini.

Cum devenea totul simplu dintr-odată.

La masă...

Eram chemat la masă.

Am pornit deci spre baie, am început să mă stropesc cu apă rece pe față și m-am... Cât mi-e de greu să spun lucrurile astea. Cât de mult mă costă. Și m-am... Și s-a topit. Masca s-a topit. Ceva s-a topit între mâinile mele. Cineva s-a... Mă rog. Să lăsăm asta. Apă, apă peste tot, cum ar spune poetul.[1]

1. Aluzie la Samuel Taylor Coleridge și la versul „Apă, apă peste tot“ din „Balada bătrânului marinar“.

Mi-am dat jos cămaşa, mi-am frecționat brațele, pieptul, gâtul, umerii, buricul, iar în cele din urmă m-am ridicat şi... l-am recunoscut. L-am recunoscut pe micul moştenitor Cailley, care nu avea voie să plângă în public. Gata, Paul, gata. Adu-ți aminte că ai avut mult noroc în viață.

L-am recunoscut sub crusta lui, sub scoarța lui, complet despuiat, în aceeaşi oglindă în care nevastă-sa începuse să-l jupoaie de viu cu câteva ore-n urmă.

Da. Mulțumesc, Louis. Mulțumesc că mi-ai îngăduit lucrul ăsta: să mă dezbrac de tot în sfârşit.

*

Apartamentul dumitale era cufundat în semi-întuneric. Am străbătut un hol bazându-mă doar pe lumina lumânărilor pe care le aşezaseşi pe o măsuță joasă în această harababură de rafturi, cărți, dosare, hârtii împrăştiate şi teancuri de ziare vechi ce trebuia să fie salonul.

În fața unei canapele confortabile mai era aranjată o masă pentru două persoane. O față de masă drăguță, două farfurii adânci aşezate pe două farfurii întinse, două linguri de supă din argint, două pahare de vin, o sticlă adusă ca să fie la temperatura camerei, o bucată de brânză pusă pe un fund mic de lemn şi un coş de pâine.

Ți-am auzit în depărtare glasul invitându-mă să iau loc şi imediat ai apărut încins cu un şorţ, ţinând în mâini o supieră aburindă.

Cu un polonic mare, o antichitate, m-ai servit generos, apoi ai măcinat puţin piper deasupra şi mi-ai turnat de băut.

Pe urmă ţi-ai dezlegat şorţul, te-ai aşezat lângă mine pe canapea, ai oftat uşurat, ţi-ai dus paharul la nas, l-ai mirosit, ai zâmbit, ai luat telecomanda, m-ai întrebat dacă am nevoie de subtitrare, eu am clătinat din cap, dumneata ai încuviințat, ai dat drumul la *Sabrina* şi mi-ai urat poftă bună.

Aşa că am petrecut împreună cu încântătoarea Audrey, care tocmai se întorsese – cât de bine pica asta – de la cea mai bună şcoală de gătit din Paris.

Delicios. Delicioasă.

Când au tăcut viorile, iar romanța, brânza Beaufort şi sticla de vin s-au terminat, m-ai condus până la uşă în tăcere şi mi-ai urat noapte bună, înainte să-mi dai întâlnire în seara următoare la aceeaşi oră.

Eram aşa de perplex, că abia dacă ți-am mulțumit.

Și, în ciuda tuturor aşteptărilor, am dormit bine în noaptea aia. Am dormit bine, bine de tot.

(În punctul în care ne aflăm, pot să-ți mărturisesc această plăcere solitară: am adormit gândindu-mă la papucii dumitale drăguți.) (Shipton & Heneage, *Grecian slippers*, aveai să-mi mărturiseşti la rândul dumitale câteva săptămâni mai târziu.)

Mulțumesc, Louis. Mulțumesc.

Mulțumesc.

Nu ştiu de câte ori o să mă tot repet aşa, o să le număr la sfârşit. Și o să fie atâtea mulțumiri câte ~~mâini de țărână~~ o să fie nevoie.

A doua zi seara a fost supă-cremă de dovleac. Și abia a doua zi seara am înțeles de ce mă aflam acolo. Urmând acelaşi ritual ca în ajun, te-ai întors spre mine cu telecomanda în mână şi m-ai întrebat cu un aer oarecum neliniştit:

— Pregătisem *Apartamentul*, dar mi-e teamă să nu fiu lipsit de tact. Poate că e încă puțin cam devreme, nu?

Ce zâmbet frumos.

— Nu, e perfect, ți-am răspuns eu uimit. E perfect.

Louis. Nimeni nu avusese vreodată grijă de mine în felul ăsta. Nimeni.

M-am gândit oare să-ți mulțumesc?

(O dată, o dată în viață, am mai fost hrănit în felul ăsta, cu aceeași asprime și aceeași tandrețe absolute, o dată. De Emilia, Yaya, micuța servitoare alsaciană care lucra pentru bunica în La Huchaude, casa sinistră din Nivernais unde petrecusem o vară întreagă de capul meu după moartea tatei. Când eram singur la „castel“, cum spunea ea, îmi dădea voie să iau masa cu ea în oficiu și îmi făcea friganele, muind într-un amestec curios de lapte, zahăr și scorțișoară felii dintr-o pâine mare, de două kilograme, foarte uscată.

N-o să uit niciodată gustul friganelelor ălora. Era gustul bunătății, al simplității și al dezinteresării. Feluri de mâncare ce nu mi-au mai fost servite prea des de atunci.

Yaya... Yaya, care îmi interzicea să vorbesc când venea ora serialului ei radiofonic și căreia a trebuit să-i citesc de zeci de ori pasajul din romanul lui Jules Verne în care Mihail Strogov este condamnat să „nu mai vadă lucrurile de pe pământ“, fiind orbit cu o sabie încinsă până la incandescență. Mă străduiam să graseiez ca ticălosul de Ogarev pentru ca vocea lui să sune chiarrrrr mai crrrrudă și mai rrrredutabilă. Ei îi plăcea grozav. Câteva luni mai târziu am aflat, cu totul din întâmplare, că fusese dată afară și, când am îndrăznit în sfârșit (iar pentru asta a trebuit să dau dovadă de același curaj ca mândrul curier al țarului)

s-o întreb pe bunica de ce, mi-a răspuns pur şi simplu că Yaya „nu mirosea întotdeauna prea bine".)

(Louis? Abuzez? Abuzez de eternitatea dumitale cu smiorcăielile mele de copil? Dacă da, nu e decât vina dumitale, prietene, nici măcar nu-mi mai aminteam că-mi amintesc de Yaya şi, dacă nu erai dumneata, probabil că nu mi-aş mai fi amintit niciodată.)

Ritualul ăsta – supe, vinuri bune şi filme hollywoodiene clasice – a durat până în primele ore ale anului următor. În fiecare seară îmi dădeai întâlnire pentru următoarea şi în seara următoare regăseam cinele noastre de băieţi bătrâni cu nespusă uşurare. („Nespus, -ă, adj. Care nu poate fi spus sau exprimat în cuvinte din cauza caracterului intens, straniu, extraordinar.")

Nici dumneata, nici eu nu făcuserăm vreo aluzie cât de mică la Crăciun sau la Revelion.

Pentru că aveai amabilitatea să-ţi reînnoieşti invitaţia de la o seară la alta şi eu nu eram în stare s-o refuz, am trăit ca şi cum nu se-ntâmpla nimic. Sau, mai degrabă, nimic nu se-ntâmpla, şi totuşi am trăit. Fiul meu, era stabilit, plecase să schieze cu maică-sa şi cu dichisitu' de taică-su vitreg în Colorado, în timp ce Ariane şi fetele aveau să se zbenguie în costume de baie după o barieră de corali (n-am încercat să aflu dacă bărbatul atent le însoţea, această aparentă

indiferență fiind, hotărâsem, cadoul frumos pe care mi-l ofeream mie însumi) şi dumneata ai devenit, fără s-o ştii, singura mea familie şi unicul meu refugiu.

Cât despre dumneata, nu ştiu ce să zic. M-am ferit cu grijă să te întreb dacă chiar n-aveai altă distracție la îndemână în zilele alea de sărbătoare decât un vecin de palier încornorat. Nu, nu mi-am asumat riscul ăsta. Și astăzi, după tot ce s-a întâmplat, nu mai ştiu dacă-mi regret lipsa de delicatețe sau dacă, dimpotrivă, mă felicit pentru ea. Sigur, n-aveam nici un chef să fiu poftit afară, dar asta nu era totul, Louis, asta nu era totul. Îți respectam tăcerile.

Și chiar în seara asta, ştii, dacă-mi permit toate necuviințele astea e doar pentru că-ți scriu de la capătul lumii şi într-o stare mai aproape de somnambulism decât de simpla insomnie.

În seara de 24 aveai în program *O viață minunată* de Frank Capra.

— Nu e prea original şi probabil că l-ai văzut deja de douăzeci de ori, dar sigur n-o să te plictiseşti. Și-apoi, acest plăcut Clos-Vougeot o să facă restul…

N-am îndrăznit să te contrazic (nu-l văzusem niciodată) şi ți-am fost foarte recunoscător că ne-ai lăsat în întuneric încă vreo două-trei minute după ultimele cuvinte ale îngerului. Destinul lui George Bailey mă

lovise drept în plex şi nu eram prea viteaz când a venit momentul să mă întorc acasă. Atât de puțin viteaz, încât am sunat din nou la uşa dumitale câteva minute mai târziu.

— Ai uitat ceva?

— Nu, dar am... Știi, şi eu am preluat afacerea tatălui meu după moartea lui şi...

Și fiindcă nu vedeam ce-aş fi putut să mai adaug, mă rog, vedeam foarte bine, însă n-aveam idee cum să fac, ai pus capăt tergiversărilor mele măturându-le cu un hohot de râs sincer.

— Ei, hai, sigur că ştiu! Toată lumea ştie! Numele dumitale e una dintre emblemele industriei franceze! Hai... Să mergem la culcare. Toate emoțiile astea ne-au epuizat.

Din nou acasă, stând în bucătăria marelui meu apartament gol, după al doilea pahar din whisky-ul delicios pe care mi-l dăduse unul dintre colaboratorii mei chiar în dimineața aia, am fost în stare în sfârşit să-mi termin fraza.

Nimeni n-a auzit-o, dar îți spuneam cam aşa:

...şi eu am preluat afacerea tatălui meu după moartea lui, şi eu cunosc singurătatea asta. Singurătatea asta şi neliniştea cumplită de a-ți pierde prestigiul. Duşmanul meu nu e detestabilul Potter, duşmanul meu e sfârşitul unei lumi, al lumii mele, al lumii pe

care o reprezint. Duşmanul meu e globalizarea, e Asia prin care rătăcesc în momentul ăsta, e delocalizarea. Duşmanul meu m-a învins deja. „Emblemă a industriei franceze“. Păi, dragul meu Louis… nu mai există de mult o industrie franceză. Nu-mi mai dezvolt întreprinderea, doar mă căznesc să n-o pierd. Salvez bijuteriile familiei. Sau, dimpotrivă, le dau pe nimic. Picioarele uriaşului sunt de lut şi…

Și câteva înghițituri mai încolo,

…şi sunt singur. Chiar mai singur decât a fost vreodată George Bailey, fiindcă eu n-am făcut nici un bine celor din jur… măcar accidental şi n-am ştiut niciodată să mă fac iubit ca el, fiindcă n-am ştiut nici să iubesc. Oricât de cinic ar părea, n-am avut niciodată mijloacele necesare. Am auzit adesea spunându-se că m-am născut cu căiță pe cap. O, Doamne! Poate cu o cască cu țepuşă. Sau cu o mitră de fontă. Nu m-am născut cu căiță pe cap, m-am născut plumbuit. Și, la vremea bilanțului, soția mea nu numai că n-a cerut ajutorul nimănui ca să mă salveze de la înec, ci a plecat să-şi încălzească fundul la soare nu ştiu pe unde, lăsându-mă fără copiii mei în ziua de Crăciun. Cât despre prieteni, hai să fim sinceri. Care prieteni? Despre ce vorbim? Nu ştiu nici măcar cum se fabrică un prieten. Se proiectează? Se pune la punct? Se testează? Se produce în serie la cel mai mic preț? Se brevetează?

OK. Eram beat.

Și tocmai pentru că eram beat am reuşit să-mi termin fraza până la urmă:

...nu, n-am avut timp de nimic. Și sunt singur pe lume. Dar şi în seara asta, eşti aici, vecin necunoscut care nu vorbeşte, nu întreabă nimic, în fața căruia mă prezint întotdeauna cu mâinile goale, lucru care nu mi s-a mai întâmplat niciodată în viață, în fața căruia mă prezint întotdeauna cu mâinile goale pentru că eu însumi sunt gol, atât de gol, descurajat şi sărac, încât nu mai am nici măcar un strop de politețe de oferit şi...

Rahat. Încă o înghițitură,

...şi... şi nu comunitatea mea m-a tras de guler de pe parapet într-o seară de disperare, ci dumneata. Dumneata m-ai salvat.

Plâng, Louis. Plâng pe mine.

Nu, că asta-i chiar culmea. Ia uite la mizerabilul ăsta cum îți fură discursul funebru! Ce noroc că nici ridicolul nu ucide...

Supele dumitale mi-au făcut foame.

Nu închide, te pun în aşteptare, doar cât sun la room-service.

*

Aproape ora trei, mi-am înfulecat bolul cu *bibimbap* (orez, legume sotate, ochi, pastă de ardei iute roşu) în picioare la fereastră.

Mai bine de zece milioane de locuitori, şi nimeni nu pare să doarmă. Birourile, clădirile, panourile publicitare, Seoul Tower, traficul, bulevardele, străzile, podurile, totul scânteiază. Nu, scuze, totul străluceşte. Nu tu lună, nu tu urmă de stea. De la înălțimea la care mă aflu şi în depărtare cât zăresc cu ochii, nu văd nimic care să nu fie artificial. Totul străluceşte. Totul sclipeşte.

(Din câte am observat, camerele de hotel din oraşele astea monstru, de pe orice continent ar fi ele, îmi țin întotdeauna loc de seismograf interior. Când sunt în formă, admir mâna omului şi aş putea sta ore întregi să-i studiez realizările, iar când sunt mai puțin viteaz, ca în seara asta, simt că mă ia de gât şi mă trag înapoi, clătinându-mă.

Ce-am făcut? Încotro ne îndreptăm? Cum se va sfârşi totul?)

Ei, mare palavragiu-predicator din cerurile mele, dă-ni-l înapoi pe Louis, sau du-te la culcare.

Billy Wilder, Ernst Lubitsch, Frank Capra, Stanley Donen, Vincente Minnelli, am trecut deci prin perioada sărbătorilor regalându-ne cu delicatesele istoriei filmului şi, puţin câte puţin în fiecare seară, fiindcă ne tot întâlneam, ca doi bătrâni care obişnuiesc să meargă la aceeaşi mică sală de cinema din cartier, am început să şi stăm de vorbă.

Într-o primă fază ne-am prefăcut cinefili. Comentam regia, scenariul, producătorii, povestioarele nostime din timpul filmărilor, actorii, actriţele (erai înnebunit după gâtul lui Audrey, celelalte te distrau doar) şi, din film în film, din film în vorbă, dacă pot să spun aşa, am ajuns la noi. Mă rog, la noi... la noi ca între băieţi. Adică la nişte chestii care n-aveau mare legătură cu noi înşine. Mai degrabă la nişte subiecte diverse şi variate ca: munca noastră, cariera, jobul, slujba, meseria, domeniul nostru, profesia noastră, pe scurt, raţiunea noastră de societate pe acţiuni.

Raţiune care, în lumina micilor seri distractive din perioada sărbătorilor de sfârşit de an pe care le petreceam împreună, părea în acelaşi timp şi o raţiune de-a fi, dar, mă rog... eram prea ocupaţi să aruncăm unul în altul cu confetti şi să ne legănăm ca nişte demenţi pe dansul răţuştelor ca să avem îndrăzneala să ne atragem atenţia asupra acestui lucru.

(Adevărul e că dumneata şi cu mine stăteam ascunşi în tranşee şi cercetam linia frontului prin golurile lăsate între ele de Audrey, Shirley, Ginger, Marlene, Lauren, Jane, Cyd, Leslie, Debbie, Rita, Greta, Gloria, Barbara, Katharine şi Marilyn.

Trebuie să recunoşti că s-au văzut şi saci de nisip mai răi...)

Da, am început să ne întoarcem spre vecinul nostru de scaun când se aprindea iar lumina şi, pe măsură ce serile treceau, vinul se făcea tot mai bun, platoşele se lăsau străpunse şi limbile se dezlegau, ne-am proiectat filmele noastre.

Propriii noştri *Şapte ani de căsnicie*, propriul nostru *Drum spre glorie*, propria noastră *Casă plină*, propriul nostru *A avea şi a nu avea*, propriul nostru *Sunset Boulevard*, propria noastră *Asigurare de moarte*, propriul nostru *Somn de veci* şi propriul nostru *Mare carnaval*.

Cu cât ţineam mai mult viaţa privată la distanţă, cu atât dezvăluiam mai mult despre noi, fiindcă raţiunile noastre de-a fi, oricât de jalnice puteau să pară, spuneau până la urmă o grămadă despre noi. Spuneau totul despre noi.

Roba dumitale, specialitatea, dosarele şi cazurile, toga mea, ereditatea, dosarele şi necazurile; ce să fi putut adăuga la toate astea?

Nimic.

Viața noastră. Viața noastră era acolo.

Hei, Cailley-Pompon, tu te auzi ce spui? Cu conjunctivele tale perfecte, rimele tale interioare, punct şi virgulele şi tot tămbălăul ăsta? Nu eşti în stare să scoți ceva mai simplu, tâmpitule?

Deci, ăăă… bine, păi… păi, de fapt, Loulou şi cu mine începeam să băgăm vin la greu, aşa că n-am avut încotro şi am început să ne lăsăm pantalonii-n vine. Și cu cât ne arătam pulele mai mult, cu atât ne dădeam seama că jetul ăsta de pişat n-o să ajungă prea departe şi că nici măcar n-are rost să vorbim despre asta, fiindcă eram în plină magie a sărbătorilor şi stăteam acolo ca doi cretini bătrâni, înfulecând tapioca în timp ce beleam ochii la nişte filme pe care le ştiam deja pe de rost şi…

Hei…

Mi-ai văzut degetul mijlociu? Ai văzut cum ți-arată drumul spre casa lui Moş Crăciun?

Nu ştiu dacă ai simțit şi tu la fel, Louis, nu pot vorbi în numele dumitale, însă pentru mine, ți-o spun sigur: au fost cele mai frumoase sărbători din viața mea.

Ba chiar mai mult. Mai mult. Dacă aş îndrăzni. Dacă aş fi absolut sigur că eşti mort de-a binelea şi

pentru totdeauna. Poate atunci. Poate atunci ți-aş spune: au fost sărbătorile vieții mele.

Crăciunul nu e niciodată prea amuzant când eşti singur la părinți, iar dacă mai rămâi şi orfan, totul începe să miroasă a captivitate, însă când ți se pun în cârcă un prim divorț traumatlantic, o despărțire de genul să umplem cloaca claponului pe uscat, nişte copii pentru care stresul tău ar fi molipsitor şi un amant atent, atunci... Cum să spun? Cu fluieraşul vesel al figurinei drăguțe de Crăciun şi bunele hotărâri în prag de Anul Nou, era mai bine la dumneata.

Era mai cinstit.

Am fost un fiu rău, un soț rău şi un tată rău, ştiu. E un fapt. E faptic. Dar... Nu. Nici un dar. Nu îți scriu în seara asta ca să mă justific. Nici un dar, deci. Totuşi. Și. Deci. Întâmplarea face că.

Întâmplarea face că am fost crescut fără iubire. Am fost crescut fără iubire şi dumneata n-ai cum să ştii ce înseamnă să creşti singur, să nu-ți faci niciodată... nu ştiu... să nu-ți faci niciodată plinul de îmbrățişări: rămâi pentru totdeauna cu ceva dur şi stângaci.

Am fost, sunt, un om dur şi stângaci.

Și, deci, întâmplarea face, de asemenea, că am fost educat, nu, scuze, dresat să asigur continuitatea unei întreprinderi pe care n-am înființat-o eu, însă care asigură casa şi masa (şi poate chiar, poate, cine

ştie?, îngrijirea, educaţia, confortul, un oarecare confort, să spunem, un confort material relativ) a mii de oameni.

Și ăsta e un fapt. Soţ rău, fiu rău, tată rău, dar între timp toată lumea are ce mânca. Toată lumea.

Dacă m-aş fi urcat, cum fusese stabilit, în avionul ăla, dacă aş fi luat o notă mai bună la lucrare la istorie, dacă aş fi ştiut cine a fost Pepin cel Scurt, ce a întemeiat el şi cine era fiul lui, dacă tatăl meu nu m-ar fi pedepsit să nu merg cu el, aş fi fost mort şi eu. M-aş fi odihnit lângă el, într-un cavou ridicol, şi miile de oameni de care aminteam mai sus poate n-ar fi dus-o mai rău, dar între timp eu m-am pus pe treabă, eu. Și nimeni nu mi-a cerut părerea.

Și toată lumea are ce mănca.

În rest nu am știut nimic. N-am știut să duc o viață profesională şi o viaţă privată în acelaşi timp. Știam că sunt mai bine dotat, doar dotat, pentru cea dintâi şi, mai mult sau mai puţin conştient, după cum viața părea să mă distragă sau nu de la ea, am pus-o pe primul plan.

Nişte amănunte de care nu sunt mândru şi pe care numai eu le cunosc, dar ştiu, ştiu că am pus pe primul plan ce mi se părea mai uşor, mai confortabil, nu, nu mai confortabil, asta la alte case, mai fezabil.

Am pus pe primul plan duritatea şi stângăcia până când am transformat aceste defecte în atuuri. Am favorizat ce mă dezavantaja mai puţin. Şi… Şi uite unde am ajuns, uite ce întorceam pe toate părţile în minte, noapte de noapte, după ce plecam de la dumneata şi mă trezeam iar plutind în derivă prin gândurile mele.

Acasă la dumneata, îmi dădeam seama, chiar dacă locuiai singur, exista viaţă, viaţa se simţea iubită. Acasă la mine nu mai exista.

Tot nu ştiu de ce mi-ai întins mâna, Louis, nu mi-ai spus niciodată, însă ce ştiu e că sărbătorile alea de iarnă petrecute împreună mi-au făcut mult bine. „Mănâncă-ţi supa ca să creşti mare", spun mamele adevărate, deci… Mulţumesc pentru supele tale, vecine. Mulţumesc pentru supe, ciorbe, supe-cremă şi pentru toate fierturile dumitale de vrăjitor. Din păcate, eram deja prea bătrân ca să mai cresc, dar m-ai ajutat să mă redresez, să-mi îndrept coloana, să mă revertebrez şi să câştig… ce… un mic centimetru de mare însemnătate, poate.

Un mic centimetru şi pofta, nevoia, mai degrabă, necesitatea, de-a prelungi acest armistiţiu cu mine însumi.

Pepin cel Scurt a fost regele francilor, a întemeiat dinastia Carolingienilor şi era tatăl lui Carol cel Mare. Bine, şi-acum, că-mi amintisem, puteam să uit liniştit, nu-i aşa?

Sincer, de ce naiba îmi păsa mie de Pepin cel Scurt...

Revelionul nostru a fost perfect.

Nu venisem în ajun şi am ajuns târziu în seara aia fiindcă făcusem turul popotelor din întreprindere ca să le mulțumesc tuturor angajaților de la sediu şi de la complexurile franceze pentru anul care trecuse. (Nu-mi plac urările. Prea nerealiste, prea lumeşti.) Țțțț, țțțț, tată rău, dar bun patron paternalist, o să mă împungă limbile răutăcioase. Da. E adevărat. Bun patron paternalist. Bun să trec prin birouri, să distrez etaj după etaj, să vizitez atelierele, să rup ritmul, să intru în gherete, să studiez fețe, să strâng mâini, să privesc în ochi, să înțeleg lucruri, să-mi notez lucruri în minte, să nu le uit, să nu uit pe nimeni, să cobor în parcări şi să-i salut şi pe cei pe care nu-i vedem niciodată, să nu fac prea mare caz de asta, să nu fac caz deloc. Doar uite-mă aici. Doar trec pe-aici. Am trecut. Sunt bunul şi cretinul vostru îndelung răbdător de patron, cu siguranță, dar între timp convingeți-vă cu ochii voştri: am trecut pe-aici. Îmi amintesc că existați, asta-i tot. Asta-i tot ce aveam să vă spun: îmi amintesc.

Am ajuns târziu, spuneam, şi nici măcar nu-mi dădusem osteneala să-mi schimb cămaşa, pe când dumneata, dumneata scoseseşi şorţul de zile mari şi te-ai prezentat dinaintea plutei care ne servea de canapea cu un platou uriaş.

Un platou pe care erau aşezate două boluri albe, acoperite fiecare cu câte un capac înalt de foitaj.

Ți-ai dres glasul şi m-ai anunțat cu gravitate, ținând o mână îndoită la spate:

— În seara asta, supă de trufe. Fel de mâncare creat în 1975 de domnul Paul Bocuse, în ziua în care a primit Legiunea de Onoare cu ocazia unui prânz oferit la Palatul Élysée de domnul Valéry Giscard d'Estaing, preşedintele de-atunci, şi de soția lui, sclipitoarea Anne-Aymone.

Și eu am râs. Am râs pentru că şorțul te înzestra, în trompe-l'œil, cu bustul unei creaturi de o vulgaritate sublimă şi aproape goală (câteva franjuri cel mult, câteva franjuri, câteva turcoaze şi câteva pene de vultur), aşezate cu fesele larg depărtate la ghidonul unei Harley Davidson.

Am râs şi dumneata mi-ai zâmbit.

Și ăsta a fost vâscul nostru.

Erai foarte în formă în seara aia, aveai în program *Cântând în ploaie*, cred că băuseşi ceva aşteptându-mă şi, când s-a terminat filmul, ai murmurat:

— Trebuie să-ți mărturisesc ceva…

Nu mi-a plăcut tonul dumitale. N-aveam nici un chef de mărturisiri. Uram mărturisirile. Mă înspăimântau. Până atunci ne înțeleseserăm foarte bine fără să alunecăm în sentimentalism, de ce să stricăm totul?

— Te-ascult, am răspuns încordat.

— Ei, închipuie-ți că moșul ăsta țicnit din fața ta… Da, chiar el… Parul ăsta țeapăn care stă tolănit lângă dumneata a fost ales cel mai bun dansator de step al Clubului Fred & Ginger de la Harvard în vara lui o mie nouă sute… în fine, la vremea lui, ce mai…

— Chiar? am exclamat, destinzându-mă.

— Nu te mișca.

Te-ai ridicat.

— Aș vrea să știi, Paul (era cam amețit), că… că… să știi că nu ești singurul care-a încurajat exporturile franțuzești. Nu, nu, nu! Și eu am luat parte la planul Cucurigu, dragul meu! Și eu am purtat culorile Franței! Nu te mișca și uită-te un pic cât de sus poate să sară, o broscuță *French*.

S-a întors încălțat cu o pereche veche de pantofi tricolori.

— *And now* (bătăi ușoare cu lingurițele în țeasta de bronz a moșului), *ladies and gentlemen… Oh, no,*

damn, and now, gentlemen only, just dinaintea ochilor dumneavoastră uluiți, *the very famous Froggy Louïsse*, în numărul său și mai *very famous* de *tap-dancing*!

Și-apoi...

Nebunul dansând.

Fred Astaire și Gene Kelly numai pentru mine. Cam ruginiți și cam matoliți, adevărat, însă numai pentru mine. Bătăi ușoare de blacheuri pe parchetul baronului Haussmann.

Bătăi, țăcănituri, cântec, muzică chiar, muzică de blacheuri pe parchetul bătrânului baron în timp ce în depărtare se auzeau explodând înfundat câteva artificii lansate de cine știe unde.

De la distanță (iar eu stăteam tolănit chiar în fundul canapelei), semăna un pic cu un american la Paris.

Apoi mi-ai arătat tehnicile de bătaie pentru un sunet, pentru două sunete, pentru trei sunete, pentru... Mă rog, la celelalte combinații n-ai mai ajuns, te-ai prăbușit din nou lângă spectatorul dumitale uluit și năucit.

Ah, Louis... Ce bine s-a sfârșit anul ăla, *annus*-ul ăla *horribilis*... Ce bine s-a sfârșit...

Și s-a sfârșit cu atât mai mult cu cât, despărțindu-ne câteva minute mai târziu, ne-am dat de înțeles fără

să avem nevoie de cuvinte că uite, *now, gentleman and gentleman*, uite, show-ul se terminase.

Filmele fuseseră rebobinate şi umbrelele, închise.

Ţi-am strâns mâna pentru prima oară şi, tot pentru prima oară, dumneata m-ai condus până în pragul uşii mele.

Ţi-am spus, un pic prea solemn, cred:

— Îţi mulţumesc, Louis. Îţi mulţumesc.

Ai măturat cu dosul palmei excesul meu de solemnitate şi mi-ai răspuns privindu-mă drept în ochi:

— O să fie bine. O să vezi: o să fie bine.

Am dat din cap exact cum ar fi făcut micuţul Paul cu mâinile murdare din prima seară şi ai plecat printr-un delicios – ţac-ţac clic-clac – *entrechat* hollywoodian *made in France.*

*

A doua zi după-amiaza, în 1 ianuarie, m-am dus s-o vizitez pe mama în azilul şic, medicalizat, unde-şi aştepta moartea.

Bineînţeles, nu m-a recunoscut. Nu mai mult decât alte dăţi.

Se uita ţintă la străinul care se aşezase la picioarele patului ei şi câteva clipe lungi ne-am jucat de-a cine

clipeşte primul, iar apoi... apoi am rupt în sfârşit tăcerea:

— Ştii, mi-am făcut un prieten...

Mama n-a reacţionat.

Mama n-a reacţionat şi oricum n-avea nici o importanţă, binele fusese făcut. Am reuşit măcar o dată în viaţă să stabilesc o anumită complicitate cu ea.

Am continuat imediat.

— Îl cheamă Louis, e foarte drăguţ şi dansează step.

Când mi-am auzit glasul rostind cuvintele astea aşa de cretine, de simple, de copilăreşti, într-o zi de sărbătoare şi în faţa acestei femei care a trebuit să aştepte să aibă creierul varză ca să se umanizeze în sfârşit şi să-mi ofere imaginea mai mult sau mai puţin descifrabilă a unei mame, mi-a venit să plâng şi să râd în acelaşi timp.

Nu mai ştiam, pur şi simplu...

Nu mai ştiam. Eram pierdut.

Nu mai ştiam nimic din nimic, aşa că am rămas cu ea mult mai mult decât de obicei. Mă simţeam bine, era linişte, mai aveam puţin şi moţăiam, încă mahmur, de atâta calm. O priveam. Îi priveam faţa, gâtul, braţele lungi şi inutile, mâinile. Îmi spuneam: Uită-te bine la ea, fiindcă n-o să mai vii pe-aici. N-o

să mai pui piciorul în camera asta. Ea nu te-a cunoscut, nu te mai recunoaşte şi azi e ca-n povestea aia cu carolingienii, azi e prea târziu, nu-ți mai foloseşte la nimic să-ți aminteşti.

Uită-te la ea pentru ultima oară şi pe urmă fă cum te-a învățat Louis. Alunecă, atinge uşor, loveşte şi bate lăsându-te cu toată greutatea pe blacheu. Țăcăne, Paul, țăcăne. Uită-te la ea pentru ultima oară şi lasă în urmă tot ce nu mai contează.

*

Apoi ostilitățile au început din nou, însă nu mai era la fel. Chiar dacă ne-am văzut foarte rar în săptămânile şi lunile următoare, ştiam că eşti acolo, că bunătatea e acolo. Chestia asta poate să pară o flăcăruie mult prea palidă ca să lumineze o viață atât de aridă ca a mea, dar mă înțeleg. Era ca în anticamera cumplită unde aştepta răbdătoare mama: binele era făcut, binele fusese făcut. Restul, dintr-odată, îți apăsa mai puțin grumazul. Restul avea să vină. Totul se schimbase. Audrey trecuse prin cadru.

Ariane nu s-a mai întors niciodată, dar relațiile dintre noi au devenit mai calde. Pretextul, bineînțeles, erau fetele, fetele şi logistica lor, şi era un pretext drăguț. Nu fusesem în stare să le ofer o viață de familie

fericită și eram încă la fel de stângaci, însă deja știau lucrul ăsta. Îl știau și se împăcaseră cu el. Așa că aveau mare grijă de nătăfleţul lor de tată. Stăteau cu el o dată la două weekenduri, uneori și miercurea seara când nu era plecat și în săptămânile de concediu. Îl îmbrăcau, îl scoteau în oraș, îl duceau la Jardin d'Acclimatation sau la grădina zoologică din Vincennes. Îi arătau cum să trimită baloane, focuri de artificii sau confetti în mesajele de pe telefon, îl învăţau să descifreze subtilitatea limbajului emoticoanelor, să urmărească tutoriale de machiaj, să joace Harvest Moon DS, să găsească spiriduși, să cumpere piatra de teleportare, să construiască o poiată, să o salveze pe zeiţa recoltei, să-și schimbe fotografia de profil, să se desprietenească de falșii prieteni, să dea *like* la filmuleţe nostime de pe YouTube, să nu se mai ducă tot timpul la restaurant și să împartă pastele semipreparate în părţi egale.

I-au arătat, mai ales, altă cale decât cea a vinovăţiei. Altă cale, un ocol, o scurtătură. O amnistie. OK, nu-și făcuse treaba ca lumea și unele dintre defectele lui n-o să poată fi îndreptate niciodată, însă până una-alta el pusese mâna pe mănușa miraculoasă la cazinoul spiridușilor, el.

Nu, nu ne mai vedeam prea des dumneata și cu mine, și-apoi, într-o seară, ai reluat legătura. Te-ai întâlnit

cu noi pe palier şi ne-ai invitat să venim la dumneata la cinema.

O tempora, o mores[1], sushiul luase locul trufelor şi Julia nu era îmbrăcată de Givenchy, dar adorai *Frumuşica* şi fetele au adorat-o împreună cu dumneata.

S-a născut un nou cineclub: o sâmbătă din două, dacă Louis nu era plecat, ne duceam la el. Le-ai făcut cunoştinţă cu Paul Grimault şi ele ţi l-au oferit la schimb pe Hayao Miyazaki. Li l-ai dat pe Buster Keaton şi ele ţi l-au împrumutat pe Buzz Lightyear. Le-ai oferit integrala Demy şi ele ţi-au dăruit în schimb integrala Ghibli. Le plăcea grozav să vină la dumneata. Le plăceau dezordinea, bastoanele, litografiile de Daumier, cuţitaşele de tăiat hârtia, prespapierurile de sticlă. Te întrebau: „De ce ţii toate ziarele astea vechi împrăştiate peste tot pe jos?“ şi dumneata răspundeai coborând glasul: „Fiindcă sub ele trăiesc şoricei, închipuiţi-vă…“, iar după aceea lor le era foarte greu să se mai concentreze la film… Foarte, foarte greu… Cu un ochi îl plângeau pe E.T. şi cu celălalt pândeau cel mai mic foşnet de sub numerele uitate din *Le Monde*.

Dar totul rămânea foarte subtil, foarte moderat. Eram amândoi nesociabili, primiserăm mai mult sau

1. „O, vremuri, o, moravuri“ (lat.).

mai puţin aceeaşi educaţie aleasă care îţi induce paralizia la fel de sigur ca politeţea şi ne temeam tot timpul că deranjăm.

Eu, mai ales, păstram distanţa. Dumneata erai omul dosarelor, ştiam că munceşti foarte mult acasă şi eram foarte scrupulos în privinţa asta. (Munca! Zeiţa Muncă!) Şi-apoi erau absenţele dumitale. Nopţile de chefuri, vorba poetului. Nopţile tulburi. Aveai o viaţă complicată, Louis, nu-i aşa? Mă rog, nu ştiu dacă chiar complicată, dar plină de contraste, să zicem, plină de contraste.

Din cauza tuturor ăstora: a dosarelor, a singurătăţii, a elipselor dumitale, aş fi putut să las lucrurile acolo, la sărbătorile petrecute împreună mai demult, şi m-aş fi considerat chiar norocos, însă din nou pantofii noştri ne-au călcat în picioare bunele maniere.

Nu mai ştiu nici când, nici cum, nici din partea cui a venit, dar a fost, pe lângă sesiunile de şoricei şi sushi cu fetele, noul nostru ritual de burlaci bătrâni. Duminica seara, când eu eram singur, iar dumneata „posteai" (ăsta-i cuvântul pe care l-ai folosit), ne lustruiam pantofii împreună.

Ca toate călătoriile cu maşina care îţi dau iluzia că ai numai drumul înainte, ca excursiile anevoioase care te silesc să fii atent la picioare pe porţiunile dificile

sau ca ruperea capetelor de la fasolea verde, care te obligă să distingi o ață între două gesturi scurte și repezite, ca orice activitate manuală făcută în doi și în același timp, lustruitul pantofilor era un mijloc minunat de a-l cunoaște pe celălalt fără să lași vreo clipă să se vadă.

Scoteam șireturile, curățam pantofii, aplicam crema, o întindeam, impregnam pielea, o hrăneam, o ceruiam, frecam, periam, lustruiam, îi dădeam luciu, apoi puneam șireturile la loc și, accidental, întâmplător, în timpul acestor operațiuni care ne puneau la adăpost pentru că ne monopolizau toată atenția, accidental, spuneam, accidental, pălăvrăgeam.

La început ne apucam să vorbim despre marfă (pantofii noștri, trecuți, prezenți și viitori), apoi despre serviciu (săptămânile noastre de muncă, trecute, prezente și viitoare) și la sfârșit dezbăteam productivitatea (Dumnezeu, Viața, Singurătatea, Moartea; trecut, prezent și viitor).

Ne întrețineam despre pantofii noștri la fel de mult pe cât îi întrețineam pe ei și ultimul lustru ne purta adesea foarte departe de terenul sigur.

Pantof după pantof, pereche după pereche, am învățat să cunoaștem bine mecanismul celuilalt și modul lui de funcționare, însă, cum eram și foarte pudici, am neglijat, nu... nu neglijat, nici evitat, am urmat, respectat

mai degrabă, da, asta e, *respectat*, aşa cum respecţi întocmai o regulă, un ritual, un moment de tăcere sau o perioadă de post, i-am respectat şi noi, vai, poruncile şi nu ne-am murdărit niciodată mâinile.

Ne cunoşteam motorul unul altuia, însă nu ştiam nimic despre combustia lui, despre carburant şi uzură, şi astăzi regret amarnic lucrul ăsta.

Îl regret pentru că vestea morţii dumitale a fost un şoc îngrozitor.

Nu ştiam că erai bolnav, Louis. Nu ştiam că te luptai cu boala de ani de zile. Eram acolo, locuiam în apartamentul de-alături, îţi datoram atât de mult, aş fi făcut orice pentru dumneata, şi nu ştiam nimic.

Erai prietenul meu de singurătate, prietenul meu din orele târzii, prietenul meu de seară, prietenul meu de campanie, prietenul meu de bivuac, poate prietenul meu imaginar, dar prietenul meu. Prietenul pe care n-am avut timp să-l cunosc.

(Scrisesem „să-l iubesc“ şi după aia m-am răzgândit din nou.) (Ce tâmpit…)

Prietenul pe care n-am avut timp să-l iupreciez. (Ce tâmpit, spuneam.)

Sigur, doi ani sunt o perioadă scurtă şi nu ne vedeam atât de des. Puse cap la cap, minus filmele, minus

fetele, minus du-te-vinoul periilor şi minus formulele de politeţe, ceasurile noastre împreună n-au fost, până la urmă, aşa de multe şi...

Și vestea morții dumitale a fost un şoc îngrozitor.

Dispăreai adesea. Uneori pentru mult timp. Plecai la ţară, le spuneai fetelor. Te duceai să-ți plimbi şoriceii. Și-apoi, într-o zi nu te-ai mai întors.

Într-o zi nu te-ai mai întors şi în altă zi Lucie, fata mea cea mică, care aflase de la Laure, sora ei, care aflase de la Ariane, mama ei, care aflase de la Mako, bona lor, care aflase de la Fernanda, portăreasa noastră, mi-a spus că n-are rost să te mai aşteptăm ca să vedem din nou *Mormântul licuricilor*, că şi dumneata eşti în cer, că n-o să te mai întorci niciodată, că... dar ce-o să se întâmple cu şoriceii?

Am aflat despre moartea dumitale de la un şirag de femei.

Îți eram prieten şi am aflat despre moartea dumitale de la portăreasă.

Ce palmă, bogătaşule.

Ce palmă, masculule dominant, distribuitorule de cadouri, seniorule al bacşişurilor.

Ce palmă zdravănă peste faţă.

Vezi, ai continuat să mă cizelezi până la capăt...

Apoi au umblat zvonuri că ți-ai... că ți-ai pus singur capăt zilelor. Nu mi-a păsat. Nu le-am dat nici o atenție. Am şi mai multă apreciere pentru tine şi te respect cu atât mai mult pentru asta. Suicidul e şi el prietenul meu imaginar. Pur şi simplu mi-am pierdut din nou centimetrul, strivit sub povara remuşcării.

Gândul că poate îți învinseseşi suferințele provocându-ți altele mă făcea să mă simt mizerabil. Aş fi putut, ar fi trebuit, aş fi fost bucuros să te ajut. În orice fel. În toate felurile.

Aş fi putut să aflu detaliile ieşirii dumitale din scenă, însă n-am vrut să le aflu. Voiai să pleci şi ai plecat, ăsta-i singurul lucru care conta. Care mă interesa. Care mă consola.

*

Louis,

Într-o zi ai plecat la țară cu şoriceii dumitale, în altă zi o fetiță înlăcrimată m-a anunțat că ai murit şi-n altă zi, mult mai târziu, nişte oameni au venit să-ți golească apartamentul, chiar în aceeaşi seară un băiat durduliu care duhnea a transpirație a sunat la uşă şi mi-a dat o cutie pe care am recunoscut scrisul

dumitale: „de dus vecinului de palier“, iar în cutia asta era o lădiță de lemn pentru vin.

Una de Château-Haut-Brion, în amintirea primei dumitale misiuni.

Nu mai era nici o sticlă în lădiță pentru că le băuserăm împreună, dar erau 2 perii din păr de cal (una pentru ceara deschisă la culoare şi alta pentru cea închisă), 2 perii de lustruit din păr de porc, 2 perii micuțe gen periuță de dinți din păr de mistreț pentru rame şi colțurile mai dificile, 4 borcane cu cremă, 4 cutii de ceară asortată cremelor, un lapte nutritiv, o radieră pentru piele întoarsă, o perie de crep, argilă Terre de Sommières pentru îndepărtarea petelor şi o cârpă moale tăiată din poala unei cămăşi vechi pe care o ştiam. Pe care te-am văzut purtând-o. Poate că nu era aşa de veche, de altfel. Dar cu siguranță era moale. Era moale şi înlocuia cuvântul de adio pe care nu putuseşi sau nu voiseşi să-l scrii.

Era aşa de moale, că mi-am suflat nasul în ea.

Mi-a fost greu să accept plecarea dumitale pe ascuns, Louis, foarte greu. Încă nu ştiu ce a avut de suferit mai mult, mândria sau carnea (inima, proasta, inima), dar am rămas mult timp în starea pe care ți-o descriam la începutul scrisorii. Cum ziceam? Un poanson. A, da, aşa e, un poanson. Un poanson care

mi-a fost înfipt în țeastă, sus de tot, în mijloc, acolo unde se închide fontanela.

Am suferit întotdeauna de migrene cumplite – știi foarte bine, pentru că într-o seară m-ai văzut doborât; m-ai văzut cum mă întind pe parchetul dumitale ținându-mă cu mâinile de cap, m-ai văzut căzând greoi pe patul dumitale de ziare ca un sac doldora de suferințe, m-ai auzit rugându-te să închizi totul, să taci, să faci totul să tacă, să faci liniște, să stingi totul, să faci întuneric complet, să nu te mai miști, să nu mai miști nimic, să moi un șervet în apă rece ca gheața și să mi-l pui ca o compresă pe față și mai târziu, când a trecut criza, m-ai ascultat explicându-ți că era ca o enucleare, ca și cum un duh rău înarmat cu o linguriță foarte adâncă și cu marginile foarte ascuțite se planta în spatele orbitei mele și se lăsa cu toată greutatea, răsucind coada porcăriei ăleia de unealtă într-un sens, apoi în celălalt, foarte încet și foarte conștiincios, ca să scoată ochiul din orbită; că crizele astea erau atât de bruște, de necruțătoare și de violente, că aș fi putut să-mi zbor creierii de zeci, de sute de ori – da, am suferit întotdeauna de migrene groaznice și acum, ca și când asta n-ar fi fost de-ajuns, am moartea dumitale înfiptă în țeastă și...

Mă duc să fac duş, mă-ntorc.

jet fierbinte
mult, mult, mult timp

topit
drenat
dizolvat
decapat
lichefiat
lichidat

Lichidat, omulețul. Lichidat.

Mă simt mai bine.

Se face ziuă. Trebuie să mă grăbesc.

Dacă adineaori am pomenit despre crizele mele de coborâre în infern n-a fost ca să-ți trezesc compasiunea, Louis, ci ca să mă pun din nou pe picioare.

Nu mai am timp să-mi caut cuvintele. Trebuie să plec în mai puțin de două ore şi sunt încă înfăşurat în prosop.

Nu mai am timp de nimic, trebuie doar să mă pun din nou pe picioare înainte să arunc nişte cenuşă peste jar şi să părăsesc tabăra.

Picioarele mele, aminteşte-ţi, sunt – copiază/lipeşte – „femeia spirituală căreia tocmai îi povestisem (o să-ţi spun mai târziu în ce împrejurări) despre aceste întrevederi matinale, mărturisind că-mi aduceau o ciudată alinare“.

Da. Ea. Cea care îl reţine pe Marcel pe stradă, întrebându-l dacă vine de la ducesa de Guermantes sau de la pisoar.

Din cauza ei ne-am petrecut noaptea împreună dumneata şi mine.

Din cauza sau datorită, nu ştiu, dar cu siguranţă că fără ea, fără ironia, clarviziunea, talentul ei, fără Proust şi fără Morand, n-aş fi făcut-o.

N-aş fi venit să bat la uşa morţilor. Aş fi rămas la *Fără titlu 1* al meu şi la „mă calci pe nervi“ şi nu ţi-aş mai fi vorbit. Sau cât mai puţin posibil.

Nu sunt sigur că ai făcut un schimb avantajos, însă de data asta n-o să te părăsesc cu o grosolănie.

Nu mă calci pe nervi, Louis. Nu mă calci pe nervi deloc.

Împrejurările, deci.

Să vorbim despre împrejurări.

Eram într-un aeroport. Păi da... Destinul. Eram la Heathrow, la Londra, într-un terminal de aeroport imens, şi am făcut o criză.

Zgomot, sunete, lume, lumină peste tot, neoane, strigăte, muzică, oameni, mirosuri, motoare, maşini, detectoare de metal, bipuri, culori, mişcare, unde, sirene, espressoare, încălzire, aer condiționat, kerosen, țiuituri, telefoane, țipete, râsete, copii, credeam c-o să mor de durere.

Stăteam în picioare după un stâlp, cu fruntea lipită de el, gata să mă trag înapoi şi să-mi crăp în sfârşit capul. Ca pe-un ou, ca pe-un bibelou, ca pe-un dovleac putred, ca pe-o nucă-de-cocos pe care trebuia s-o sparg în sfârşit cu o lovitură scurtă.

Mă înăbuşeam, transpiram, eram lac de sudoare, tremuram, mă dezbrăcam, dârdâiam, mă…

M-am trezit într-o rezervă de spital.

Te scutesc de detalii, însă a fost un drum lung al combatantului, foarte puțin glorios (combatantul), la sfârşitul căruia am fost somat de firmele de asigurări şi de bănci să mă prezint la un *consult*. Să mă dezbrac. Să trec prin maşinăria de scormonit corpuri. Să mă înfățişez dinaintea ştiinței. Să mă auditez pe mine, într-un fel.

Și, din consult în consult, m-am trezit față-n față cu o femeie.

Cu femeia asta.

N-aveam nimic să-i spun.

Nu i-am spus nimic la primele două întâlniri.

La începutul celei de-a treia – care, hotărâserăm împreună, avea să fie şi ultima, dată fiind evidenta mea lipsă de bunăvoinţă şi de cooperare – mi-a spus:

— Ştiţi, dacă prefixul „psi-" vă deranjează, dacă vi se pare compromiţător, n-aveţi decât să mă priviţi ca pacienţii mei refractari la orice fel de compromis, cei cărora le spunem „nebuni", „ţicniţi", „sminitiţi", „ţăcăniţi", „Napoleoni întâi" sau cum mai vreţi. Ştiţi cum îmi spun ei?

Avea un aer atât de imperial în pisălogeala ei, încât îmi venea să-i răspund „Josephine", dar n-am îndrăznit.

— Îmi spun „doctorul de cap", a urmat ea zâmbind. Amintiţi-mi ce vă aduce aici... (ochelari, privire distrată peste dosarul meu). A, da... genunchiul stâng...

Ha-ha-ha. Ce umor. Doamna a psihanalizat un clovn.

N-am spus nimic.

A oftat, a închis dosarul, şi-a scos ochelarii ăia drăguţi, mi-a căutat privirea şi m-a fulgerat cu a ei.

— Ascultaţi-mă, domnule Paul Cailley-Ponthieu, ascultaţi-mă bine. Mă faceţi să-mi pierd timpul. Aşa că încheiem şedinţa asta imediat. Staţi liniştit, vă semnez

hârtiile şi toate avizele de care aveţi nevoie ca să vă întoarceţi în bătaia puştii. Da, o să fac asta pentru dumneavoastră: o să vă trimit înapoi pe front pentru că asta vreţi, însă, cum conştiinţa mea profesională e la fel de riguroasă ca a dumneavoastră, uitaţi...

Şi-a pus din nou ochelarii, a scris ceva la calculator, s-a aplecat să ia reţeta care ieşea din imprimantă şi mi-a întins-o.

— Uitaţi. Apt de muncă. Găsiţi o farmacie în stânga, cum ieşiţi. Pentru plată mergeţi la recepţie. La revedere.

S-a ridicat în timp ce eu citeam reţeta:

„Orteză de genunchi Silistab Genu x 1".

Ea stătea în picioare. Mă privea.

Eu stăteam jos. Îmi priveam genunchii.

Începea să mă doară capul.

Îmi venea să plâng.

Îmi era sete.

Îmi era cald.

Am început să vorbesc cu ea doar ca să nu plâng.

Preferam încă să deschid ecluza asta decât pe celelalte.

Preferam încă să crăp cu gura deschisă decât să vărs fie şi-o lacrimă în faţa necunoscutei ăsteia.

Aşa că am deschis gura şi am rostit prenumele dumitale.

Și-apoi am... Și-apoi nimic.

Nici ea nu spunea nimic. Din respect, cred. Mă vedea cum țopăi de pe un picior pe celălalt la marginea trambulinei și se abținea să-mi dea un brânci din spate. Ce drăguț.

După două sau trei minute lungi, mi-a dat totuși un bobârnac:

— Suferiți de tinitus? Aveți probleme cu auzul[1]?

— Nu, am râs eu, scăldat dintr-odată în lacrimi, nu. Louis. Prietenul meu Louis.

Șiroaie de lacrimi. Râuri de lacrimi.

— Nu vă mișcați.

A ieșit din birou și s-a întors întinzându-mi o rolă de prosoape de hârtie.

— Îmi pare rău, n-am altceva.

— Mulțumesc.

S-a așezat pe fotoliul de alături în timp ce eu mă ștergeam pe față.

Tăcere.

Apoi mi-a vorbit cum trebuia să-mi vorbească. N-a spus: Da... Sigur... Louis, deci... Louis... Prietenul

---

1. Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe omofonia dintre substantivul propriu Louis și substantivul comun articulat *l'ouïe* („auzul“).

dumneavoastră, ziceați... Ce interesant... Dar mai... Dar cum... Dar bla-bla-bla și cum vă simțiți.

Nu.

M-a privit drept în ochi și m-a anunțat cu voce calmă:

— Următoarea mea programare vine peste patruzeci și cinci de minute. Ce facem?

Mi-a vorbit de procedură, programare, eficiență. M-a adus din nou pe un teren cunoscut.

Așa că am vorbit despre dumneata timp de patruzeci și cinci de minute.

Nu mai știu exact ce-am spus, dar probabil că am vorbit despre felul dumitale de-a fi deopotrivă atât de dens și atât de volatil, de-a fi în întregime aici și, în același timp, mereu puțin în altă parte, de-a fi deopotrivă atât de generos și atât de zgârcit. Despre tot ce-ai făcut pentru mine și despre brutalitatea cu care mi-ai scăpat printre degete. Despre cuvintele de rămas-bun care mi-au fost refuzate. Despre lipsa dumitale de încredere. În mine, în dumneata, în prietenia noastră. Despre impresia asta urâtă pe care o întorceam întruna pe toate părțile, la care mă gândeam necontenit, că am trecut cu totul pe lângă dumneata. Că te-am ratat. Că te-am trădat. Că m-am trădat. Că n-am fost bun de nimic.

Că nu sunt bun de nimic.

Și despre faptul că eram singur la părinți. Că proiectasem, probabil, asupra dumitale imaginea unui frate ideal. Că te visasem, inventasem, fabricasem. Că nu pe dumneata te plângeam, ci frumoasa mea hologramă. Că plângeam o grămadă de morți, de fapt. Moartea dumitale, a prieteniei noastre, a tatălui meu, a unchiului atât de adorabil care deveniseşi pentru fetele mele, a paternității mele, a filiației mele, a copilăriei mele, a tinereții mele şi a propriei mele vieți, care mi-a fost şi ea luată în cele din urmă... Și apoi am vorbit despre secretele, absențele, tăcerile dumitale şi despre ce îmi inspira vederea dumitale dimineața, când te întorceai, după toate aparențele, dintr-o lume a libertății/tinilor/tinajului, iar eu mergeam să mă închid într-o maşină neagră şi lungă ca un dric, care mă ducea să-mi încep tura într-o lume ultraliberală şi liberticidă, pe care o apăram cât de bine puteam, în timp ce ea urma să ruineze în câțiva ani eforturile conjugate a patru generații de bărbați şi femei de bună-credință, printre care şi patroni.

— Da, am repetat, imaginea asta mă bântuie. Vederea asta a lui, în zori... A lui atât de mândru, dar ros de noapte, de boală, de singurătate, de... Nu mai ştiu.

— Parcă ați fi Paul Morand interpelându-l pe Proust…

N-am zis nimic. Preferam să fiu luat de pedant decât de idiot.

Nu s-a lăsat păcălită. M-a privit drept în ochi câteva clipe bune, cât să-mi dea de înțeles că sunt, ei, da, chiar așa, din păcate, iar dovada erau acele clipe lungi în sine, un pedant de cea mai joasă speță – un idiot de pedant –, apoi, lucrul ăsta fiind de la sine înțeles, și-a apropiat fața de a mea și-a adăugat, cu frumoasa ei voce gravă:

— „Proust… La ce chefuri mergi noaptea de te-ntorci cu ochi atât de obosiți și de lucizi? Și prin ce spaimă interzisă nouă ai trecut ca să ajungi așa de bun și de-ngăduitor?".

Tăcere.

Ea: Cam așa ceva, nu?

Eu:…

Ea: Nu spuneți nimic.

Nu spuneam nimic.

M-a privit încă o clipă, s-a ridicat, mi-a făcut semn s-o urmez și m-a condus până la ușă.

— Anunțați la recepție dacă vreți să faceți altă programare sau nu, dar până atunci lăsați-mă să vă spun ceva important.

N-o mai ascultam.

— Mă ascultați? a urmat ea.

— Scuze. Da.

— Oamenii trăiesc, au trăit şi mor, ăsta e mersul lumii, mă… Mă ascultați încă?

— Da.

— Oamenii trăiesc şi singurul lucru de care ne amintim după moartea lor, singurul lucru care contează, singurul lucru care rămâne e bunătatea lor.

— ...

— Nu sunteți de acord cu mine?

— ...

— Decât să vă gândiți întruna la ce nu v-a dat omul acela, vorbiți despre bunătatea lui.

— Cu cine? Cu dumneavoastră?

— Cu mine, dacă mai veniți, cu el, dacă nu mai veniți.

— Păi, a murit.

— A murit?

— ...

— Nu. Sigur că nu. Dacă ar fi murit, l-ați fi îngropat până acum.

— Știa cât de mare e bunătatea lui.

— Știa? Sunteți sigur?

Tăcere.

— Nu mă pricep la scris.

— Nu v-am spus să scrieți. V-am spus să vorbiți. Faceți exact cum ați făcut cu mine adineaori, dar adresându-vă lui. Ca și cum ar fi așezat în fața dumneavoastră. Nu faceți mai mult de-atât: vorbiți cu el.

— ...

— Vorbiți cu el și luați-vă rămas-bun.

— ...

— Nu sunt așa de autoritară de obicei, însă știu că n-o să mai veniți și nu vreau să vă trimit înapoi la inamic, adică la dumneavoastră înșivă, fără un permis de trecere în buzunar.

— ...

— Spuneți-i tot ce aveți pe suflet și lăsați-l să plece.

— Toată chestia asta mi se pare de-a dreptul ezoterică, m-am apărat eu cu un zâmbet ratat, sigur sunteți medic?

— Nu, dar (zâmbet reușit) n-o să spuneți nimănui, așa-i? Să zicem că mă adaptez din mers și dumneavoastră, dragă dosar numărul 1714, n-aveți ce căuta într-un spital de psihiatrie, aveți doar nevoie să vă exprimați.

— ...

— Vă frământați prea mult, domnule Paul. Vă spargeți singur capul. Încetați. Simplificați-vă viața. Spuneți lucrurilor pe nume. Bun, vă las. Am treabă.

N-am mai venit niciodată s-o văd.

*

Tocmai am fost anunțat că şoferul mă aşteaptă jos. Trebuie să mă îmbrac. Trebuie să plec.

Louis,
Ai văzut? M-am pus din nou pe picioare.

Am fost anunțat că ai murit. Mi s-a cerut să te îngrop. Eu însumi am spus adineaori că o să arunc nişte cenuşă peste jar înainte să părăsesc tabăra, dar...

Dar nu. N-o să părăsesc tabăra. N-am nici un chef să te îngrop. Nici unul.

Nu îndrăznesc să scriu te pup. Nu îndrăznesc să scriu te îmbrățişez. Doar...

Gata. Plec.

Un băiat

1

Eram rupt, plecând de la Saint-Jean-de-Luz, a fost cât pe ce să pierd trenul, mi-a luat o groază să găsesc compartimentul și, când am reușit în sfârșit, după ce-am străbătut cu mare încetineală și greutate culoarele anevoioase, să ajung la locul meu (pe la Biarritz), mi-am dat seama că trebuia să rămân țintuit într-un nenorocit de careu[1] mai bine de cinci ceasuri și că nici măcar nu eram așezat în sensul de mers al trenului.

Aoleu.

M-am ținut câteva clipe de o tetieră.

M-am ținut ca să mă țin, ca să nu vomit, ca să mă așez pe vine, să mă gândesc și să zac matol... criță... să cântăresc avantajele și dezavantajele unei asemenea nenorociri.

---

1. Carré, „careu", „pătrat" (fr.). Compartiment de tren cu patru locuri așezate față în față, cu o măsuță între ele.

(Turtă într-un careu, la naiba.) (Un careu de *fami-lie.*) (Și la fereastră, în plus.) (Departe de bar.) (Cămașa de forță, ce mai.) (Celula de dezalcoolizare.) (Pârnaia.)

O, măiculiță. O, dobitocule.

Ce ziceam? A, da, că stăteam ghemuit pe vine, nehotărât, deasupra mochetei când cineva a încercat să treacă peste capul meu cu o valiză cu rotile.

Auuu.

Eram acolo, beat, dărâmat, mi-era rău, am gemut și m-am dus să mă întind două locuri mai încolo.

O babă nenorocită m-a sculat imediat.

M-am târât spre locul din față și, la gara următoare (Bayonne) (sau poate Dax), o voce încă neidentificată m-a întrebat, oarecum nedumerită, dacă n-am greșit locul. Din întâmplare.

Fir-ar să fie. Nu închisesem un ochi de trei zile, chefuisem, făcusem surfing, înotasem, îngropasem viața de gagiu a unui amic, îl însurasem cu o exă de-a mea, cântasem, dansasem, râsesem, băusem, fumasem, mă prostisem, luasem tot felul de chestii, mă drogasem, mă înălțasem, mă cățărasem, pedalasem pe Calea-Lactee, îmi rulasem un joint cu ardei iute Espelette, îmi pierdusem dinții, mă prăbușisem, pescuisem, zăcusem lat pe debarcader, băusem un ultim pahar cu vară-mea la bufetul gării, îi compostasem

pizda ridicându-mă, mă scuzasem, sărisem în primul vagon venit, mă rătăcisem, eram afumat, fierbeam, fermentam, cloceam ceva, cloceam o mixomatoză, îmi număram din nou dințișorii și încercam disperat să-mi amintesc unde-mi lăsasem caninul, părul, cureaua, cheile de la scuter, ceasul și demnitatea. Eram în teleconferință cu geamănul meu malefic ca să aranjeze lucrurile, dar nu-l auzeam prea bine și n-aveam chef DELOC să fiu smuls din starea mea de ebrietate și a treia oară. Deci m-am întors în coșulețul, scuze, careul meu fără să-i mai cer nimic.

I-am aranjat pe ceilalți trei călători călcându-i pe picioare și aproape prăbușindu-mă pe genunchii lor în trecere și în sfârșit am ajuns din nou la locșorul meu.

M-am încolăcit în jurul cotierei și mi-am rezemat fruntea de un geam foarte moale.

Mmm.

Ce bine era.

Culcă-te-n coșuleț cu lăbuțele sub căpuleț, cum spunea bunica.

Fiindcă tocmai fusesem trezit de creatura aia ciudată din Bayonne (sau din Dax), am închis ochii, însă n-am adormit la loc imediat.

Moțăiam. Visam cu ochii deschiși pe dinăuntru. Mă străduiam să ațipesc, însă ușurel, regulamentar

fără să iau prea mult în calcul oile. Mă simțeam bine, torceam, dădeam din cap, legănat de ciu-ciuul trenului.

Mă făcusem pulbere trei zile la rând și acum uite-mă în trenul ăsta de mină. Scoteam pe nări exploziile mele de grizu și ciuciuiam încetișor.

Și auzeam în depărtare, pe altă planetă, decalat, ca un ecou în niște căști cam jegoase, zgomotul adevărat al vieții adevărate a oamenilor adevărați.

Fusesem DJ în anii nebuni ai tinereții mele și îmi mixam cântecul de leagăn. Înregistram toate sunetele din vagonul 12 și distilam din ele o muzică discretă de ascensor foarte zen și foarte suavă, cu paracetamol și citrat de betaină.

Tigivi's lounge.

2

Eram țintuit pe locul meu, mă strângeam în brațe și rebobinam cele mai tari momente din weekend.

Dădusem ce-aveam mai bun în astea trei zile fiindcă nu mai erau chestii de vârsta mea și aveam de multe ori senzația că sunt, la rândul meu, pe cale să-mi îngrop viața de gagiu… (prea umflat pentru vechiul meu costum de surfing) (prea greu pentru vechea mea placă) (prea ruginit pentru valurile alea mari) (prea țeapăn pentru micile căzături) (prea tânăr ca să mor) (prea bătrân ca să le mai trezesc interesul bunăciunilor de la concursul de bikini) (prea epuizat ca să mai țin la băutură) (prea beat ca să mai păstrez distanța) (prea gras ca să mai fac pe chippendale-ul) (prea ușuratic ca să-i trezesc regrete tatălui miresei) (prea încet pentru pelota bască) (prea distrus ca să mai joc pelotă cu oricine) (prea obosit ca să mă mai bucur) (prea trist ca să râd)

(prea nimic) (prea tot) (prea mult nimic în tot), da, avusesem adesea senzația că tinerelului îi sunase ceasul. Că sunt bătrân.

Bătrân, ursuz, trist, poluat.

Că Parisul mă terminase.

Aveam treizeci și trei de ani, la aceeași vârstă, un tip mai bărbos și mai pletos decât mine dăduse și mai mult și era timpul, Doamne Iisuse, să-mi iau destinul în mâini și să fac niște minuni, dacă nu, în felul ăsta aveam să ajung până la urmă să-mi îngrop singur viața.

Visam, am zis, și zâmbeam revăzând trailerele.

...Drumul până acolo cu mașina lui Nathan... Băieții ăia doi pe care i-am luat cu noi prin BlaBlaCar ca să ne plătim benzina. Un oarecare Patrice (Patoche), cules de la Porte d'Orléans, și un oarecare Momo (Mohammed) pescuit de la Poitiers. (*Sorry*, Carol Martel, *sorry, man.*)

Lui Patoche i-am dat „Perfect" pentru soundtrack (avea muzică bună pe telefon) (Motown la maximum), „Foarte bine" pentru vorbit (nu scotea o vorbă), „Bine" pentru sociabilitate (ne-a plătit cafeaua), „Dezamăgitor" pentru condus (nu mai avea puncte) și „De

evitat“ pentru look (pantaloni trei-sferturi cu fermoare ca să-i transformi în pantaloni scurți în caz că se face foarte cald), iar lui Momo i-am dat „Perfect“ pentru toate (a dormit buștean de la plecare până la coborâre), dar „Dezamăgitor“ pentru backing (sforăiturile lui le scoteau din sărite pe fetele de la Supremes).

Their heart can't take it no more.[1]

...Petrecerea burlacilor a lui Arthur... Dineu de puști frumușei la Grand Hôtel din Biarritz. Eram toți gătiți ca niște lorzi, apoi am ocolit cornișa și am descins în trombă la clubul Pandora, unde o domnișoară grațioasă și sumar îmbrăcată ne-a desfăcut cravatele și ne-a legat unii de alții în felul ei...

Chicoteam în reveria mea.

...Sosirea lui Camille... Camille a mea, Camille pe care o iubisem atât de mult, la brațul tatălui ei, în biserica din satul unde ne petrecuserăm prima vacanță împreună ca doi îndrăgostiți. Camera pe care ne-o pregătise mama ei, cu așternuturi foarte groase care miroseau a lavandă și cu trandafiri pe noptieră.

---

1. Aluzie la piesa „My Heart Can't Take It No More“, înregistrată de The Supremes în 1963.

Frumoasa mea Camille. Drăguța mea Camille. Încântătoarea mea Camille în sunetul orgilor.

Camille a mea care se mărita în rochie albă, dar care nu mai era virgină, obrăznicătura. Știam asta, iar maică-sa ghicise şi ea, cred. Niciodată nu îndrăznea să-i spună o vorbă la micul dejun.

...Zâmbetul frumos pe care mi l-a aruncat peste umărul viitorului ei soț ajungând la altar.

Tandru. Radios. Crud.

Dansul pe care mi l-a acordat la sfârşitul petrecerii şi zâmbetele pe care i le aruncasem atunci proaspătului ei soț pe după acele cocului ei... Un pic desfăcut deja. Un pic lăsat.

Tandre. Radioase. Crude.

...Zilele pe plajă... Soarele, valurile, prietenii. Unii de pe vremea când eram puştan. De pe vremea plaselor de pescuit şi a clubului Micii Creveți.

Băile în mare, râsetele, palavrele, grătarele, toasturile noastre pentru şunca de țară, brânza Ossau-Iraty, vinul roze, pentru iubire, miri, încornorați şi viață.

Plecările noastre, mai mult sau mai puțin în şir indian, să atacăm valurile şi întoarcerile noastre ca

nişte câini plouaţi. Învinşi, laţi, ruşinaţi. Cu coada încovrigată şi partea de sus a costumelor de surfing atârnând moale între picioare.

Ultima noastră partidă de pescuit pe debarcaderul din copilărie şi ultimul nostru concurs de sărituri între stâncile alea care le făceau pe mamele noastre să se isterizeze.

...Mamele noastre, care nu mai erau acolo ca să ne scarmene după isprăvile noastre, când ne întorceam la ele tremurând de bucurie şi de spaimă. Mamele noastre, care ne dezvineţeau buzele încălzindu-ne urechile. A lui Arthur, care se întorsese la conacul închiriat pentru că se ciondănise cu individul care se ocupa de catering (o istorie tenebroasă cu nişte lăzi de şampanie lipsă) (hmm-hmm...), şi a mea, care nu venise să ne certe în după-amiaza aia, pentru că un guvid infect o dusese pe alte ţărmuri în toiul iernii.

...Mama mea, care era învăţătoare şi fără de care mirele, a repetat-o când a tăiat tortul, făcându-ne pe toţi să bocim, măgarul ăsta, n-ar fi putut niciodată să scrie un discurs atât de lung şi de mişto.

Ultimul fagure cu Arthur şi colegul lui de apartament înainte să plec şi degetele noastre pe care le

lingeam foarte încet şi foarte conştiincios urmărind un banc de tinere sardine spaniole care ieşiseră să petreacă.

Degetele noastre pline de cremă Chantilly şi sare de mare.

…Sau…

Momo şi The Supremes, greşeala mea, cred că sforăiturile mele m-au trezit, de fapt.

Nu mă mai auzeam visând.

Mi-am dezlipit cu greu pleoapele, mi-am trecut mâna peste faţă ca s-o curăţ şi am simţit, după umezeala din palmă, că mai şi bălisem, probabil, între două bolboroseli şi trei râgâieli de beţiv.

Hei. Joe-cel-cu-clasă.

Am deschis ochii şi i-am închis imediat la loc.

Tâmpitule.

În faţa mea stăteau două fete. Una urâtă, care a plecat imediat capul chicotind, şi una trăsnet, care m-a fulgerat cu privirea înainte să-şi bage căştile în urechi cu un oftat exasperat.

Tâmpitule.

De urâtă mă durea undeva, însă tipa mortală mă omora cu zile.

M-am mai dezmeticit ca să-mi recompun o figură de killer cât de cât decentă şi am reintrat în joc, cu careul de aşi în mânecă.

M-am ridicat în scaun, mi-am aranjat hainele, mi-am băgat cămaşa la loc în pantaloni, mi-am îndreptat gulerul, mi-am făcut freza (gel cu bale de zombi, rezistență garantată), mi-am netezit sprâncenele, mi-am trecut limba peste buzele uscate de alcool şi de apa sărată şi m-am repus pe modul vânător-culegător.

Mâini care se lasă în jos, pe mutră un strop de aroganță ca să se vadă că am terminat, privire care țintește şi zâmbet care străpunge.

Vorbesc de sirenă, evident. Cât despre cealaltă, nu era nimic de braconat acolo, băgase deja nasul într-o carte.

Problema era că muream de sete şi mă trecea o pişare cumplită, însă nu mai îndrăzneam să bat la ochi cu secrețiile mele.

Aşa că stăteam la pândă cu dragă inimă, dar inima nu-mi era acolo. Era în vezică.

Nu te concentrezi, băiete. Nu te concentrezi deloc. Sau nu te concentrezi cum trebuie: nasoala mă lăsa rece şi frumusețea nu mă băga în seamă.

Bine, naşpa, OK. Se mai întâmplă.

Naşpa, dar nu era numai asta. Mai era o chestie care mă sâcâia...

Maică-mea, cum am spus mai sus la faza cu tortul, era învăţătoare.

Învăţătoare cu Î mare, ca în Învăţare Înţelepciune şi Închipuire, la care Îndemnase cu Înflăcărare toată viaţa.

Cărţile însemnau ceva acasă la noi. Ba chiar mult. Până şi astăzi înseamnă mult la mine acasă.

În biata magherniţă în care locuieşte bătrânul meu suflet imatur şi jerpelit, cărţile, cultura degajează lucrurile, le sprijină şi, de când mă ştiu, ridică în fiecare zi pereţi de rezistenţă.

Or, aici ceva nu nu-ncăpea pe uşă: frumuşica (piele superbă, ten bronzat, ochi de agat, nas perfect, gură adorabilă, păr numai bun de mângâiat, sâni pentru care ai fi fost în stare de orice, obraji de sărutat, buze de sărutat, gât de sărutat, încheieturi de sărutat, mâini de sărutat, corp de... ăăă... beatificat) citea o carte de tot rahatul (vă las să vă închipuiţi ce-i mai rău) (nu, nu, chiar mai rău de-atât) (gen pseudoroman al unui pseudoguru al dezvoltării personale a prostuţei veritabile ce suferă-năuntrul tău), în timp ce urâta (ştearsă, palidă, scofâlcită, prost înţolită, păr verzui, buze muşcate, mâini grosolane, unghii îndoliate, piercing

în sprânceană, nas găurit, încheieturi tatuate, urechi pline de ținte, corp de excomunicat) citea *Jurnalul* lui Delacroix.

Ai, Cupidon! Ai, hoțomanule!

Ce pus pe glume ești, micuțule cu fese durdulii.

Ce pus pe glume ești și cum te mai joci cu nervii bietei tale prăzi fără apărare...

Frumușica se dezvolta personal, aruncând câte-o privire spre ecranul telefonului la fiecare capăt de rând, iar urâta își rodea unghia (neagră) a degetului mare de la mâna dreaptă, levitând în paginile cărții ei fără să vadă nimic în jur.

Fiindcă și buzele i se înnegriseră, am dedus că nu avea mizerie sub unghii, ci mai degrabă cerneală. Tuș, probabil. Da, tuș. Un carnet mare cu spirală îi servea drept tabletă și un penar dezgustător stătea căscat sub fereastră. În mijlocul dizarmoniei generale, uite ceva care părea să aibă sens. Ea, cel puțin, găsise un guru pe măsură.

Bine.

Pipi.

Am deranjat pe toată lumea și m-am dus să mă ușurez.

Ieşind după ce mi-am făcut abluțiunile, cu pantalonii şi mâinile umede (locşorul ăla e aşa de strâmt şi de neîngrijit), ce să vezi, o lovesc pe bomba sexy bomboasă peste şold cu uşa de la toaletă.

Joe-cel-cu-clasă se întoarce.

M-am scuzat, ea nu m-a băgat în seamă, se îndrepta spre vagonul-restaurant, m-am ținut după ea.

3

Citea porcării, însă era superapetisantă, aşa că am scos artileria grea.

Şi artileria grea a unui băiat drăguț ca mine, care a fost format de o mamă feminină şi un tată feminist, care ştie să recunoască un parfum de la Dior, defectele lui şi un accent din Nisa şi care se întoarce acasă după trei zile la mare, vă rog să mă credeți, îşi face treaba rapid.

Mă rog, nu chiar rapid. Să fim cinstiți. A trebuit să plătesc o grămadă, nu numai din buzunarul meu (şi cei care au idee cât costă băutura pe TGV o să mă compătimească), dar şi din ființa mea (e cazul să continue). Da, să continue, fiindcă a fost o luptă pe viață şi pe moarte. Şi hai să te flatez, şi hai să vorbim despre cartea ta cretină, şi hai să-ți ascult confidențele despre suferința fetiței din tine pe care trebuie să începi s-o consolezi dacă nu vrei să mai fii prada ideală a manipulatorilor şi peenilor, şi hai să…

— Peenilor?

— Perverşilor Narcisişti.

— A, aha...

...şi hai să-ţi mai iau ceva, şi hai că puştoaica din tine alege tot timpul prăjiturelele cele mai scumpe, şi hai că nu-ndrăznesc să scot bonurile de masă ca să nu par ţăran, şi hai să te complimentez, şi hai să te fac să râzi, şi hai să te fac să chicoteşti, şi hai să te fac să boceşti şi tu (da, mama murise de Crăciun şi-acum, vezi tu, mă dusesem să mă reculeg la mormântul ei... da, e trist... da, i-am dus liliac... îl adora... da, se ofileşte repede, dar gestul contează... şi da, chiar eşti foarte proastă, însă aşa de bună, şi da, chiar sunt foarte prost, însă aşa de bun), şi hai să-ţi ating braţul, şi hai să-ţi aranjez o şuviţă de păr după ureche, şi hai să par fermecat, şi hai să mă bâlbâi chiar, da, mă bâlbâi de emoţie, îţi dai seama? Dar... dar cine manipulează pe cine aici?! Stai aşa, mă las cu totul subjugat... Ia zi, o să-mi împrumuţi cartea ta ca să mă ajuţi să trec peste asta? Hai... Hai. Dacă ne căsătorim într-o zi, o s-o pui în trusou, da? Ce frumoasă eşti... Cum te cheamă? Justine? Ca la marchizul de Sade? Nu. Nimic. Ce frumoasă eşti, Justine. Vii? Mergem? Nu, nu la mine, nu chiar acum, la locurile noastre.

Și de ce-ai rămas acolo?

Cum? Trebuie să dai un telefon? Cui? La Pronuptia[1]? Nu, lui iubi al tău.

Ce?

Lui iubi al tău.

A, bun. Păi, eu mă duc atunci. Îmi dai totuşi numărul tău de telefon, prințeso? Am putea să... Am putea să rămânem prieteni.

Fuck.

M-am întors în careul meu ca ieri la reflux: muiat, năuc, bătut de valuri; cu bătrânețea la subraț şi coada între picioare.

Rahat... arăta de milioane.

Și-apoi, aveam aşa un chef de nişte mângâieri...

Mai ales în seara asta.

Doar îmi măritasem logodnica cu altul, ce naiba.

Pieta lui Delacroix adormise şi ea.

M-am aşezat la loc în fața ei şi am studiat-o în contre-jour.

Mi-amintea de Lisbeth Salander, eroina din *Millennium*.

---

1. Celebru magazin francez care comercializează rochii de mireasă, costume şi rochii de seară.

Se urâţise într-un mare fel cu toate tinichelele şi tot arsenalul ei de artistă gotic-punk, dar în somn părea fetiţă neajutorată.

O păpuşică adormită. Visul oricărui peen.

Mă străduiam s-o retuşez în minte. Am demachiat-o, i-am desfăcut ţintele din urechi şi piercingurile, am devopsit-o, am tuns-o, am dezbrăcat-o şi am îmbrăcat-o iar, i-am şters tatuajele şi i-am dat mâinile cu cremă.

I-am meşterit rama, am întins din nou pânza şi am umezit puţin pensula în gură înainte s-o înmoi într-un borcănel.

Eram în plin retuş.

Aoleu... Ce aiureli!

Și piţipoanca ailaltă care nu se mai întorcea. Vorbea despre mine, sau ce?

Pam-param-pam! Răzbunarea lui Joe-cel-cu-clasă.

Știi, scumpi, tocmai am întâlnit pe cineva şi trebuie neapărat să vorbim, fiindcă mica Juju din mine se teme grozav să nu-şi piardă iar suzeta...

Sau îi povestea despre mine vreuneia dintre prietenele ei de la Nisa... Ba da, jur... Uite-aşa, în vagonul-restaurant... Mda, acolo unde-i defibrilatorul cardiac pe perete... Da, chiar aşa... Păi, cum îţi zic... Un tip din Paris, tare de tot... Visa Gold, cămaşă albă, bronzat... Și orfan pe deasupra, îţi dai seama? Ei, gen...

Tipul era aşa de încins, că se udase deja... Sună bine, nu? Hi-hi-hi... Ce? Dacă i-am dat numărul meu? Eşti nebună, sau ce? Parizienii sunt ca *socca*[1], se mănâncă cu vârful degetelor... Hi-hi-hi.

Hi-hi-hi. Legănat de resacul infinit al prostiei mele, am adormit iar.

1. Clătită din făină de năut specifică bucătăriei din sud-estul Franţei, mai ales zonei din împrejurimile Nisei.

4

— Donnu'! Donnu'! Tre' să pleciimedia'! Tre' să tedaijos din trenu' ăsta! Dacă nu, osajungi la depou' de la Garonor, pricepi?

Un tiralior senegalez (nu, îmi retrag cuvintele, un negru în uniformă maro şi cu chipiu roşu, un agent de curăţenie, nici nu ştiu cum să-i zic fără să par un albişor rasist) (mai degrabă un văr al drăguţei Lily care venea din Somali, să zicem) (nu e mult mai corect politic, dar aşa pot să strecor o referinţă la un cântec de Pierre Perret[1] care îi plăcea grozav mamei şi pe care l-a transmis la generaţii de copii pe vremea când învăţătoarea avea întotdeauna dreptate şi totul se învăţa pe de rost).

Bun. O iau de la capăt:

---

1. Şlagărul „Lily", lansat de Pierre Perret în 1977, care spune povestea unei imigrante silite să lupte împotriva rasismului.

— Domnule, domnule... treziți-vă. Ați ajuns la Paris.

Aoleu ce rău mi-era. Aoleu ce frig mi-era. Aoleu ce întuneric era. Și aoleu ce singur eram în compartimentul ăla fantomă.

Zgomotul aspiratoarelor îmi sfredelea timpanele, m-am strâmbat, am oftat, m-am tras de pielea din şmirghel de pe obraji, m-am scuturat şi mă pregăteam să mă extrag, în sfârşit, din nenorocitul ăla de careu, când am zărit o foaie de hârtie aşezată pe măsuță.

Era o foaie ruptă dintr-un carnet. Era un desen. Eram eu.

Eram eu zâmbind în somn.

Eram eu mulțumindu-le lui Nathan, Patoche, Momo, Arthur, Camille şi tuturor prietenilor mei că sunt încă în viață.

Că mai sunt în viață.

Și ce frumos eram... Scuze, ce frumos era portretul. Atât de frumos, încât abia dacă îndrăzneam să mă recunosc în el.

Ba da. Eu eram. Un eu fericit. Un eu cu care nu mă mai întâlnisem de secole. Un eu care nu era chiar aşa de bătrân, de fapt. Nici aşa de cretin. Nici aşa de calchiat. Un eu adevărat. Un eu drăguț. Un eu cu

mâna ridicată. Un eu pe care cineva îl iubise, puţin, dar sincer, cât timp mă desenase.

Și sub acest laviu în tuş, un scris foarte frumos, foarte elegant şi foarte armonios îmi făcuse şi legendă:

„Trăim o viață, visăm alta, dar cea pe care o visăm e cea adevărată".

Nu ştiu de ce, însă m-am trezit brusc din beție. Un văl de tristețe s-a lăsat asupra mea. Nu ştiu de ce. Poate pentru că mă vedeam aşa de cretin în oglinda aia…

Mi-am luat cadoul şi am plecat.

5

Era un tren cu două vagoane, peronul se întindea la nesfârşit în fața mea, se lăsase noaptea, mi-era dor de casă şi nu mă aştepta nimeni nicăieri.

Am mers mult timp spre lumina palidă din gara Montparnasse, pipăindu-mi toate buzunarele în căutarea nenorocitelor ălora de chei.

Credeam că o să izbucnesc în plâns.

Efectul întârziat, cu siguranță.

Efectul întârziat. Oboseala.

Ochii mei care nu vedeau niciodată nimic, ochii mei care pierdeau întotdeauna totul, ochii mei de infirm, ochii mei mă înțepau.

Am înghițit în sec.

Înghit încă.

Faimoasa tehnică a scufundătorului răcit.

6

— Astea nu-s cumva ale tale?

Chiar în capătul peronului, la gura lui mai degrabă, una din fetele care fuseseră cu mine în compartiment ținea mâna întinsă, zornăind niște chei.

Care?

O, care vreți voi, prieteni!

Spirit al lui Henri, îţi mulţumesc.

Cuprins

În seria ACTUAL

au mai apărut:

Linn Ullmann – *Nelinişte*
Mike McCormack – *Oase solare*
Yoko Tawada – *Ultimii copii din Tokio*
Paolo Cognetti – *Fără să ajungi vreodată în vârf*
David Grossman – *De mine viaţa şi-a tot râs*
Kamila Shamsie – *Focul din casă*
Joan Silber – *Îmbunătăţire*
Olga Tokarczuk – *Străveacul şi alte vremi*
Morten Strøksnes – *Cartea mării*
Sean Penn – *Bob Honey care face şi drege*
Andreï Makine – *Dincolo de frontiere*
Dolores Redondo – *Îţi voi da toate acestea*
Paolo Giordano – *Devorarea cerului*
Donatella Di Pietrantonio – *Cea care se întoarce*
Anna Gavalda – *Armura străpunsă*

în pregătire:

Jean-Christophe Rufin – *Regele Zibeline în jurul lumii*

www.polirom.ro

Redactor: Sînziana Cotoară
Coperta: Carmen Parii
Tehnoredactor: Luminiţa Păun

Bun de tipar: iulie 2020. Apărut: 2020
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. BOX 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,
sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro

crlprint® start printing smart

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA

ANNA GAVALDA (n. 1970) este una dintre cele mai apreciate romanciere franceze contemporane. A debutat în 1999, cu volumul de povestiri *Aş vrea să mă aştepte şi pe mine cineva*, distins cu Grand Prix RTL-*Lire* 2000. Acesta a fost urmat de romanele *O iubeam* (2002; Polirom, 2003, 2014) şi *Împreună* (2005; Polirom, 2005, 2011, 2014), ajunse imediat pe listele de bestselleruri din toată Europa şi adaptate pentru marele ecran. A mai publicat câteva volume de povestiri, cărţi pentru adolescenţi, printre care se numără şi *35 de kile de speranţă* (2002; Polirom, 2017), şi romanele *Cea care alină* (2008; Polirom, 2008, 2015), *Darul unei zile* (2009; Polirom, 2010), *Billie* (2013; Polirom, 2015, 2019) şi *O viaţă mai bună* (2014; Polirom, 2016, 2017).

Coperta seriei: Radu Răileanu
Pe copertă:

BIBLIOTECA POLIROM ACTUAL

„Sunt mulţi «oameni» în acest nou volum, ce nu vorbeşte decât despre singurătate. Aproape toţi vorbesc pe întuneric, noaptea şi într-un moment al vieţii când nu mai fac prea bine diferenţa între noapte şi zi. Vorbesc încercând să iasă la lumină, se dezvăluie, se confesează, îşi străpung armura. Nici unul nu reuşeşte, însă le-am urmărit strădaniile şi m-au emoţionat. E pretenţios să vorbeşti despre personajele tale şi să spui că te-au emoţionat, dar repet: pentru mine nu sunt personaje, sunt oameni, oameni reali, oameni noi, şi pe ei vi-i încredinţez astăzi."

Anna Gavalda

„Vocile din aceste şapte povestiri, fiecare perfect distinctă de celelalte, îţi rămân în memorie pentru totdeauna."

Le Soir

„Explorând teme precum pierderea, familia, identitatea şi puterea apropierii, volumul este o odă dulce-amăruie închinată sufletului omenesc."

Publishers Weekly

ISBN 978-973-46-8214-0

9 789734 682140

www.polirom.ro

Carte publicată şi în ediţie digitală